

INFORMATIVNO-POLITIČKI TJEDNIK
IZLAZIO OD 1945. DO 1956.
OBNOVLJEN 2003.

HRVATSKA RIJEČ

ISSN 1451-4257
9 771451 425001

BROJ
532

Subotica, 14. lipnja 2013. Cijena 50 dinara

DAN POLJA
PUNO KIŠE, MALO SUNCA

HRVATSKI GOSPODARSTVENICI
SPREMNI ZA EU

DUŽNOSNICI HRVATSKE
ZAJEDNICE U BAČU

INTERVJU
RADIVOJ BELANČIĆ

DUNAV KAO
PANONSKO MORE

Javno komunalno preduzeće „SuboticaGas“ - Subotica
Szabadkai Gázművek Kommunális Közvéllalat - Szabadka
Javno komunalno poduzeće „Suboticaplin“ - Subotica

Za Vaš topli dom

24000 Subotica, Jovana Mikića 58
tel: 024/641-200, fax: 024/641-220
Dežurna služba : 024/641-211

**PRAVA INFORMACIJA
PARA VREDI!**

**Svake nedelje
preko 4000
novih oglasa
i šansi**

www.svastara.rs

**VOJVODANSKA
Svaštara**

Prodaja kompleta tjednika »Hrvatska riječ«

NIU »Hrvatska riječ« prodaje neukorištene komplete tjednika od 1. do 300. broja, po cijeni od 3000 dinara. Komplet se može preuzeti osobno u prostorijama NIU »Hrvatska riječ«, Trg cara Jovana Nenada 15/II u Subotici ili preuzeti putem pošte. U tom slučaju, poštanske troškove snosi kupac.

Širi mrežu **TippNetovaca**

OSIGURAJ
BESPLATAN INTERNET
ZA SEBE!

Korisnik si TippNet 5G Interneta?
Pozovi drugare da i oni to postanu. Dovedi svoju ekipu u TippNet i surfaj besplatno. Za svakog novog korisnika, koji po tvojoj preporuci postane TippNet-ov 5G korisnik, ti dobijaš po mjesec dana besplatnog Interneta.

Više informacija
pronađi na sajtu
www.tippnet.rs

Posjeti nas:
Karadorđev put 2, Subotica
Ili nas pozovi: 024/555-765

Privatna stomatološka ordinacija

**Opće stomatološke i specijalističke
ortodontske usluge**

dr. Róbert Horvát

www.poslovnabaza.com/drhorvatrobert

24000 SUBOTICA Đure Đakovića 7/a Tel.: 024/554-136

Klasična glazba

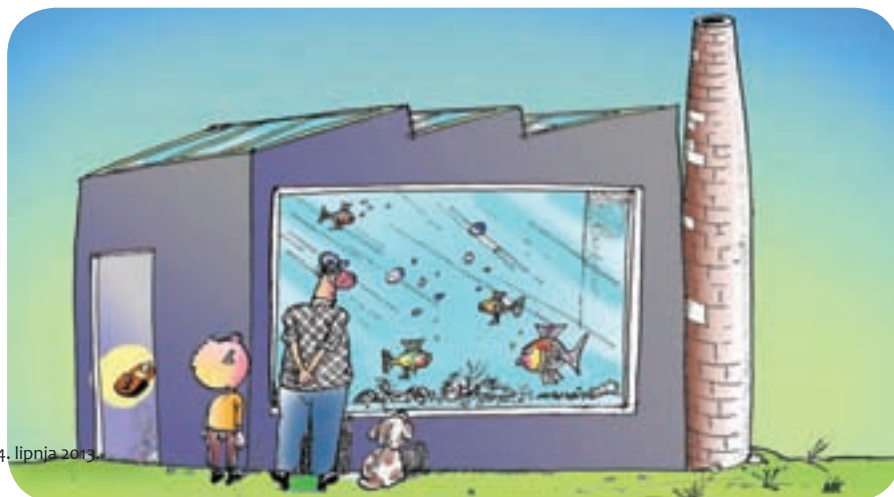
Prolaze dani u nizu bogati događajima, ali to ne znači da su i naši životi bogati, bez obzira što bogatstvo života razni ljudi različito poimaju. No, pođimo od gospodarstva. Što se tiče (ne)prilika na njivama poslije obilnih kiša, stručnjaci kažu kako su oborine više pomogle nego škodile, ali da sada treba više sunca i suho vrijeme za biljke. U srpnju slijedi početak žetve pšenice, prema procjenama očekuje se veći rod nego prethodnih godina, ali stara priča će se izgleda ponoviti – zbog takve najave, cijena žita će biti niska. Kada dobro rodi, seljak se ne obrađuje i dobroj cijeni.

A bio je i prošao i subotički Međunarodni i regionalni sajam gospodarstva. Hrvatski su izlagači naglašavali kako je hrvatsko gospodarstvo spremno za EU tržište, jer su pozicije već napravljene, a uvjeti poznati, te da je kvaliteta hrvatskih proizvoda već prepoznata na europskom tržištu. Dobro zvuči, a vrijeme će pokazati kako će to u praksi funkcionirati na zahtjevnom tržištu od 500 milijuna stanovnika na koje Hrvatska ulazi 1. srpnja, a posebice za one koji se bave poljoprivrednom proizvodnjom i koji s razlogom strahuju od konkurencije, čija je proizvodnja jeftinija.

Još se ne zna datum za otpčinjanje pregovora Republike Srbije za članstvo u EU. Zastupnici Bundestaga, čija je suglasnost neophodna da bi se Srbiji dodijelio datum početka pregovora, svoju će odluku službeno priopćiti 27. lipnja, a Europsko vijeće odlučuje 28. lipnja, no proteklog tjedna u fokusu pozornosti glede gospodarstvene situacije u Srbiji bili su elementi paketa mjera za rješavanje gospodarske krize u Srbiji. Na sastanku predstavnika svih političkih stranaka vladajuće koalicije dogovoreno je da će mirovine i plaće u javnom sektoru u rujnu biti uvećane za 0,5 posto, a najavljuje se i poboljšanje poslovne klime kroz izmjene Zakona o radu i Zakona o planiranju i izgradnji. Valjda bi se tim izmjenama zakona trebao smanjiti minus u državnoj kasi, što će reći brži gospodarski rast, što opet dobro zvuči, ali da vidimo prvo što kaže matematika. A matematika kaže da će rast mirovina i plaća u javnom sektoru od 0,5 posto, koji je i bio predviđen proračunom, značiti da će povećanje za mirovine iznositi 125 dinara, a za prosječne plaće oko 250 dinara.

U hrpi svih ovih bogatih događaja, pozornost mi je privukla vijest da je za sutra najavljen prosvjed umjetnika Srbije u Beogradu zbog »sveukupnog neodrživog stanja u kulturi i odnosa države prema umjetnicima u svim oblicima stvaralaštva«, kako se navodi u pozivu na prosvjed Predsjedništva Udruženja dramskih umjetnika Srbije. Ako dočekamo da jednoga dana bude vijest kako se stanje u kulturi poboljšava, uz vijesti da se i stanje u gospodarstvu poboljšava, možda više klasična glazba neće biti samo simbol za Dan žalosti.

Z. S.

14. lipnja 2013.

SADRŽAJ

AKTUALNO

Udžbenici opet zastali

RJEŠENJE NA VIDIKU.....7

TEMA

Dan polja Poljoprivredne stručne službe »Sombor«

NIJE PUNO KIŠE VEĆ MALO SUNCA.....10-11

INTERVJU

Radivoj Belančić, broker

TRGOVINA BI MOGLA PROCVJETATI.....12-13

SUBOTICA

Hrvatski gospodarstvenici na subotičkom sajmu

SPREMNI ZA EU.....18-19

DOPISNICI

Proslavljena obljetnica HKD-a »Šid«

SRIJEMU OD SRCA.....24-25

KULTURA

Četvrta tribina ciklusa Izazovi Milanskog edikta

ODNOS CRKVE I DRŽAVE - POVIJESNA PERSPEKTIVA I IZAZOVI DANAS.....32-33

SPORT

Renato Pirša, koordinator škole nogometa u ŽNK Spartak

POPULARIZACIJA I AFIRMACIJA ŽENSKOG NOGOMETA.....49

Godinu dana nakon redovitih lanijskih izbora, najveći balast na leđima Srbije kao da je skinut. Nakon usijanog proljeća, tijekom kojeg su vodeći državni političari živjeli na relaciji Beograd-Bruxelles, sunce se diže na horizontu. Kosovo kao glavna tema u odnosu na koju se sagledavaju sve ostale »sporedne stvari«, kao da više nije tema dana. Dnevnik ne počinje više južnom pokrajinom/protektoratom/lažnom neovisnom državom/najmlađom državom Europe, odaberite po želji.

Dakle, pitanje svih pitanja kao da je riješeno, samo se očekuje europski »amen« za dva tjedna, 28. lipnja, upravo na Vidovdan. To svi očekuju. Ne samo da se nadaju, već računaju na to kao činjenicu iza koje će uslijediti neke nove perspektive. Političke stranke već se prestrojavaju u odnosu na to. Najviše razmišljaju o održavanju izvanrednih izbora, novom dijeljenju političkih karata. Je li to mudro, teško je reći. Kome je potreban novi politički cirkus, pardon ciklus, u društvu koje se sroza pod teretom bijede?

Možda to i jest ključ dileme. Jer, ako nema kosovskog pitanja, ekonomska pitanja će izbiti u prvi plan. Dakle, za par mjeseci će glavno pitanje biti financijsko pitanje. Hoće li se tolerirati armija neuposlenih, ili će im se davati mrvice kako bi ostali mirni, kako ne bi bilo erupcije nezadovoljstva? Odakle će se stvoriti taj novac, hoće li se smanjiti plaće državnim uposlenicima i umirovljenicima? Ili im se neće dati ništa, osim vaspitne palice ako izađu na ulice?

Rješavanje ovog pitanja bit će najvažnije na jesen. Prepucavanja u vladajućoj koaliciji su već počela, zato razmišljaju o izborima, da se zna tko je gazda. Izgleda da Srpska napredna stranka kreće putom neoliberalizma, ako dojam ne vara. Hoće li socijalisti štititi umirovljenike ili neuposlene, ostaje da se vidi. Za URS nema dileme, a najupitniji je zapravo DS. Jer, ova stranka lijeve orijentacije ima novog lidera koji po nekim pokazateljima »vuče na desno«. Ako se dogodi da bude izbora i da se sljedeća vlada sastavlja u odnosu na pristup gospodarskim pitanjima, bilo koja opcija da pobijedi, bilo da netko promijeni stranu, to bi bio ogroman korak u europeizaciji. Možda bismo tada došli u situaciju da je politika dosadna, jer je zapravo samo refleksija financija. Tada bi najvažnije vijesti bile o ulaganjima i proračunu, a ne o tome što je neki lider rekao o drugom.

Hoće li se ostvariti 20-godišnji san o Srbiji kao o društvu u kojem je politika dosadna i gdje više nema smisla pratiti Dnevnik? Moguće, ali svakako ne i sigurno. Iskustvo nas uči da je rano za opuštanje.

Nikola Perušić

Ispraćaj za konzulicu

Hrvatsko kulturno-umjetničko društvo »Vladimir Nazor« pripremila je u petak, 7. lipnja, ispraćaj za Vesnu Pečkaj Njikoš, konzulicu u Generalnom konzulatu Hrvatske u Subotici, koja se vraća u Zagreb u Ministarstvo vanjskih poslova. Članovi uprave »Nazora« zahvalili su konzulici Pečkaj Njikoš na pruženoj potpori njihovim aktivnostima i manifestacijama i na njenom angažiranju u Konzularnim danima, koji se svakog prvog petka u mjesecu održavaju u Gradskoj upravi u Somboru. »Uvijek ću se rado sjećati dana kada sam bila ovdje. Zahvalna sam vam što ste me lijepo primili i pomogli mi, jer je za svakoga diplomatu važno da

Vesna Pečkaj Njikoš i Zvonimir Lukač, član uprave »Nazora«

osjeti jedno uzajamno prihvaćanje. Bilo je ovdje puno posla, puno aktivnosti u Somboru i okolici. Ove četiri godine bile su mi prekrasne, jer ja sam ipak Slavonka i meni je ovo podneblje vrlo blisko«, kazala je konzulica Pečkaj Njikoš. Osim uprave »Nazora« od nje su se oprostili i u Gradskoj upravi u Somboru u kojoj je svakog prvog petka u mjesecu, u vrijeme Konzularnih dana, konzulica primala stranke. Ispraćaj konzulice Vesne Pečkaj Njikoš bio je prigoda i da generalni konzul Dragan Đurić upravu »Nazora« upozna s novim konzulom Nevenom Marčićem.

Z.V.

ODRŽANA IX. REDOVITA SJEDNICA PREDSJEDNIŠTVA DSHV-A

Angažiranje na afirmaciji nastave na hrvatskom

Na početku IX. redovite sjednice Predsjedništva DSHV-a održanoj u Subotici 7. lipnja minutom šutnje odana je počast dugogodišnjem članu i aktivistu Mjesne organizacije

Bački Monoštor, članu Vijeća DSHV-a te dugogodišnjem predsjedniku Mjesne organizacije Bački Monoštor *Ivanu Periškiću – Bićanu*, koji je preminuo 6. lipnja ove godine.

U priopćenju ove stranke navodi se da je Predsjedništvo DSHV-a upoznato s dosadašnjim rezultatima upisa djece u odjele na hrvatskom jeziku, te izučavanje predmeta hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture u školskoj 2013.-2014. godini, te da će Predsjedništvo DSHV-a zahtijevati od svojih vijećnika u HNV-u dodatno angažiranje na animaciji i afirmaciji nastave na hrvatskom jeziku, te u nekim sredinama poput Grada Sombora i općina Bač i Bereg obaviti razgovore s članicima gradova i općina oko otklanjanja smetnji za nesmetano obavljanje nastave na hrvatskom jeziku.

»Predsjedništvo DSHV-a je također na zatvorenom dijelu sjednice raspravljalo o najavi mogućnosti izbora u Republici Srbiji za 26. listopada 2013. godine, te o eventualnim koalicijskim partnerima na njima. Predsjedništvo DSHV-a će o zaključcima po ovoj točki dnevnog reda obavijestiti vijećnike DSHV-a na idućoj sjednici Vijeća DSHV-a, koja će se održati 5. srpnja ove godine u Subotici. Konstatirano je da je upis djece u prvi razred osnovne škole na istom nivou kao i prethodne godine«, navedeno je u priopćenju DSHV-a.

H. R.

OČUVANJE TRADICIJE

Natječaj za etno kuće

Grad Sombor raspisao je natječaj za dodjelu sredstava za financiranje funkcioniranja etno kuća u naseljenim mjestima. Za te je namjene u gradskom proračunu planirano milijun dinara. Pravo sudjelovanja na natječaju imaju poljoprivredna gazdinstva ili udruge građana registrirane za etno-djelatnost,

koje se bave očuvanjem tradicije, kulturno-povijesnog naslijeđa i posjeduju predmete i antikvitete etno tematike. Prijave s potrebnom dokumentacijom dostavljaju se Odjelu za privredu Gradske uprave Grada Sombora – poštom, putem Gradskog uslužnog centra na šalterima 11 i 12, Trg cara Uroša 2, s naznakom »Javni poziv za dodjelu sredstava namijenjenih razvoju i opremanju etno-kuća u 2013. godini.«

Z. V.

UDŽBENICI OPET ZASTALI

Rješenje na vidiku

Rješavanje problematike udžbenika opet se intenzivira. Proteklog je petka u Beogradu održan sastanak na kojem su sudjelovali predstavnici manjinskih vijeća, na kojem su informirani o novinama u ovoj sferi. Ured za ljudska i manjinska prava je skupa s koordinacijskim tijelom nacionalnih vijeća imao sastanak s predstavnikom Ministarstva obrazovanja *Vesnom Fila*, na kojem je sudjelovao i predsjednik Izvršnog odbora HNV-a *Darko Sarić Lukendić*. Od njega saznajemo kako se nije puno učinilo po pitanju inicijative HNV-a od prije dva mjeseca prema Ministarstvu obrazovanja, kojom se željelo stvoriti tehničko rješenje problema udžbenika, dakle organiziranje i financiranje prijevoda na hrvatski jezik. Razlog za to leži u financijskoj »napregnutosti« proračuna ministarstva, tako da se pokazala opravdanost nedavne odluke HNV-a da samostalno pokrene prijevod.

Imajući u vidu kako se sprema izmjena Zakona o udžbenicima, tu postoje i dobre strane - kako saznajemo od predsjednika IO Darka Sarića Lukendića. To je upravo pitanje financiranja, jer se za niskotiražne udžbenike, kakvi su manjinski, predviđa izravno financiranje iz tekućih prihoda proračuna u slučajevima da financije ministarstva zataje, kao što je i sada bio slučaj. »To je izvanredan napredak kojim se poboljšava osiguranje sredstava«, ističe Sarić Lukendić.

Međutim, javna rasprava o ovom prijedlogu izmjena zakona bit će održana koncem mjeseca zbog primjedbi Udruženja nakladnika. Oni u odredbi po kojoj se za niskotiražne udžbenike predviđa tiskanje udžbenika Zavoda za tiskanje vide svojevrsnu monopolizaciju. Naime, kako škole u kojima se uči na jeziku većinskog naroda imaju prigodu birati među 60 nakladnika udžbenika, to bi ovim prijedlogom manjinama bilo uskraćeno. Stoga i vodstvo HNV-a podupire ranije rješenje.

Što se tiče predstavnika drugih nacionalnih vijeća koji su bili nazočni na spomenutom sastanku, predstavnici Mađara, Slovaka i Rusina su u fokusu imali financijska pitanja tiska, dok su albanski i bošnjački predstavnici ukazivali na problematiku prijevoda i tiskanja. Sva ostala pitanja trenutačno su u sjeni ovog »pitanja nad pitanjima«, kaže Sarić Lukendić.

Međutim, valja ipak istaknuti situaciju s izbornim predmetom materinji jezik s elementima nacionalne kulture, jer se u Prijedlogu zakona o osnovama obrazovanja i vaspitanja, koji je već u skupštinskoj procedure, predviđa smanjenje fonda sati radi rasterećenja djece. To bi značilo umanjenje količine sati za izborne predmete, kakav je i hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture. »Ukoliko se umanjí fond dozvoljenih sati, neće ostati prostora da djeca biraju više izbornih predmeta, te će djeca možda morati birati između pojedinih izbornih predmeta, što može imati negativne posljedice, jer oko polovice naših učenika pohađa hrvatski jezik kao izborni predmet«, dodaje Darko Sarić Lukendić.

N.P.

Neophodna je dobra volja i međusobna suradnja

Konstruktivni sastanci s ciljem pronalaženja najboljih rješenja

Uvođenje hrvatskoga jezika s elementima nacionalne kulture u OŠ »Vuk Karadžić« u Baču, te rješavanje otvorenih pitanja i poboljšanja kvalitete emisije na hrvatskom jeziku na Radio Bačkoj, bile su teme razgovora koje su čelnici Hrvata u Vojvodini u četvrtak, 6. lipnja, vodili s *Aleksandrom Stojanović*, ravnateljicom Radio Bačke i urednikom emisije na hrvatskom jeziku *Pavlom Pejčićem*, te s ravnateljicom škole u Baču *Snežanom Čemerikić*.

Izaslanstvo Hrvata predstavljali su predsjednik IO HNV-a *Darko Sarić Lukendić*, ravnatelj NIU »Hrvatska riječ« *Ivan Karan*, te članice Izvršnog odbora HNV-a *Anđela Horvat* zadužena za obrazovanje i *Ankica Jukić-Mandić* zadužena za informiranje. Domaćin skupa bio je načelnik Općine i tajnik HNV-a *Željko Pakledinac*, a susretu su nazočili i *Viktorija Kovačev*, novinarka iz Bačkog Novog Sela, koja će se uključiti u rad emisije, te predsjednica kulturne udruge »Matoš« iz Plavne *Kata Pelajić*.

HRVATSKI JEZIK U ŠKOLI!?

Ovaj susret uslijedio je nakon nedavnog posjeta čelnika hrvatskih institucija u Republici Srbiji ovoj općini, kada je lokalna vlast sve suge-

stije i prijedloge s razumijevanjem prihvatila radi daljnjeg osnaživanja hrvatske zajednice. Prije sastanka u Radio Bačkoj upriličen je razgovor u mjesnoj školi s ravnateljicom *Snežanom Čemerikić*, o čemu nas je *Anđela Horvat* ukratko obavijestila:

»Na inicijativu *Željke Pakledinca* koji nas je pozvao na sastanak u školu u Baču, održan je razgovor s ravnateljicom na temu uvođenja hrvatskog jezika s elementima nacionalne kulture u ovu školu. Dogovoreno je da će se provesti anketa na osnovi dopisa koji je dostavljen iz HNV-a, a o konkretnim rezultatima ankete bit ćemo na vrijeme obaviješteni te ćemo poduzeti daljnje korake, kako bi se realizirala ta ideja i uveo hrvatski kao izborni predmet u ovu školu. Potrebno je pozvati sve učenike koji pohađaju školu u Baču, da se svakako prijave za ovaj oblik nastave ukoliko to žele.«

NAJBOLJA RJEŠENJA

Nakon sastanka u Radio Bačkoj, koji je bio veoma konstruktivan s ciljem pronalaženja najboljih rješenja, *Ankica Jukić-Mandić* izrazila je vlastite dojmove, koji bi mogli ujedno biti i svojevrsni zaključak susreta:

»Smatram da je veoma dobro što su, kako ravnateljica *Aleksandra Stojanović*, tako i *Željko Pakledinac*,

U Baču – Razgovori o školstvu i informiranju na hrvatskom jeziku

organizirali ovaj sastanak i da je to ovdje postala praksa. Na taj način rješavamo probleme koji se ne nagomilavaju. Mislim da će pitanje koncepcije emisije, riješeno na ovaj način kako smo se dogovorili, dati dobar učinak i da će naići na dobar odjek kako kod slušatelja tako i kod svih pripadnika hrvatske zajednice. Uz to smo dobili i jedno kadrovsko pojačanje kada je u pitanju sama emisija, a svi su obećali pomoć.«

Ankica Jukić-Mandić je istaknula i zadovoljstvo što vidi dobru volju i želju za suradnjom, što je, po njenom mišljenju, u svim segmentima veoma bitno za hrvatsku

zajednicu. Ona je izrazila i želju da se pojedini elementi u emisiji poboljšaju. »Ta je emisija vrlo dobar način da se čuje hrvatski jezik i da se čuje o hrvatskoj kulturi na ovome području. Treba donijeti zaključke da bismo imali jasan stav u nekoj konačnici, da ne bismo poslije tri mjeseca imali prazne hodove i nedovršene stvari. Bitno je sve postaviti otvoreno i definirati što ćemo i kako ćemo. Ne možemo nešto veliko obećavati, ali stojimo iza toga da će HNV nastaviti pomagati. Treba sve koncipirati i precizno definirati«, dodala je *Ankica Jukić-Mandić*.

»BAČKU« U BAČU

KVALITETNA EMISIJA

Ravnateljica Radio Bačke Aleksandra Stojanović izrazila je želju da ova radijska postaja ima što kvalitetniju emisiju na hrvatskom jeziku i stoga očekuje i dobru međusobnu suradnju.

»Slažem se s Ivanom Karanom da su ključne tri stvari za dobru i uspješnu emisiju, o kojima smo govorili još na prošlom sastanku: pravni status, financiranje i koncepcija emisije. Činjenica je da je u početku ugovor bio između Dukata i Radija, ali u praksi proizlazi da je producent Radio Bačka. Urednik od lokalne samouprave prima mjesečno 5 tisuća dinara za emisiju preko ustanove kulture (Narodna knjižnica). Moj je prijedlog da se napravi aneks ugovora prema kome će sve biti jasnije«, rekla je ravnateljica.

U raspravu se uključio i aktualni urednik emisije Pavle Pejčić, koji je među ostalim rekao: »Još 2004. pokrenuta je inicijativa da krene emisija na hrvatskom jeziku na Radio Bačkoj. Od 28. srpnja 2005. emisija se kontinuirano emitira sve do danas. Dukat joj je od početka bio producent, a ja sam imenovan urednikom. Jedno vrijeme u redakciji je bilo čak 6 osoba, a sada sam ostao sam. Očekujem pomoć od nove suradnice Viktorije Kovačev.«

Potom je Pejčić govorio o Dukatu koji je prve 4 godine sve sam financirao, te o načinu rada i problemima s kojima se susreće u realizaciji programa. Pri tome je izrazio radost što će se u emisiju uključiti stručna novinarka, te što će mu NIU »Hrvatska riječ« na čelu s Ivanom Karanom i HKUD »Vladimir Nazor« iz Stanišića, koje producira sličnu emisiju, pružiti svu moguću pomoć.

Glede emisije na hrvatskom jeziku Ivan Karan je najviše osvijetlio sve probleme i nedoumice. On je istaknuo tri najvažnija problema koja treba riješiti, o kojima je već bilo riječi i na prethodnom sastan-

ku. Pri tome je naglasio da treba vidjeti kako je došlo do promjene producenta i da se to pravno regulira. Problem koji je apostrofirao tijekom razgovora je i financiranje. »Ukoliko je to emisija Radio Bačke, onda je lokalna samouprava mora i financirati, a ako emisiju producira Dukat, onda HNV ima obvezu pružiti veću financijsku pomoć. Treći problem je koncepcijske prirode. O poboljšanju koncepcije već je dosta raspravljano, a ja sam predložio da se o tome konzultira resorni odbor formiran u HNV-u, te da se dogovori o minimumu sadržaja koji ta emisija treba imati, a koji se dotiče hrvatske zajednice. U tom sam smislu predložio da bi, u okviru svojih mogućnosti, dijelom mogla pomoći i NIU Hrvatska riječ. U tom smislu jedno bismo vrijeme i mogli, ukoliko je potrebno, slati sadržaje koje emitiramo, kao vid pomoći ovoj emisiji. Također sam spreman neka iskustva iz naše emisije prenijeti vama ukoliko se uklapaju u ono što radite«, poručio je Karan.

On je naveo i značajnu pomoć stručnih osoba koje su pomogle u izradi koncepcije njihove emisije koja se emitira na Radio Somboru. »Nije sramota ne znati i tražiti pomoć od onih koji više znaju«, ustvrdio je. Karan je govorio i o potrebi apliciranja na svim natječajima kako bi se pribavila financijska sredstva potrebna za ovu emisiju, te obećao malu tehničku i financijsku pomoć te pomoć u izradi projekata.

Na koncu sastanka zaključeno je da urednik emisije u roku od 15 dana dostavi prijedlog sheme emisije te da se dostavi sinopsis, a između Radio Bačke i HKUPD-a Dukat Vajska-Bođani da se sačini novi sporazum, kojim će biti pravno reguliran status emisije, te prava i obveze obiju strana. I na ovom susretu Pakledinac je spomenuo mogućnost i potrebu osnutka Hrvatskog kulturnog centra u Baču i da će na tu temu uskoro biti sazvan sastanak svih predsjednika hrvatskih kulturnih udruga u općini.

Zvonimir Pelajić

HRVATSKI – IZBORNI PREDMET U ŠKOLI

»Dogovoreno je da će se provesti anketa na osnovi dopisa koji je dostavljen iz HNV-a, a o konkretnim rezultatima ankete bit ćemo na vrijeme obaviješteni, te ćemo poduzeti daljnje korake, kako bi se realizirala ideja i uveo hrvatski jezik kao izborni predmet u ovu školu«, kazala je Anđela Horvat

POVEZIVANJE

»Veoma je važno međusobno povezivanje svih naših radijskih i televizijskih emisija i tiska, umrežavanje radijskih postaja, razmjena priloga, što još nemamo u onoj mjeri u kojoj bismo to mogli«, rekla je Ankica Jukić-Mandić

TRI KLJUČNE STVARI

»Slažem se s Ivanom Karanom da su ključne tri stvari za dobru i uspješnu emisiju o kojima smo govorili još na prošlom sastanku: pravni status, financiranje i koncepcija emisije«, istaknula je Aleksandra Stojanović

RADOST

Pavle Pejčić, urednik emisije, izrazio je radost što će se u emisiju uključiti stručna novinarka, te što će mu NIU »Hrvatska riječ« na čelu s Ivanom Karanom i HKUD »Vladimir Nazor« iz Stanišića, koje producira sličnu emisiju, pružiti pomoć.

SURADNJA

Viktorija Kovačev, mlada novinarka, izjavila je da će rado surađivati u emisiji na hrvatskom jeziku. Ona smatra da je poželjan kontakt sa svim udrugama, da treba raditi reportaže, najave događanja, informirati slušatelje o svim aktivnostima u hrvatskoj zajednici.

HKC U BAČU

I na ovom susretu Željko Pakledinac je spomenuo mogućnost i potrebu osnutka Hrvatskog kulturnog centra u Baču i da će na tu temu uskoro biti sazvan sastanak svih predsjednika hrvatskih kulturnih udruga u općini.

Nije puno kiše već malo sunca

Žetva ječma počinje ovih dana, a pšenice početkom srpnja * Ukoliko vremenski uvjeti budu dobri očekuje se natprosječan rod * Proizvođačima kukuruza, soje i sunockreta preporuka da što prije sa špartačima i motikama uđu u njive

ja koja su samo u ožujku dobila 300 litara kiše.

U NJIVE S MOTIKAMA

Iako se mnogi žale kako ovolike oborine baš i ne gode usjevima na njivama, stručnjaci kažu kako su kiše više pomogle nego što su škodile. To mišljenje dijeli i prof. dr. *Stevan Maširević*, direktor Departmana za fitomedicinu na Poljoprivrednom fakultetu u Novom Sadu.

»Generalno kiša je donijela više dobrog nego lošeg. Ovo je bio spas za usjeve koji su slabo i neujednačeno nicali, ali zahvaljujući kiši nikli su naknadno. Posljedica toga je da imamo neujednačene usjeve, prije svega kod repe i kukuruza. Sada fali sunca. Rekao bih – nije puno kiše, već ja malo sunca i niske su noćne temperature. Kada dođe do otopljanja i osunčavanja biljaka situacija će se popraviti«, kaže Maširević. Prema njegovim riječima, generalno pšenica i ječam dobro izgledaju, naročito kod onih proizvođača koji su zaštitu od bolesti radili dva puta. »Ima njiva na kojima ima korova, pa ćemo se možda morati prisjetiti nekih starih mehaničkih mjera, a to su motika i kopanje i špartanje. Kukuruzu, sunockretu i soji čim uvjeti dopuste potrebno je hitno špartanje kako bi biljke dobile zraka«, poručuje Maširević poljoprivrednicima.

»Sada nam treba više sunca. Ne samo radi pšenice, već i radi soje. Soja je zaostala u porastu i razvitku. Čekamo suho vrijeme kako bismo mogli ući u njive i soju zaštititi od korova. Do sada smo uradili samo jedan tretman, a s ovim drugim već smo

Poljoprivredna stručna služba »Sombor« organizirala je tradicionalni Dan polja na kome su proizvođačima prikazani ogledi strnih žita i ogledi iz zaštite

bilja. Nas je ipak više interesiralo kakva je situacija na njivama poslije obilnih kiša i niskih temperatura, jer na području Sombora i okolice od ožujka do polovice lipnja

palo je skoro 300 litara kiše po četvornom metru. Ove padaline jesu veće od višegodišnjih prosjeka, ali Sombor je dobio manje kiše od drugih regija Vojvodine, jer postoje područ-

ZASIJANO 200.000 HEKTARA

Prema podacima Regionalne gospodarstvene komore Sombor, na području zapadne Bačke pšenicom je zasijano više od 38.600 hektara, ječmom 4.500 hektara. Kukuruz je na skoro 76.000 hektara, soja na 24.000, šećerna repa na više od 15.000, a najmanje je sunocokreta koji zauzima 14.500 hektara.

okasnili», kaže *Marin Kolar*, poljoprivrednik iz Berega. On ističe kako ne bi bilo dobro ni da naglo zatopli, prije svega zbog nalijevanja zrna.

ŽETVA KOJA ĆE SE PAM- TITI

U prvoj dekadi srpnja očekuje se početak žetve pšenice. Prema najavama očekivani rod bit će iznadprosječan. No, dok kombajni ne uđu u njive i rod ne bude u silosima, sve su samo procjene, jer i dalje puno taga ovisi o nebu. Da će pšenica roditi više nego ranijih godina smatra i *Josip Gobor*, predsjednik Odbora za poljoprivredu Regionalne gospodarstvene komore Sombor i direktor ZZ »Svilojevo« iz Svilojeva.

»Možda je sada kiše već i previše. Ukoliko ne bude nekog nevremena nadam se da ćemo početkom srpnja početi žetvu koja će se pamtiti, jer očekuje se znatno veći rod nego prethodnih godina. Procjene su da će ove godine prosječan prinos pšenice u Srbiji biti preko pet tona po hektaru, dok je situacija u Bačkoj što se tiče ovogodišnje proizvodnje još i bolja«, kaže naš sugovornik.

»Ove je godine bila blaga zima, što je dovelo do povećanog bokorenja. S druge strane ostala je stara navika ratara da, iz straha da neće sve niknuti, siju veliku količinu sjemena, tako da imamo iznimno guste usjeve. Što se tiče vremenskih uvjeta, do početka žetve pše-

nici bi odgovarale temperature koje ne prelaze 24 stupnja, što su dobri uvjeti za nalijevanje zrna«, kaže *Radivoje Jevtić* iz Instituta za ratarstvo i povrtlarstvo u Novom Sadu.

Ratari strahuju da najave dobrog roda znače i to da će cijena pšenice biti niska. Na takvo razmišljanje za pravo im daje to što se u godinama kada dobro rodi poljoprivrednici nikada ne obrađuju dobroj cijeni. Trošak ovogodišnje

ulaganja i uz koju bi se mogao ostvariti neki minimalni dohodak bila 20 dinara po kilogramu. Poljoprivrednike brine to što na burzi cijena pšenice pada. Prve količine pšenice »na zeleno« prodane su za 16 dinara što, kako kažu naši sugovornici, nije dobar znak.

I JEČAM OBEĆAVA DOBAR ROD

Poslije teške sjetve koju je pratila suša ječam će ipak ove godine, kao i pšenica, imati dobar rod. »Jesenas je sjeme zasijano u suhu zemlju punu grumenja. Međutim, blaga jesen koja je trajala skoro do Nove godine omogućila je da se poprave svi nedosta-

imali preguste usjeve. Jest da ječam izreguliše sklop, ali problem nastaje ako se primijene veće količine dušičnog gnojiva«, kaže prof. dr. *Novo Pržulj*, voditelj Odjela za strna žita novosadskog Instituta za ratarstvo i povrtlarstvo iz Novog Sada.

On ne želi procjenjivati koliki će biti prinos ječma, jer kaže prinos je ono što uđe u ambare, a do tada je sve neizvjesno. No, činjenica je da ječam ima niži genetski potencijal od pšenice. S druge strane u Srbiji se gaji od 15 do 20 tisuća hektara pivarskog ječma kod kojega se ne forsira prinos, već kvaliteta. Prema Pržuljevim procjenama generalno se može reći kako će rod ječma biti ove godine 15 do

U poljima: Ratari očekuju dobar rod

proizvodnje pšenice bio je 20 do 30 posto veći, pa uz dobar rod ratari ističu kako bi minimalna cijena koja bi pokrila

ci, tako da se ječam dobro razvio. Posljedica je veliko bokorenje, tako su oni ratari koji su išli na gušću sjetvu

20 posto niži od roda pšenice. »Bit će parcela s prinosom od tri tone po hektaru, ali i onih parcela stočnog ječma gdje će rod biti devet tona po hektaru. To prije svega važi za one domaćine koji su upotrijebili regulatore rasta, pa nije došlo do polijeganja i gdje ječam iskazao svoj cjelokupni genetski potencijal«, kaže Pržulj. Žetva ječma početak će ovih dana, a savjet ratarima je da žetvu obave što prije, jer kod ječma postoje sorte osjetljive na suvišak vlage, pa može doći do proklijavanja u klasu.

Z. Vasiljević

NEMA STOKA, NEMA NI JEČMA

U Srbiji se ječam sije na 85.000 do 90.000 hektara. Trenutačno su površine pod ječmom na minimumu, jer je pre 15 godina bilo zasijano 150.000 hektara. »Najviše ječma kod nas se koristi za prehranu domaćih životinja, pa s obzirom da je stočarska proizvodnja na minimumu takva je i proizvodnja ječma. Poznato je da se najkvalitetnija slanina i najkvalitetnije svinjsko meso dobiva kada se u prehrani svinja poveća udio ječma. Mi kao narod ječam još nismo počeli koristiti u prehrani iako se on u svijetu u ljudskoj prehrani koristi od pet do 10 posto u ovisnosti o zemlji«, kaže Pržulj.

RADIVOJ BELANČIĆ, BROKER

Trgovina bi mogla procvjetati

Razgovor vodio: Nikola Perušić

Kakvi su trendovi na domaćem tržištu dionica, tko dobiva a tko gubi, i kako se uključi u svijet investicija – kroz intervju saznajemo od voditelja jedne od rijetkih brokerskih kuća iz naše okolice

HR: Građani su navikli ići na sigurno, više drže novac u bankama nego što ulažu u dionice. Koliko imate klijenata i smiju li oni ići na veći profit te više ulagati u dionice?

Znate što, dolaze nove generacije koje više na razmišljaju na taj način. Na žalost, imali smo jedno veliko razdoblje poslije Drugog svjetskog rata. Na ovim je krajevima burzansko trgovanje bilo razvijeno, tako da je praktički Upravni odbor Beogradske burze imao zadnji sastanak pred samo bombardiranje krajem ožujka 1941. godine i burza je službeno ukinuta 1953. godine, da bi 1992. godine ponovno počela raditi. Ne zaboravimo da je u Somboru bila i robna burza koja je vrlo dobro funkcionirala. Postojalo je jedno razdoblje kada građani nisu imali u što ulagati, onda je bila najsigurnija štednja u bankama, s tim da znamo kako su prošli građani i sa štednjom u bankama, i sa starom deviznom, i s novim bankama koje su došle. Ostalo je, na žalost, kod ljudi to da je ipak banka najsigurnija. Kod ovog mlađeg svijeta, ali ima čak i starijih ljudi, umirovljenika, ima onih

Naš sugovornik je Radivoj Belančić, suvlasnik i generalni direktor brokerske kuće SBD Broker, jedine brokerske kuće na sjeveru Bačke, tvrtke čiji se posao sastoji u posredovanju vrijednosnim papirima na Beogradskoj burzi, dakle dionicama.

HR: Naši građani su se silom zakona upoznali s brokerima i prodavanjem dionica. Međutim, koje su dionice najzanimljivije na burzi, što je posebno zanimljivo za one koji se ozbiljnije bave ulaganjima?

Naši su se građani upoznali s dionicama silom zakona, jer se na koncu konca privatizacija morala obaviti, a to je u svakom slučaju bolan proces. Ranije oni nisu niti znali za dionice, nisu znali ni za brokere. Otvaranjem tržišta vrijednosnih papira nametnula se potreba za brokerskim kućama i brokerima koji su posrednici u tom poslu. Znači, građani koji su dobili besplatne dionice temeljem triju zakona o

privatizaciji ušli su u posjed tih dionica. Na žalost, jedan veliki dio ljudi ih se htio što prije riješiti, prodati ih, tako da je na početku bilo velikog prometa, ali je on sada već mnogo manji. No, moram vam reći kako je sada promet kvalitetniji, zato što se sada već prodaju i kupuju samo interesantne dionice. One se kupuju prije svega da bi čovjek zaradio, ili da bi dobio dividendu na zarađene svote u razlici na cijeni. Dividendu dobiva ukoliko tvrtka iz profita dijeli dividende, znači ako ima dobit na koncu godine. Najviše se sada kupuju dionice većih tvrtki, u ovom trenutku NIS-a, no ima tu još par subotičkih tvrtki koje su atraktivne za kupnju, i to ne samo u Subotici.

HR: Kako su prošli oni koji su zadržali dionice NIS-a?

Dionice nisu samo porasle, čak su se za godinu dana udvostručile. To je veliki porast. Njih su dobili građani koji nikada nisu dobili dionice nigdje. Oni ih nisu dobili

u svojim tvrtkama, ili nikada nisu bili uposleni. Mada, od tri zakona kojima je provedena privatizacija, imali su ih pravo svi pisati, ali u tom momentu kada je to rađeno bilo je jedno veliko nepovjerenje generalno u privatizaciju, pa mnogi nisu obraćali pozornost, te su izostali iz podjele dionica. Poslije, kada su čuli da se tu dobiva novac, onda su se ljudi angažirali i prijavili kako bi dobili one dionice koje im slijede iz državnih poduzeća. Oni koji su dobili dionice iz svojih poduzeća nažalost su ih također brzo prodali. Tu mislim na Apatinsku pivaru, Subotičku mlekaru, ljudi su se rješavali tih dionica. Neki su dobro prošli što su ih prodali, a neki nisu. Jer ako pogledamo i subotičke tvrtke, neke su na samom početku imale visoke cijene, ali su danas u stečaju. Tako da je to vrlo teško reći. Što se tiče ovih dionica koje su dobili besplatno od državnih tvrtki, konkretno od NIS-a, tu su trebali sačekati s prodajom.

koji su vrlo svjesni trgovanja na burzi. Znači nije stvar u načinu razmišljanja, jer kada vi imate slobodnih sredstava onda pokušavate napraviti širu lepezu ulaganja. U principu se ide u vrijednosne papire, u nekretnine, u zlato, štednju u bankama ili državne obveznice, koje su najsigurnije, ali s najmanjim prihodom.

HR: Koliki ulog mora netko imati da bi ušao u svijet dionica, s koliko se recimo novca ulazi?

To je vrlo relativno, jer vi možete danas kupiti 200-300 dionica pojedinih emitenta, znači pojedinih dioničkih društava i za tisuću dinara. Možete uložiti od deset tisuća dinara, ali imate u ovom gradu ljude koji su uložili nekoliko stotina tisuća dinara u NIS-ove akcije. Ako pogledate da je to uloženo prije godinu dana, to se danas već udvostručilo.

HR: Kada pogledamo neke svjetske okvire, kako ste zadovoljni razvojem ovoga sektora kod nas, ide li on malim ili velikim koracima?

Ide malim koracima, što je donekle i opravdano. Pazite, ovo je malo tržište, ovdje imamo samo jednu burzu. U okolini imamo Budimpeštansku burzu, najbliža jača je Bečka burza, čak je jedno vrijeme bilo govora i o tome da će Bečka preuzeti Beogradsku burzu, sada čujem da je u igri isto i Turska. Znači, ovo stanje će se u svakom slučaju stabilizirati, jer će se dogoditi da će biti jedna regionalna burza, ne može opstati toliko burzi. Naša je burza stvorena i silom prilika, jer se na kraju krajeva ta privatizacija morala nekako odigrati. To ne znači da ona neće opstati, ja sam optimist, mislim i da hoće, jer narod voli trgovati. To je ono baš najosnovnije, da se trguje. S obzirom da

već imamo tih iskustava, da je u ovim krajevima uvijek bila razvijena burza, mislim da će nastaviti raditi, s tim da se mora uvesti tržišni materijal. To znači da burza treba postati ne samo burza vrijednosnih papira, nego i da funkcionira robna burza. U tom slučaju bi to bilo već interesantnije, jer tradicije imamo.

HR: Na ekonomskim vijestima svaki dan vidimo prikazivanje burze u New Yorku, ljudi koji su šareno obučeni, viču za dionice. Međutim, u stvarnosti se zapravo taj posao radi preko računala, postoje roboti, softveri koji to sami rade. Je li tako?

Uglavnom jest tako, postoji tradicionalna burza gdje je bilo vrlo teško prijeći s tradicionalnog načina komuniciranja na elektronički. Ne tehnološki, već zato što su ljudi voljeli pokazivati svoje znake, pokazivati gore-dolje, nekoliko poena, indeksa, tako da se to objašnjavalo i rukama, međutim svakako je efikasnije, brže je i racionalnije to elektronički raditi. Ali se ta gužva može izbjeći, jer na samom parketu burze ne mogu prisustvovati svi, na burzi su samo brokeri i brokerske kuće. Ono što vidite da su različito obučeni, oni nisu brokeri, to su kuriri, drugi su izvršitelji, oni čak imaju i obvezu nositi različite prsluke, kapute, ili sako. Kod nekih burza se ide i biciklima od pulta do pulta. Negdje se ide i rošulama, što je nama interesantno, ali uglavnom se sve to odigrava elektronički. Na nekim se burzama prodaja odvija aukcijski, znači kaže se da će u 10,15 trgovati žitaricama i u tom boksu je onda gužva. Ili se kaže da će u 11,15 trgovati iznutricama. Interesantno što je sve burzanska roba. Burzanska roba je sve ono što se može

standardizirati. Znači računala nisu burzanska roba, ali tvrtke koje proizvode računala jesu na burzi. Interesantno da je nekada Srbija diktirala cijenu suhih šljiva, dimljene slanine i pasulja, jer su to sve bili proizvodi za prehranu vojske. Sada svaka zemlja diktira cijenu u kojoj je ona najjača. Zato kažem kako bi to bilo interesantno kad bismo imali mješovite burze, mada je Beogradska burza već registrirana kao mješovita burza, dakle da trguje i vrijednosnim papirima i robom. Roba mogu biti i žitarice, koje je najlakše standardizirati, i kako sam već rekao to su i svinjske iznutrice ili cvijeće.

HR: Kada bi bilo mogućnosti u našoj zemlji, bi li se moglo na burzi trgovati i fjučersima?

To bi bilo jako dobro i mislim da bi otvorilo burzu i kod nas. Čak postoji i zakonski temelj za to. Jedino je potrebna jedna malo bolja organizacija kojom bi to mogli ostvariti. Fjučersi i opcije su vrlo interesantne za trgovinom žitaricama, čak i ovdje u Subotici i okolici. Ja sam se iznenadio da neki ljudi to u stvari rade, samo ne znaju da se to tako zove. Fjučersi i opcije su derivati vrijednosnih papira, to su praktički ugovori, i fjučers je jedna kategorija u kojoj čovjek ima obvezu u određeno vrijeme, po određenoj cijeni ponuditi svoju robu na prodaju. Po opcijama ima pravo kupiti i prodati u određeno vrijeme, u određenom roku. Fjučersi i opcije su za tržište nula, tu je na kraju saldo nula, tu nema da recimo 50 njih dobije, a onda drugih 50 gubi, ili da njih 30 dobije, a 50 baš gubi. Kod vrijednosnih papira, kod dionica se manje ili više zaradi, ali tu čitav saldo nije nula. Tako da bi to bilo vrlo interesantno pogotovo za trgovinu žitaricama.

HR: Da se vratimo na ove suvremene načine poslovanja na burzi, tu su jako zanimljivi roboti. U posljednje se vrijeme ta izvješća mogu naručivati u realnom vremenu, tako da se dionice u svakoj sekundi mogu kupovati i prodavati.

Roboti, kompjutori prikupljaju niz manjih naloga, koji se svi poslije pretvaraju u jedan veliki nalog, koji može izazvati i krizu, to je bilo 1987. godine, kada je jedan od momenata za krizu bio baš i to kompjutorsko, robotsko davanje naloga, koje je poslije došlo pod povećalo državnih tijela. Malo je ograničeno, jer ne možeš utjecati kada će kompjutor pustiti nalog, ali je u svakom slučaju popularno zbog brzine djelovanja. Kod nas je jedno vrijeme trgovanje išlo na taj način – tko prije unese nalog, pa se to zvalo brzi prsti. Ujutro kada se otvori burza, onda su svi brokeri koji znaju brzu daktilografiju bili u prednosti.

HR: Je li istina da u svijetu vlasništvo nad dionicom nekada ne traje čak niti jednu sekundu zbog te velike brzine kojom se one prodaju i kupuju?

Točno je, to stoji. Čak je u stvari bio i cilj svega toga da tijekom dana dionice promijene nekoliko vlasnika. Takvo trgovanje kod nas još nije zastupljeno, mada isto postoje uvjeti, ali je nažalost promet takav i potražnja je ipak drugačija. Kod nas imamo dvije vrste trgovine. Imamo open market, gdje su tvrtke koje imaju veliki promet, to jest češći promet, znači svakodnevno ili u jednom vremenskom protoku u stalnoj trgovini. I, ima toga da nema uopće trgovine, one se nalaze na multilateranoj trgovačkoj platformi.

POPLAVNI VAL DUNAVA STIGAO DO BEZDANA

Dunav
kao
Panonsko
more

Poplavljeni vikend naselja u nebranjenom dijelu od Mađarske do Bogojeva *

Nasipi brane 40.000 hektara i 50.000 ljudi * Visoki vodosatiji iznad sedam metara sve učestaliji

Fotografije i vijesti o rekordnim vodostajima i poplavama u zapadnoj i središnjoj Europi dani su stizale do nas. Za to smo vrijeme slušali umirujuće informacije o tome kako nama zapravo ne prijeti opasnost i kako vodostaj Dunava ne bi trebao premašiti kotu izvanredne obrane od poplava. Kako se poplavni val približavao Mađarskoj tako se i kod nas počelo shvaćati da je zapravo riječ o vodostajima koji se mjere jednom u stoljeću i počelo se govoriti i o eventualnoj evakuaciji ugroženih područja.

VRH VALA IZNAD SEDAM METARA

Prva vodomjerna postaja na ulasku Dunava u Srbiju iz

Mađarske je kod Bezdana. Rast vodostaja na toj mjerenoj postaji bilježi se od početka lipnja, a granicu na kojoj se poduzimaju mjere redovite obrane od poplava, koja je na pet metara, Dunav je premašio petog lipnja. Od tada je vodostaj kod Bezdana dnevno rastao po tridesetak centimetara. U ponedjeljak je dostigao 667 centimetara, a na dionici od državne granice do Bogojeva proglašene su mjere izvanredne obrane od poplava, koje se uvode pri vodostaju od sedam metara. »Vodostaj od sedam metara Dunav je kod Bezdana premašio u srijedu ujutro kada su izmjerena 734 centimetra. Izvanredne mjere obrane od poplava znače da se na nasipima dežura 24 sata dnevno, a eventualna kritična mjesta

na obrambenim linijama se obilježavaju«, kaže *Radoslav Josić*, zamjenik voditelja obrane od poplava na sektoru D-12, od državne granice do

Apatina, a u vrijeme našeg razgovora s njim potrebe da se linija obrane ojača vrećama s pijeskom na drugim dijelovima ovog sektora nije bilo.

EVAKUACIJA

Stanje na rijekama u Srbiji je pod kontrolom i ne očekuju se velike posljedice poplavnog vala koji dolazi iz srednje Europe, zaključeno je početkom tjedna na sjednici Republičkog stožera za izvanredne situacije. Načelnik sektora za izvanredne situacije *Predrag Marić* navodi kako je sve spremno za eventualnu evakuaciju u mjestima koja su izvan branjene zone – u općinama Sombor, Apatin, Bačka Palanka, Beočin, Indija i Stara Pazova.

Bogojeva. Prema Josićevim riječima oko 500 vreća s pijeskom postavljeno je kod

Branjeno područje na dionici od granice do Bogojeva za sada nije ugroženo, ali je

REKORDI

Najniži vodostaj Dunava kod Bezdana zabilježen je početkom 1909. godine kada je izmjereno – 142 centimetra. Najviši vodostaj bio je tijekom ljetne obrane 1965. godine kada je kod Bezdana izmjereno 776 centimetara. Obrana je trajala 120 dana, ali je Dunav prodro nizvodno od Bogojeva i poplavljena su velika područja. Prodorom u Kamarištu bilo je ugroženo cijelo područje jugozapadne Bačke. Branjeno zemljište na pojedinim mjestima našlo se četiri metra pod vodom. Ovim prodorom vodostaj je opao za 40 centimetara, što je omogućilo da se područje zapadne Bačke lakše obrani.

zato pod vodom nebranjeno područje uz Dunav. Već na pet metara vodu je dobilo vikend naselje Baračka, prvo od granice s Mađarskom, kao i još nekoliko vikend naselja duž Dunava prema Bogojevu. No, na poplave su vikendaši spremni, pa su već kod prvih najava velikih vodostaja vrednije stvari izmjestili na više katove. *Robert Horvat*, tajnik MZ »Beždan«, kaže kako čak ni vodostaj od 740 centimetara, koliko je najavljeno, ne ugrožava Beždan ni okolne salaše i njive. »Problem je jedino u vikend naselju Baračka, gdje neki ljudi žive i oni su se morali evakuirati«, kaže Horvat.

U Lučkoj kapetaniji Apatin rečeno nam je kako je plovidba Dunavom od Iloka do

državne granice zabranjena još devetog lipnja. U toj kape-taniji kažu kako se zabrana plovidbe uvodi pri vodostajima od sedam metara, ali kako je uočeno nekoliko kritičnih mjesta na rijeci, zabrana je uvedena ranije.

NASIPI BRANE 50.000 LJUDI

O obrani od poplava na prvoj dionici Dunava, od državne granice do Bogojeva (sektor D-12), skrbi Vodoprivredno poduzeće »Zapadna Bačka« iz Sombora. Ovaj dio obuhvaća tok Dunava u dužini od 61 kilometra. Sustav obrane od poplava na tom poručju čine obrambeni nasipi prve linije uz rijeku Dunav i uz vodo-

tok Plazović. Na ovaj način neposredno se brani više od 40.000 hektara zemljišta, kao i deset stambenih naselja s približno 50.000 stanovnika s gospodarskim potencijalom i infrastrukturom. To branje-no područje nalazi nekoliko metara ispod razine visokih dunavskih vodostaja. U Vodoprivrednom poduzeću »Zapadna Bačka« stoga ističu kako je održavanje obrambenih nasipa, kao i praćenje i utvrđivanje slabih mjesta na sustavu obrane i njihova sanacija, veoma važna za zaštitu područja. Ovi objekti za obranu od poplava dimenzionirani su na takozvane stoljetne vodostaje, što je statistička kategorija koja predstavlja visoku vodu s vjerojatnošću pojavljivanja

jednom u sto godina. No, svjedoci smo klimatskih promjena i povećanja meteoroloških ekstrema u što spadaju i ekstremno visoki vodostaji, pa obrana od poplava postaje sve značajnija. Da vodostaji iznad sedam metara nisu i neće ubuduće biti rijetkost pokazuju i podaci iz posljednjeg desetljeća. Na Dunavu kod Bezdana 2002. godine izmjereno je 714 centimetara, 2006. godine 736 centimetara, a 2010. godine 720 centimetara. Visok vodostaj bio je i 2009. godine i približio se koti od sedam metara. U vrijeme zaključenja ovog broja vrh vala još nije bio stigao do Bezdana, a prognoze su bile da će on premašiti 740 centimetara.

Zlata Vasiljević

NATJEČAJ

za sufinanciranje hrvatskih udruga u Republici Srbiji iz područja kulture u 2013. godini

Manifestacije, projekti i djelatnosti koje su predmet sufinanciranja

Natječaj se raspisuje za sufinanciranje sljedećih aktivnosti:

Zaštita, očuvanje i predstavljanje kulturne baštine Hrvata u Republici Srbiji;

Organiziranje manifestacija kulture lokalnog, regionalnog ili međunarodnoga karaktera;

Audio-vizualno dokumentiranje tradicijske kulture i običaja hrvatske zajednice u Republici Srbiji;

Izdavanje knjiga;

Sufinanciranje redovite djelatnosti.

Cilj natječaja

Očuvanje i promicanje kulturne baštine Hrvata u Republici Srbiji, kao i potpora u radu kulturnih udruga koje djeluju unutar hrvatskoga kulturnog prostora u Republici Srbiji.

Proračun

Ukupni iznos sredstava natječaja je 2.000.000,00 dinara.

Vrijeme realizacije

Natječaj se raspisuje za 2013. godinu.

Odobrena sredstva bit će isplaćivana sukcesivno, sukladno dinamici priljeva sredstava na račun HNV-a i datumu održavanja manifestacije.

Opći uvjeti

Pravo sudjelovanja imaju registrirane hrvatske udruge (društva) koje djeluju u Republici Srbiji;

Prijave se podnose isključivo na obrascu HNV-a, putem pošte ili osobno, na adresu: Hrvatsko nacionalno vijeće, Preradovićeve 13, 24000 Subotica, s naznakom: »Za natječaj«;

Rok prijave na natječaj je 15 dana od dana objave natječaja u tjedniku »Hrvatska riječ«;

Nepravodobne, nepotpune i nepravilno popunjene prijave neće se razmatrati;

Natječajna dokumentacija se ne vraća podnositeljima.

Posebni uvjeti

Sve udruge koje budu dobile sredstva u obvezi su poslati financijsko izvješće u roku od 15 dana nakon realizacije projekta.

Udruge koje ne dostave izvješće neće imati pravo sudjelovanja na sljedećim natječajima HNV-a.

Kriteriji raspodjele sredstava

Raspodjela sredstava vršit će se sukladno slijedećim kriterijima:

Regionalna ravnomjernost;

Vrijednosni, umjetnički i estetski kriteriji, kvaliteta i profesionalnost u radu;

Doprinos razvitku kulture i umjetnosti nacionalne zajednice u zemlji i inozemstvu;

Tradicionalni karakter manifestacije ili nakladničkog projekta u kulturnom prostoru hrvatske zajednice;

Doprinos ostvarivanju regionalne i međunarodne kulturne suradnje;

Doprinos njegovanju kulture, unaprjeđenju i promicanju tradicionalnog i suvremenog umjetničkog stvaralaštva nacionalne zajednice.

Hrvatsko nacionalno vijeće

POKRENUTA INICIJATIVA O STAVLJANJU POD ZAŠTITU TAVANKUTSKE ŠUME

Živi svijet oko nas

Subotica trenutačno na svom teritoriju ima četiri zaštićena područja – Paličko i Ludoško jezero, Selevenjske pustare i Subotičko – horgošku pješčaru, a na ovom popisu uskoro bi se moglo naći i peto – Tavankutska šuma

Kakve su prirodne vrijednosti Tavankutske šume, što znači i kako se provodi postupak zaštite i što on znači za lokalno stanovništvo, bile su teme o kojima je nedavno mještanima i zainteresiranim organizacijama u Tavankutu govorio biolog dr. *Gábor Mészáros*, pomoćnik gradonačelnika za okoliš i pokretač inicijative o stavljanju pod zaštitu ovog područja.

»Pokrajinski zavod za zaštitu prirode obaviješten je da su prepoznate neke prirodne vrijednosti, kojih sigurno ima puno više, ali samo tri-četiri izlaska na teren već upućuju na potencijale Tavankutske šume«, kaže dr. Mészáros.

OPSTANAK VRSTA

Kakav biljni i životinjski svijet živi u Tavankutoj šumi znat će se preciznije u sljedećih nekoliko mjeseci kada budu završena istraživanja, snimanja i obilježavanja, ali već sada se pouzdano zna kako na ovom području

ima zanimljivih vrsta koje se nalaze na listama za zaštitu prirode. Uočena je značajna koncentracija hrastovih stabala, kojih istina nema u sastojinama, ali ih je u dovoljnom broju da omogućavaju opstanak nekim životinjama čiji je život vezan uz hrastove. »Tavankutska šuma je na dosta vlažnom području, koje je vremenom zbog spuštavanja vode u niže slojeve vjerojatno postalo suho, stoga postoje ili jako stara stabla ili ovogodišnji pomladak, a gotovo i da nema stabala od tri, četiri godine. To znači da mladice u jednom trenutku propadaju, najvjerojatnije zbog nemogućnosti da dođu do vode tijekom kolovoza, kada su najvjeće suše«, kaže dr. Mészáros.

Zanimljivost ovog područja su pješčarske zajednice s kobiljem koje su u Vojvodini, svuda gdje se pojavljuju, visoko ocijenjene s aspekta zaštite prirode.

Uočene su životinjske vrste koje žive na pijesku, poput primjerice žabe češnjarkke, koja je noćna životinja, zako-

pava se u pijesku i većina domaćih područja gdje ona živi stavljen je pod zaštitu. Ovdje je i stepski gušter, kojemu su većina do sada poznatih staništa u Vojvodini također zaštićena.

Mještani kažu, a istraživanja će potvrditi ili opovrgnuti njihove riječi, da među životinjama ima jelenaka, čiji je opstanak izravno vezan uz hrast, te hrastove strižibube čije larve žive u drvetu starih hrastovih stabala. »Sve ove vrste su značajne i s aspekta međunarodne zaštite, nalaze se na raznim listama za zaštitu prirode i mogu poslužiti kao značajan argument za pokretanje raznih akcija u cilju osiguravanja njihovog opstanka«, kaže dr. Mészáros.

PREDNOSTI ZAŠTITE

Tavankutska šuma danas nije niti pod jednim režimom zaštite, osim što je previđena da uđe u ekološku mrežu čija je revizija u tijeku. Za sada se ne može znati u koju kategoriju zaštite bi mogla

ući, ali dr. Mészáros očekuje da bi mogla dobiti status predjela izuzetnih prirodnih i kulturnih odlika, no to će, kako kaže, ovisiti o tome što će biti pronađeno na terenu i što odgovara lokalnom stanovništvu. Prema uobičajenoj proceduri, koja će trajati oko godinu dana, nakon što je pokrenut postupak zaštite, slijedi prikupljanje podataka o prirodnim vrijednostima koje to područje posjeduje, a potom će Zavod za zaštitu prirode izraditi Studiju zaštite koja treba biti usvojena na Skupštini. Studijom se definiraju granice, kategorija zaštite, dopuštene aktivnosti po zonama zaštite i predlaže se upravljač zaštićenog područja.

Dr. Mészáros ističe kako stavljanje pod zaštitu određenog područja lokalnoj zajednici donosi niz mogućnosti: od pristupa fondovima namijenjenim zaštiti okoliša, promocije cijelog područja i lokalne zajednice, uključivanje u razne programe razvoja eko turizma do uspostavljanja prekogarnične suradnje. Mještane je međutim zanimalo može li predstavljati problem uporaba pesticida budući da je Tavankutska šuma okružena voćnjacima jabuka. »Ta područja ne bi ušla u režim zaštite, a u okviru šume će se definirati i zaštitna zona kojom će se štititi najvrednija područja, tako da će poljoprivrednici moći nastaviti onako kako i do sada rade. Međutim, ovdje postoji nekoliko stada ovaca čije će se kretanje, s jedne na drugu ispašu, morati obavljati tako da ne ugrozi šumu«, upozorio je dr. Mészáros.

S. Mamužić

HRVATSKI GOSPODARSTVENICI NA SUBOTIČKOM SAJMU

Spremni za EU

*Hrvatska ulazi na tržište od 500 milijuna stanovnika
gdje neće biti nikakvih prepreka da njeni proizvodi
dospiju do svih potrošača*

Hrvatska će za dva tjedna postati punopravnom članicom Europske Unije, te ta tema izaziva interes i europskih medija. Tako je njemački Die Zeit nedavno ocijenio da će Hrvatskoj u EU problem predstavljati »dugovi, slabo gospodarstvo, mogućnost da 28. članica postane prva sljedeća zemlja slučaj«, a bečki Die Press, imajući u vidu također ekonomsku situaciju, da se »kratko pred ulazak u EU Hrvatska ne bori s uvođenjem posljednjih pravnih sitnica, nego sama sa sobom«. Istraživanja pokazuju da se građani Hrvatske s ulaskom u EU najviše vesele lakšem studiranju i zapošljavanju u državama članicama Europske unije, a strahuju od cijena hrane i nekretnina.

Na pitanje je li hrvatsko gospodarstvo spremno za jedinstveno EU tržište, hrvatski izlagači na subotičkom Međunarodnom i regionalnom sajmu gospodarstva (od 5. do 8. lipnja) kažu da su pozicije već napravljene i uvjeti poznati.

ŠANSU SU ZADRUGE

»Mislim da je to gotovo, mi već godinu – dvije poslujemo pod svim tim uvjetima. Bilo je granica, bilo je carine, ali manje – više pozicije i uvjeti su već napravljeni. Međutim, kada je riječ o poljoprivrednoj proizvodnji smatramo da, kao recimo u Italiji i svim razvijenim zapadnim zemljama, jedino zadruge, odnosno njihove kooperative, mogu opstati na globalnom tržištu. Pogotovo kod nas gdje su, za razliku od Vojvodine, poljoprivredne površine male i rascjepkane. Jedina šansa nam je udruživanje u zadruge, povezivanje s našim turističkim firmama, izravni plasman naših proizvoda preko njih. S time da se, naravno, uvijek baziramo na kvaliteti i samo kvaliteti, jer ovo sve što dolazi od njih (iz EU) upitne je kvalitete«, kaže *Gordan Trojanović*, upravitelj Poljoprivredne zadruge »Rubinum« iz Rovinja, koja se na sajmu u Subotici predstavila s proizvodima svojih vinara i maslinara.

A da je kvaliteta hrvatskih proizvoda već prepoznata na europskom tržištu, Trojanović smatra da tomu svjedoče, primjerice, zlatna priznanja na svjetskim izložbama za istarska maslinova ulja. »Prvi put pobjeđujemo s našim autohtonim sortama maslina koje smo počeli u posljednjih 10 godina vraćati iz zaborava, s njima stvaramo brend i počeli smo biti prepoznatljivi. Imamo i par proizvođača koji izvoze maslinovo ulje u Italiju, a to vam je ista stvar kao da Eskimima prodajete led. Radimo na zaštitama

izvornosti, što daje dodatnu vrijednost tim proizvodima i što je cijenjeno na europskom tržištu. Ne idemo na količine, ali jako, jako pazimo na kvalitetu«, ističe Trojanović, te dodaje još jedan argument zbog kojeg nema bojazni kada je riječ o maslinovom ulju na EU tržištu: »Postoje i rimski zapisi koji kažu – Anadaluzijo savršena si i lijepa kao maslinovo ulje u amfori iz Istre. Znači, već u to vrijeme bili smo prepoznati po dobrom i kvalitetnom ulju koje sada samo moramo vratiti na pravo mjesto«.

UVJETI SVIMA POZNATI

Premda vlasnici malih poduzeća i obrtnici također znaju što ih očekuje s ulaskom Hrvatske na jedinstveno EU tržište, ipak 1. srpnja očekuju s nešto više bojazni. Na subotičkom sajmu predstavila su se, s nešto proizvoda i putem prospekata, četiri obrta iz Virovitičko-podravške županije: obrt iz Suhopolja koji se bavi proizvodnjom masti i tinktura na bazi ljekovitog bilja, obrt Dijaković s izradom tekstilnih proizvoda za kućanstvo, parketar iz Pitomače koji se bavi proizvodnjom i postavljanjem parketa raznih vrsta i poljoprivredno gospodarstvo koje se bavi uzgojem romanske ovce.

»Situacija s obrtnicima i malim poduzetnicima je pomalo problematična. S jedne strane, oni koji su izvozno orijentirani, iako je takvih kod obrta manje, njima će svakako biti lakše i oni očekuju dosta pozitivnog, a drugi se boje, primjerice oni koji se bave poljoprivredom i sličnim djelatnostima. Boje se konkurencije, jer čim je slobodnije tržište dolaziti će nam konkurencija, a pokazalo se kroz sve ove godine da je njihova proizvodnja jeftinija i naši će se članovi morati tome prilagoditi«, kaže *Božidar Jeremić*, tajnik Obrtničke komore Virovitičko-podravške županije.

Da su tvrtke Virovitičko-podravške županije spremne u očekivanju ulaska u EU, jer već izvoze i rade na tom zahtjevnom tržištu, smatra i *Milan Vandura*,

tajnik Županijske komore Virovitica pri Hrvatskoj gospodarskoj komori. On navodi da Virovitičko-podravška županija ostvaruje preko 92 posto u vanjsko-trgovinskoj razmjeni sa zemljama EU, a ostatak sa zemljama CEFTA-e, ali ističe i da postoji mogućnost zajedničkog plasmana na područjima trećih tržišta, na čijim područjima postoji kontinuitet i sačuvani kontakti.

»Naša najveća tvrtka finalne drvne industrije u Hrvatskoj Tvin izvozi 95 do 99 posto svojih proizvoda na najzahtjevnija tržišta EU, SAD. Oni su de facto već u EU. Imamo jednu od najmodernijih šećerana u Hrvatskoj 'Viro' na području Virovitičko-podravške županije, izvozimo ljekovito bilje, keramičke pločice, znači naše tvrtke već jesu u EU i za njih nema nekog velikog iznenađenja. Bilježimo dobre rezultate u vanjsko-trgovinskoj razmjeni na način da imamo izuzetno dobru pokrivenost izvozom uvoza i to zato što imamo izuzetno kvalitetne proizvode, što menadžment ulaže u tehnologiju, pridržava se rokova i plasira robu visoke kvalitete«, ističe *Milan Vandura*.

SURADNJA U REGIJI

Ulaskom u EU Hrvatska izlazi iz ekonomske asocijacije CEFTA, kojoj je pristupila 2002. godine. Stoga će se, kada je riječ o carinskoj zaštiti, uvjeti za izvoz iz Srbije na tržište Hrvatske poboljšati, dok će se za neke hrvatske proizvode primjenjivati carine koje se pri-

mjenjuju za članice EU. Na pitanje hoće li CEFTA nedostajati Hrvatskoj, generalni konzul Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Subotici *Dragan Đurić* kaže: »Svaka stvar koja ti se dogodi u životu ima svoje prednosti i nedostatke. Činjenica je da je Hrvatskoj važno tržište jugoistočne Europe i da ga ona u svakom slučaju ne želi ignorirati, ali sam isto tako uvjeren da će se pronaći model koji će omogućiti nastavak prisustva Hrvatske na tom tržištu. S duge strane, što se same Srbije tiče, otvorit će se mogućnosti da kroz koncept prekogranične suradnje otvori pristup europskim fondovima. Međutim, treba znati da Hrvatska ulazi na tržište od 500 milijuna stanovnika gdje neće biti nikakvih prepreka da njeni proizvodi dopiju do tih potrošača. Sada je najvažnije iskomunicirati ta tržišta, što je veoma zahtjevan posao koji stoji pred cijelim hrvatskim gospodarstvom, a to je da svoje proizvode učini privlačnim tim kupcima od 500 milijuna stanovnika«, kaže *Dragan Đurić* te dodaje da je stoga jedna od vrlo dobrih investicija učenje 'malih' europskih jezika. »Komunikacija je osnova te dostupnosti, daka-ko tamo će biti angažirane određene firme, ali bit će potrebno da i mi imamo vlastite ljude za tu vrstu posla. Stoga mislim da je ulaganje u učenje europskih jezika ulaganje u budućnost svih ljudi koji se posvete tome i mislim da mogu računati da je to jedna od većih dobitnih kombinacija«.

S. Mamužić

VRIJEME, LJUDI, DOGAĐAJI

Pripremaju: Lazar Merковиć i Milovan Miković

KRONOLOGIJA od 14. do 20. lipnja 2013.

14. LIPNJA 1926.

U Subotici je rođen *Lazar Merковиć*, pjesnik, romanopisac, prevoditelj, leksikograf, publicist, pripadnik starije generacije hrvatskih pisaca Subotičkog književnog kruga. Utemeljivač je i glavni i odgovorni urednik časopisa za književnost, umjetnost i društvena pitanja »Rukovet«, koji izlazi od 1. svibnja 1955. Zalaganjem L. Merkovića ovo glasilo postaje polazištem mnogim piscima iz Jugoslavije. Nezaobilazna je njegova uloga u artikulaciji Subotičkog književnog kruga uz poticanje uvjeta za pokretanje, ili obnovu i ustrajno održavanje produkcije časopisa (»Rukovet«, »Klasje naših ravni«) i knjiga (»Zenit«, »Osvit«), što je popraćeno sustavnim promicanjem, kako mladih, tako i zrelih pisaca. Unutar ovog kruga do danas se uobličilo nekoliko izrazitih spisateljskih naraštaja, koje odlikuju navlastiti stilski postupci. Tijekom više desetljeća Merковиć je s mađarskog jezika preveo na hrvatski i srpski blizu 1.200 naslova (u šezdesetak knjiga i više desetaka svezaka, 40-ak drama i dr.) iz pera dvjestotinjak pjesnika, prozaista, esejista, dramskih pisaca, filozofa, znanstvenika i publicista iz Vojvodine i Mađarske. Premda je prinuđen baviti se publicistikom i uredničkim poslovima (»Hrvatska riječ«, »Dnevnik«, Radio Jugoslavija, »Subotičke novine«, Radio Subotica

1968.-72. i 1998.-2000. dr.) Merковиć stalno prikuplja podatke, istražuje i piše leksikografske natuknice, kroničarske i ljetopisne tekstove. Popunjavajući bjeline, ispisao je više tisuća kartica o ljudima iz Podunavlja, o stvaraocima i njihovim djelima, pothvatima i promašajima. Danomice dopunjujući ovu bio-bibliografsku i literarno-povijesnu križaljku ustrajno je objavljuje u tisku, na radiju i televiziji. Zbog sudjelovanja u »Hrvatskom proljeću« onemogućeno mu je javno djelovanje, do pred kraj osamdesetih. Počasni je građanin Subotice, nositelj više tuzemnih i inozemnih odlikovanja. Do sada tiskana djela: – Odbljesci (1953.); – Između dva pola (1957.); – »Put dug pet života«, (1957.-58.); – »Put dug pet života« (1965.); – »Putevima zajedništva« (1982); – »Osame«, (1988); – Bibliografija časopisa Rukovet 1955. – 1990. (1990.); – »U ime pravde«, (2007.); – Bibliografija »Klasja naših ravni« (2010.).

15. LIPNJA 1738.

Sredinom mjeseca Subotički vojni šanac zahvatila je velika pošast – kuga. Na svim putnim pravcima i pustarama postavljene su brojne straže, karaule i kontumacione karantene. Blokada grada trajala je 40 dana. Prema zapisima subotičkih franjevacu epidemija je odnijela 313 života, umrlo je 78 muškaraca, nadalje 54 mladića i dječaka, te 89 žena i 92 djevojke.

16. LIPNJA 1702.

U Segedinu je održan sastanak Komisije za organiziranje buduće Potiske vojne krajine. Subotičkom vojnom šancu i gradu dodijeljeno je dvanaest prostranih pustara: Bajmok, Čantavir, Đurđin, Kelebija, Ludaš, Nagfény (Žednik), Šebešić, Tavankut, Tompa, Vantelek, Verušić i Zobnatica.

16. LIPNJA 1992.

Pod tragičnim prilikama preminuo je pjesnik i kulturni djelatnik *Ivan Pančić*, specijalist kliničke psihologije. Pisao je modernu poeziju, snažne osobne imaginacije, neobičnu po svježini poetskog izričaja, izvornu i izazovnu. Bio je jedan od začetnika suvremene poratne lirike pisane štokavsko-ikavskim idiomom bunjevačkih Hrvata. Objavio je osam pjesničkih djela: »Buđenje«, u zbirci 3 x 20 s *J. Orčićem* i *A. Zolanićem* (1957.); »Oblak na dlanu« (1962.); »Grozдови svetlosti« (1970.); »Natpivavanja« (1971. i 1972.); »Koji stižemo sami«, (1979.); »Ogovaranje života« (1984.); »Bečarske balade«, (1986.), kao i studiju »Kolera« u Subotici 1873. (1991.). Rođen je 11. prosinca 1933.

17. LIPNJA 1754.

Zbog nerodne godine kraljevski povjerenik *Ferenc Redl* dopustio je varošanima Svete Marije (Subotica) da prije vremena požnju potrebne količine žitarica. Nešto ranije dodijelio im je stanovite količine brašna iz segedin-

skog skladišta radi ublažavanja oskudice u prehrani.

18. LIPNJA 1889.

U katedralnoj crkvi svete Terezije Avilske obavljen je svečani ceremonijal ustoličenja novog biskupa *Jánosa Penzesa*. Ovaj čin su predvodili: monsinjor *Gabriele Montalva*, papski nuncij u Beogradu, potom dr. *Franc Perko*, nadbiskup Metropolitije beogradske, i monsinjor *Matiša Zvekanović*, dotadašnji biskup u mirovini.

19. LIPNJA 1944.

Tijekom deportacije subotičkih Židova u njemačke koncentracijske logore, u vlaku je izvršio samoubojstvo *Károly Havas*, književnik i urednik renomiranog političkog dnevnika »Bácsmegyei Napló«.

20. LIPNJA 1895.

Između Slobodnog kraljevskog grada Subotice i njemačkog financijera *Ernesta Lindheima* iz Beča, sklopljen je prvi definitivni ugovor o izgradnji gradske električne željeznice (tramvaja) i pogonskog izvora (elektrane). Drugi ugovor je sklopljen 25. listopada, koji se odnosi na uvođenje električne rasvjete.

20. LIPNJA 1886.

U Tavankutu je utemeljena i počela s radom Prva likovna kolonija u tehnici slame (slamarki). Za počasnog predsjednika izabran je slikar i umjetnik *Milan Konjović*.

Dudov svilac i svila

Bube su se odranjivale u ambetušu pa i u sobama, podigdi i na tavanu, svudan di nije kisnilo

U Bačkoj je odranjivanje svileni buba počelo u šezdesetim godinama XVIII. vika, a bliže kraju tog vika u skoro svim većim mistima svit je upućivan o odranjivanju sviloprelaca. Vrimenom su i učitelji u škuli učili dicu kako odranjivat svilene bube. Naukom iz škole dica su učila i drugu čeljad u obitelji, osobito starije ili onu čeljad koji nisu kadri radit teži poso. Po uputi su u škulskim avlijama zasadili više sadnica dudovih mladica i učili dicu kako ih triba odranit (znam iz pripovidanja moji roditelja). Subatica je imala dudaru s nekoliko hiljda sadnica koje su hasnirali za sađenje i za popunjavanje nevrimenom uništeni dudova nuz drumove i važnije atarske putove. Misto kadgodajne dudare čuva i danas poznata Dudova šuma, u kojoj nema ni jednog dudu (barem ga nije bilo 2001.).

ODRANJIVANJE SVILENI BUBA

Poklem je odranjivanje svileni buba sezonski poso, zahtiva tušta lakog, zato i jeptinog ljuckog rada, a nije zahtivan jel se bube odranjivaje u ambetušu pa i u sobama, podigdi i na tavanu, svudan di nije kisnilo. Ovim poslom se najviše bavila sirotinja. Gusine najbolje rastu ako se rane friškim dudovim lišćom, kojeg časkom prožderu, a što više rastu sve su alavije, poidu sve više lišća.

Branje lišća je zdravo pipljiv poso. Sotim su se naj-

više bavila dica, jel su se lako uspentrali na dud i lako doprli do najtanji grana sa najviše lišća u kruni. Teško pokretna, starija i za drugi poso nespособna čeljad su se oko buba bakćali i ranili ih, mećali grančice oko koji će se učaurit. U kovčeg, veću škatulju i sl. di su ji ranili, naređali su rašljasti grančica oko koji su se narasle gusine umotale u kokon. Čim su vidili da se gusina umotala u kokon, potopili su ga u vrilu vodu, uništili bubu da se ne priobrazi u lepura koji bi, da izleti, progrizo kokon i svilenu nit iskomado, pa se ne bi mogla hasnirat.

NIT IZ KOKONA

Iz kokona se nit lako odmotava i više niti upletu u jednu jaku nit od koje se tka tkanina. Nit kokona je jaka, dugačka 600 – 900 meteri.

Koliko se širilo odranjivanje dudovi svilaca znamo i po tom jel su se i u našoj varoši bavili kupovinom i obradom kokona (čaura [svilena nit] u kojoj se sviloprelac preobrazuje u leptira) u fabriki čije misto još i danas zovemo »gubodar«. (Oko 1940. bavio sam se odranjivanjem svileni buba, a kokone smo nosili u »gubodar«.)

Posli II. svickog rata pristale su radit svilare u Apatinu, Novom Sadu, Bačkoj Palanki, Somboru, Bečeju..., pa i subatički »gubodar«. Iz Nevena u 1892. g. znamo da je Rudolfo Berković u Kuli saziđo fabriku u kojoj su pravili svilene

pantljike. Po tom se zna da je i svilarstvo bilo važno u izvozu Austro-Ugarske.

Kadgod je i u Kini postojbini svile, taka tkanina bila zdravo skupa, a u Evropi još skuplja, jel su je na devama (kamilama) u karavanima raznosili u druge krajove svita. Putove kudan su raznosili svilu prozvali su put svile.

Malo više o životu naši pri-daka imamo dokaze od oko devedeseti godina XIX. vika kad su slikari (fotografi) počeli slikovat našu čeljad najpre svečano opravljene kad su se spremali za vinčanje. Kojima je onda doticalo snaše su se slikovale u ruvu od lionske svile. Iz kasniji pismena i pripovidanja znamo da je to bila »majkina lionska svila sa vinčanja«, kako su spominjali talovano ruvo. Onda su u Lionu (Francuska) tkali svile koje su hamade sve s drugačijim mintama. Oblačenje divojke u svilu poklapa se s vrimenom naglog gospodarskog jačanja naši salašara, od sridine druge polovice XIX. vika.

Posli pravljenja novi salaša imućnijima je doteklo novaca i da divojku što lipče oprave

Snaša u svilenom ruvu
(s kraja XIX. vika)

(obuku) i okite, sprema što bogatiju prćiju (miraz) u kojoj je bila i svila (svileno ruvo) ruvo snaše (nevjeste). Svilu za snašu je po dogovoru često dao sašit svekar. (Kazali su: Kako je opraviš taku ćeš je imat). Posli udaje mlâda će najmanje novaca trošit na se, jel će svi drugi troškovi bit važniji od njezinog ruva.

Posli Drugog svickog rata najlonska, perlonska i druga vlakna koja je stvorio čovik kemijom, bila su dobrim jeptinija, po nikoka čak i bolja, potisnila su svilu i odranjivanje svilene bube.

SA ROGLJA

Sviloprelac

I drugi narodi su se paštrili da se kakogod dočepaje jaja sviloprelca. Med tolíkima to je najpre pošlo za rukom bizantijskom caru Justinijanu I. (527-565.). Nagovorio je dva misionara koji su ranije bili u Kini, da kad se vraćaje, u šupljini bambusovog štapa donesu jaja dudovog svilca. To njim je uspilo oko 550. godine. Iz ovi jaja raširilo se odranjivanje svilene bube, a već na kraju XIX. vika u cilosti su namirili svilom koliko je tribalo Evropi. Najveći proizvođači svile bili su Talijani i Francuzi.

CARITAS SUBOTIČKE BISKUPIJE U PROJEKTU PREKOGRANIČNE SURADNJE

Povezivanje poduzeća i udruga za dobra djela

Projekt je iskorak u načinima povezivanja profitnog sektora i različitih udruga građana na stvaranju programa i

aktivnosti koje će skupao planirati i realizirati u korist i za dobrobit šire društvene zajednice

Usret predstavnika različitih udruga i asocijacija građana i predstavnika profitnog sektora, tj. poduzetnika, s područja subotičke regije, održan u petak 7. lipnja, bio je prvi u okviru projekta Europske Unije iz programa prekogranične suradnje u kojem sudjeluje Caritas Subotičke biskupije. Projekt se realizira u sjever-

nom dijelu Vojvodine i regiji južne Mađarske, pri čemu se pomaže nevladinim organizacijama te srednjim i malim poduzećima da uspostave kontakte i suradnju na zajedničkim projektima u korist i za dobrobit šire društvene zajednice. Taj zajednički društveno-odgovorni angažman u međunarodnoj zajednici postao je poznat pod

kraticom »CSR« (»corporate social responsibility«). Pod zajedničkim društveno-odgovornim angažmanom podrazumijeva se samoinicijativno ostvarivanje socijalnih ciljeva i očuvanja prirodnog okoliša u poslovanju i u suradnji s partnerima.

U nas dugogodišnje iskustvo pokazuje kako se različite institucije obraćaju poduzeći-

ma da im pomognu novčano u realizaciji humanitarnih, ekoloških, kulturnih, sportskih i drugih aktivnosti. No, u ovom slučaju riječ je o jednom-dva koraka više, gdje udruga i poduzeće zajednički kreiraju projekt, dakle udružuju inicijativnost i različita iskustva, a potom taj projekt skupa i realiziraju. Pri tome, osnova ne mora biti novac, već i kadrovsko iskustvo, znanje i struke zaposlenika u poduzećima, pa i volonterska aktivnost uposlenika, što cijelom poduzeću daje status tvrtke zainteresirane i za dobrobit šire zajednice. Prezentirana su neka iskustva na tom planu u pojedinim zemljama: poduzeće daje »trenera« u edukaciji skupine djece u određenom području, ili znanje svojih uposlenika u projektiranju socijalne ustanove, ili informatičku edukaciju udrugama i tome slično.

Da ima zainteresiranosti za ovakav vid udruživanja i planiranja projekata na planu humanitarnih i ekoloških aktivnosti (a i sličnih primjera) pokazala je prisutnost na forumu u petak, gdje su se uz predstavnike udruga odazvali i poduzetnici.

vlč. István Dobai

»Civilne organizacije na različite načine pokušavaju napraviti pozitivne korake u okruženju, na planu socijale, ekološkim aktivnostima, stvaralaštvom u kulturi i drugim, ali im je u velikoj mjeri potrebna pomoć gospodarstvenika, jer i oni žive u istom okruženju, a poslovanje je ovisno o atmosferi i stanju tog društva. Sve je usko povezano. Kod nas se malo priča o društveno-odgovornom poslovanju, ono je dobrovoljno, ali su iskustva pokazala kako ima velike pozitivne učinke na rad poduzeća«, iznio je

koordinator projekta *Gabor Ric*.

Vlč. *István Dobai*, direktor Caritas Subotičke biskupije, iskazao je zadovoljstvo sudjelovanjem ove humanitarne institucije u projektu čiji je cilj različite sudionike okupiti na planu aktivnosti od dobiti za širu zajednicu. Najavio je forum s istim ciljevima u okviru projekta i u Senti, dok će završna konferencija biti organizirana 24. i 25. siječnja u Subotici, kada će se prezentirati sve inicijative i aktivnosti izrasle iz ovih zajedničkih susreta.

K. K.

DUŽIJANCA 2013

Priskakanje vatre na Sv. Ivana Cvitnjaka

Na blagdan Sv. Ivana Cvitnjaka, 23. lipnja, održat će se »Priskakanje vatre« u Maloj Bosni u 18 sati na salašu *Stipana Kujundžića*, salaš br. 471. Ovaj gotovo zaboravljeni narodni običaj treći je puta uvršten u program »Dužijance«.

Program »Priskakanja vatre na Sv. Ivana Cvitnjaka« započet će paljenjem vatre, koju će preskakati i kroz koju će skakati mladi obučeni u nošnju, a potom i prisutni posjetitelji. Nakon preskakanja vatre, članovi folklorne skupine HKC-a »Bunjevačko kolo« prikazat će običaj igranja parovnih bunjevačkih igara s vijencima od ivanjskog cvijeća i običaj stavljanja vijenca od ivanjskog cvijeća iznad ulaznih vrata salaša gdje će posjetitelji do sljedećeg Cvitnjaka, s vjerovanjem da će ovaj svetac zaštititi salaš od groma ili vatre.

14. lipnja 2013.

Sukladno proračunu Grada Subotice za 2013. godinu i Financijskom planu funkcije 560 – Fond za zaštitu okoliša za 2013. godinu – pozicija 14, Grad Subotica raspisuje

NATJEČAJ

za financiranje aktivnosti na unaprijeđenju stanja okoliša, namijenjen mjesnim zajednicama na području grada Subotice
Cilj natječaja je jačanje kapaciteta mjesnih zajednica za rješavanje lokalnih problema zaštite okoliša, kroz volonterske akcije, obrazovne programe i nabavu opreme.

OPĆI UVJETI NATJEČAJA:

Pravo sudjelovanja na Natječaju imaju sve mjesne zajednice na području grada Subotice;

Financirat će se aktivnosti iz sljedećih područja:

- akcije čišćenja prostora i suzbijanja invazivnih vrsta,
- obrazovne aktivnosti iz područja zaštite okoliša (gospodarenje otpadom, suzbijanje invazivnih vrsta, energetska efikasnost i alternativni izvori energije, zaštita prirodnih resursa i biološke raznovrsnosti i dr.),
- projekti uređenja kojima se poboljšava stanje okoliša, a za koje je prethodno pribavljena potrebna dokumentacija (projekt izvođenja sa svim potrebnim suglasnostima i dozvolama),
- ostale aktivnosti koje uključuju lokalnu inicijativu, a vezane su za rješavanje problema zaštite okoliša u mjesnim zajednicama.

Prijave se podnose na obrascu MZ2013, koji se može preuzeti na internetskoj stranici <http://www.subotica.rs/sr/6911/mz2013>. Rok za podnošenje natječajne dokumentacije je 28. 6. 2013. godine.

Ukupni iznos predviđenih sredstava za realizaciju aktivnosti po ovom javnom natječaju je 5.000.000,00 dinara, pri čemu dodijeljeni iznos po mjesnoj zajednici ne može biti veći od 150.000,00 dinara.

Sredstva se mogu koristiti za nabavu opreme i/ili plaćanje usluga.

Prilikom odabira mjesnih zajednica kojima će biti odobrena sredstva, Povjerenstvo formirano od strane gradonačelnika će uzeti u obzir sljedeće kriterije:

značaj projekta za lokalnu zajednicu, stupanj uključivanja lokalnog stanovništva u rješavanje problema na razini mjesne zajednice.

Rok za objavljivanje rezultata Natječaja je 8. 7. 2013. godine. Prijave za Natječaj se podnose obavezno u zatvorenoj koverti s naznakom: »Natječaj – mjesne zajednice 2013.« na adresu Gradska uprava; Tajništvo za lokalni ekonomski razvitak, gospodarstvo, poljoprivredu, komunalne poslove i zaštitu okoliša, Služba za zaštitu okoliša i održivi razvitak; Subotica, Trg slobode 1. Mogu se dostaviti poštom ili osobno – na šalteru 5 Uslužnog centra Gradske uprave Subotica, Trg slobode 1. Dodatne informacije mogu se dobiti na telefon: 024/626-789.

PROSLAVLJENA OBLJETNICA HKD-A »ŠID«

Srijemu od srca

Uspjeli smo uraditi nošnje, obrazovati tri folklorne skupine, oformiti jedan dobar tamburaški orkestar, a imamo i školu tambure za najmlađe, kao i aktiv žena 'Šokice'. Oformljena je i pjevačka mješovita skupina i književni klub koji je vrlo aktivan, rekao je predsjednik društva Ivan Hodak

Proslava godišnjice Hrvatskog kulturnog društva »Šid« i crkvenog goda, pod nazivom »Srijemu od srca«, održana je u petak, 7. lipnja. Program je počeo misnim slavljem u župnoj crkvi Presveto srce Isusovo u Šidu, koje je predvodio mons. Đuro Gašparović, srijemski biskup, uz koncelebraciju: vlč. Nikice Bošnjakovića, župnika u Šidu, vlč. Zdravka Čabrajca, župnika u Sotu, grkokatoličkog župnika u Šidu i dekana Mihajla Režaka, grkokatoličkog svećenika, vlč. Vladimira Edelinskog, župnika u Berkasovu i vlč. Stjepana Barišića, župnika u Petrovaradinu.

LJUBAV, MIR I RADOST

Tijekom propovijedi biskup Gašparović je naglasio: »Čovjek bez tračka ljubavi u sebi nije čovjek i to pokazuje svojim djelima. Bog je naš stvoritelj, veliki umjetnik koji od nas čini sliku i odgovor na svoju ljubav. Bog je pri tom i naš brat, i najprisniji prijatelj, i naš spasitelj, i naš božanski liječnik. Bog čini da pobijedi ljubav. Srce Isusovo je zaštitnik ove župne zajednice i ove crkve i drago mi je što vidim toliko veliki broj vjernika u ovoj crkvi, jer odavde će poneti samo ljubav, mir i radost«.

Nakon misnog slavlja, svečanost je nastavljena u dvoristu župne kuće, uz nazočnost velikog broja vjernika, gostiju iz svih mjesta šidske općine, Republike Hrvatske, predstavnika lokalne samouprave općine Šid, suradnika HKD-a »Šid«, predstavnika Šokačke grane iz Osijeka i mnogih drugih. Prije početka samog programa, voditelji programa podsjetili su na protekli trogodišnji rad društva i pri tom odali veliku zahvalnost vlč. Bošnjakoviću u pomoći pri realizaciji mnogih aktivnosti.

U programu su se, osim domaćina HKD-a »Šid«, predstavili: pjevačke, folklorne (mlađe i starije) skupine i tamburaške sekcije, KUD

»Đura Kiš« iz Šida, »Ivan Kotljarevski« iz Bikić Dola, Aktiv žena iz Ljube, koji se predstavio hrvatskim plesovima, gosti iz Hrvatske KUD »Matija Gubec« iz Ilače – muška i ženska pjevačka skupina.

Kako se moglo čuti na samoj manifestaciji, osnovne vrijednosti dosadašnjeg rada HKD-a »Šid«, ali i rada ubuduće, su poštovanje drugih i drugačijih po jeziku, običajima, molitvi, nacionalnoj i vjerskoj pripadnosti.

VIŠE OD NADANJA

Sve nazočne pozdravio je i predsjednik HKD-a »Šid« Josip Hodak i istaknuo da su ambicije društva i u narednom periodu napredak i uspostavljanje čvrste suradnje s ostalim kulturnim društvima: »Mi smo u ove tri godine, a mislim da smo to i večeras prikazali,

TAMBURAŠKI ORKESTAR »MJESEČINA« NA »TAMBURICA FESTU«

Somborci na međunarodnom festivalu

Jedan od tri domaća tamburaška sastava koja će nastupiti na ovogodišnjem »Tamburica festu« je TO »Mjesečina« iz Sombora. Petorica mladih Somboraca bit će među 11 sastava koji će sudjelovati u natjecateljskom dijelu sada već poznatog tamburaškog festivala, koji će se ove godine održati od 28. do 29. lipnja na Petrovaradinskoj tvrđavi. Za natjecanje se vrijedno pripremaju, odlučni da 15 minuta, koliko će imati za svoj nastup, iskoriste što bolje.

Otkud oni na »Tamburica festu« - pitanje je koje se na početku razgovora s članovima »Mjesečine« logički nametnulo. Josip Marić kaže da je preporuka stigla od njihovog učitelja tambure Đure Parčetića iz

kle godine imali smo više književnih večeri naših književnika s ovih prostora, kao i književne večeri posvećene našim suvremenim domaćim pjesnicima, a promovirali smo neke nove knjige. Posebno bih istaknuo da smo najaktivniji na polju folkloru i na poštovanju tradicije i običaja Hrvata s ovih prostora», izjavio je Josip Hodak.

Te večer gosti su bili bliski suradnici i prijatelji – predstavnici »Šokačke grane« iz Osijeka. »Naš dolazak usmjeren je na mogući dogovor nastavka plodne suradnje. Već nekoliko godina ima kako smo potpisali povelju o suradnji s HKD-om 'Šid'. Pravac naših razmišljanja je međusobna razmjena našeg i vašeg kulturnog programa«, izjavio je potpredsjednik »Šokačke grane« iz Osijeka *Matija Damaćinović*.

A druženje uz pjesmu i ples trajalo je do kasnih večernjih sati, uz želju sudionika da ih sljedeće godine bude u još većem broju.

Suzana Darabašić

napredovali i više nego što smo se nadali i očekivali kada smo osnovali društvo. Uspjeli smo uraditi nošnje, obrazovati tri folklorne skupine, oformiti jedan dobar tamburaški orkestar, a imamo i školu tambure za najmlađe, kao i aktiv žena 'Šokice'. Oformljena je i pjevačka mješovita skupina i književni klub koji je vrlo aktivan. Tijekom prote-

RADOSNA VIJEST

Na kraju misnog slavlja vlč. Nikica Bošnjaković objavio je radosnu vijest župljanima, koju je želio darovati biskupu Gašparoviću: »Ovaj krov koji nas pokriva saniran je 1963. godine. Sada krov prokišnjava i mi smo trebali prošle godine raditi rekonstrukciju krova. Međutim, zbog nepovoljnih društvenih prilika radovi nisu počeli. Zato je danas naš dar biskupe vama, vijest da ćemo poslije Sv. Antuna, 17. lipnja, otpočeti radove na rekonstrukciji krova naše crkve«.

Sombora. »Ovo je dobar festival, drago nam je da ćemo biti dio toga, što smo mi baš među onim odabranima«, kaže Josip. Petorka, koju čine: Josip Marić, bešeš, *Antin Suvalj*, harmonika, *Nikola Rončević*, bas prim, *Ivan Butković*, kontra i *Antun Krajniger*, terc bas prim zajedno svira oko godinu dana, ali svi oni glazbom se bave desetak godina. Svirali su u HKUD-u »Vladimir Nazor«, drugim orkestrima, u TS-u »Fijaker« u Osijeku. Suradnja s Osječanima je prekinuta, pa su se muzičari

vratili u Sombor. Priključio im se Nikola Rončević i tako je nastala »Mjesečina«. Poslije samo godinu dana uslijedio je poziv na međunarodni tamburaški festival. »Propozicije su takve da svaki orkestar ima po 15 minuta pokazati ono najbolje što umije. Mi već znamo kako će izgledati naš nastup, ali nećemo otkrivati detalje. Reći ću samo toliko da će jedna od pjesama biti naša autorska«, kaže Antun Suvalj.

Izreka da nitko nije pop u svome selu potvrđuje se i u slučaju Tamburaškog orkestra »Mjesečina«, koji je mnogo poznatiji u drugim gradovima Vojvodine, Hrvatskoj i Bosni, nego li u Somboru. »Dosta svirki imamo u Hrvatskoj. Naša prednost je što mi imamo harmoniku, dok kod slavonskih tamburaških orkestara harmonike nema«, kaže Antun. Ovi momci pokušavaju izgraditi sopstveni stil, da tamburicu spoje i s malo modernijim zvukom, pa je na njihovom repertoaru, osim tamburaške glazbe, narodna i zabavna strana i domaća glazba. »Obradujemo pjesme *Olivera Dragojevića*, Crvene jabuke, Bijelog dugmeta, Zabranjenog pušenja, *Elvisa Prislija*, grupe Vaya Con Dios... Uglavnom sve ono što se od muzike i nama dopada«, kaže Josip.

Z.Vasiljević

SUDIONICI

Prema izboru Organizacijskog odbora Festivala, ovogodišnji predstavnici Srbije su TO »Mjesečina« iz Sombora, TO »Belo Romlje« iz Novog Sada i Ansambl »Biseri« iz Subotice. Ostali sudionici su Tamburaški sastav »Pleter« i TS »Ringišpil« iz Hrvatske, TO »Mladi tamburaši sa Vrbasa« iz Bosne i Hercegovine, TO »Staro vino« iz Crne Gore, TO »Temišvarski spomenari« iz Rumunjske, TS »Viniški tamburaši« iz Slovenije i Tamburaški orkestar iz Baje iz Mađarske.

TRODNEVNA SVEČANOST U TAVANKUTU

Proslavljen blagdan Srca Isusova i Dan sela

Blagdan Srca Isusova kojem je tavankutska župa posvećana, za mještane ovoga sela značajan je dan * Program obilježavanja Dana sela je trajao od prijepodnevnih sati pa sve do mraka

Zupa Srce Isusovo i Mjesna zajednica Tavankut protekli su vikend imali trodnevnu svečanost. Blagdan Srca Isusova kojem je tavankutska župa posvećana, za mještane ovoga

održao prigodnu propovijed, u kojoj se osvrnuo na specifičan i važan odnos župljanja i župnika. Veliki broj vjernika, župljana i drugih gostiju okupili su se na ovoj svečanosti, kao i predstavnici tavankut-

ministranata, a među mladima molitvena skupina koja je posebno bila aktivna u organiziranju omladinskog vjeronauka koji je održavan svakog tjedna u petrovaradinskoj župi sv. Jurja. Svakog prvog petka sam obilazio oko 20 bolesnika na teritoriju cijeloga grada. Ono što me je posebno veselilo i što mi je davalo snagu je iskustvo bratskog zajedništva koje sam dijelio sa subratom Oszkarom Szelesom. S njim sam i kasnije u Somboru proveo nekoliko divnih godina.

sportski program na župi. Na tribinama mladih u Subotici svakog je mjeseca sudjelovalo oko dvadeset Somboraca. Kada sam premješten u Tavankut, znao sam gdje dolazim. Ovu sam župu poznao jer u njoj imam puno poznanika i rodbine. Biskup me je iznenadio novim dekretom. U Tavankutu djelujem nepunih petnaest godina. I ovdje sam doživio mnoga nezaboravna divna iskustva u radu sa sve tri zajednice koje su mi povjerene. Moram naglasiti da imam izvrsnu suradnju s upravom škola u kojima radim više od deset godina. I u novije vrijeme ima onih koji se odazivaju Božjem glasu. Drago mi je što su mlađa subraća otvorena za suradnju i rado pomažu. Lijepo je biti radnik na Božjoj njivi. Svakodnevno doživljam kako druge i mene Bog silno voli. To me još više

Zahvala u crkvi Srca Isusova

sela značajan je dan, koji se proslavlja na svečanoj svetoj misi na sam blagdan. Ove je godine na svetoj misi na blagdan Srca Isusova bio još jedan razlog više za zahvaliti Bogu, a to je obilježavanje 25 godina misništva tavankutskog župnika *Franje Ivankovića*. Na misi su, osim tavankutskog slavljenika, bila i dva svećenika - *Miroslav Orčić* i *Oszkar Szeles*, koji su se zajedno prije 25 godina zaređili, uz koncelebraciju dvadesetak braće svećenika. Svetu misu je predvodio vlč. Franjo Ivanković, dok je kateđralni župnik *Stjepan Beretić*

skih institucija: mjesne škole, Mjesne zajednice te društva »Matija Gubec«.

RADNIK NA BOŽJOJ NJIVI

O svojem svećeničkom radu u proteklih 25 godina vlč. Franjo Ivanković ističe: »Imao sam razna iskustva. Bio sam kapelan u Novom Sadu prvih godinu dana. To je bila moja 'prva i nezaboravna ljubav'. To su bili moji nezaboravni prvi svećenički koraci u jednoj divnoj sredini. Na vjeronauku sam imao djecu među kojima se posebno isticala mala skupina

Plesali su članovi HKPD »Matija Gubec«

Sjećam se dobro da sam u župi u Somboru imao samo nekoliko ministranata. Nakon dvije godine djelovanja svetište crkve postalo je malo da bi u njega stalo više od četrdeset ministranata. Na vjeronauku za mlade bila je samo jedna osoba, a nakon pet godina bilo ih je više od dvadeset. Mladi su organizirali svoj duhovni i

motivira i daje nove snage za služenje onima kojima sam poslan«.

U nedjelju, kada je nastavljen proslava blagdana Srca Isusovog, župnik je održao misno slavlje uz prisustvo mnoštva vjernika, a u koncelebraciji su bili vlč. *Dragan Muharem* i *Ivica Ivanković Radak*.

DAN SELA

Mjesna zajednica Tavankut je Dan sela desetljećima obilježavala na dan oslobođenja Tavankuta, 9. listopada, odnosno sve do prošle godine, kada se na jednoj od sjednica Skupštine Mjesne zajednice odlučilo da se Dan sela slavi u vrijeme obilježavanja Dana tavankutske župe.

teritoriju naše Mjesne zajednice, pozivu da prisustvuju proslavi Dana sela odazvali su se mnogi naši prijatelji, predstavnici susjednih mjesnih zajednica – Ljutova, Male Bosne, Bajmoka, Mišićeva, kao i gosti iz gradske uprave: *Blaško Stantić*, dogradonačelnik, *Marko Vicko* iz Gradskog sektora za poljoprivredu, *Predrag Bobić*, savjet-

Djeca iz Tavankutskih vrtića

Ove je godine organiziranje kulturno-umjetničkog dijela programa obilježavanja Dana sela od strane Mjesne zajednice povjereno HKPD-u »Matija Gubec«, a nastupila su djeca iz vrtića iz Donjeg i Gornjeg Tavankuta, djeca iz mjesne osnovne škole te kulturne udruge koje djeluju na prostoru sela.

Program obilježavanja Dana sela je trajao od prijepodnevnih sati pa sve do mraka i organiziran je u nekoliko cjelina: sportski je dio organiziran u obliku turnira u malom nogometu za djecu osnovnoškolskog uzrasta i turnira za odrasle, gdje su se okupile ekipe iz sela raznih profila i organizacija, održana je potom svečana sjednica za goste i članove Skupštine i Savjeta Mjesne zajednice, druženje uz večeru i kulturno-umjetnički program.

»Osim predstavnika organizacija i udruga koje djeluju na

nik gradonačelnika za mjesne zajednice, *Petar Balažević* iz Direkcije za izgradnju grada i mnogi drugi«, kaže predsjednik Skupštine Mjesne zajednice *Slavko Benčik*.

Mjesna zajednica Tavankut ima dobru suradnju s tijelima lokalne samouprave i organizacijama i udrugama koje djeluju na teritoriju MZ Tavankut te je u ime daljnje dobre suradnje i želje da se ona neguje i unapređuje i u budućnosti Mjesna zajednica uručila tijekom svečane sjednice zahvalnice svim organizacijama i udrugama koje djeluju na teritoriju Tavankuta.

U kulturno-umjetničkom dijelu programa nastupili su učenici Osnovne škole »Matija Gubec«, djeca iz vrtića »Petar Pan« iz Donjeg Tavankuta i Gornjeg Tavankuta, Bunjevački kulturni centar te ovogodišnji organizatori kulturnog programa HKPD »Matija Gubec«.

I. D.

ŽUPNIKU ZA JUBILEJ

Kao dar od svojih župljana iz Donjeg Tavankuta, Gornjeg Tavankuta i Ljutova vlč. Franjo Ivanković primio je misnicu i sliku od slame s prigodnim simbolom Godine vjere za jubilej 25 godina misništva i 15 godina službe u Tavankutu.

Gerardovo 2013.

Karmelićanska crkva – Sombor

17. – 22. lipnja svaku večer

u 18 sati – duhovni program

u 18,30 sati – sv. misa i propovijed

Nakon mise molitva na grobu o. Gerarda

20. lipnja – program animira Karmelićanski svjetovni red

21. lipnja – program u čast Malog praškog Isusa animiraju mladi iz Bačkog Monoštora

22. lipnja - program u čast Bratovštine Malog praškog Isusa animiraju članovi Pastoralne mladih Subotičke biskupije, a ujedno je i otvorenje izložbe dječjih radova

Središnja proslava

23. lipnja (nedjelja) – obljetnica smrti o. Gerarda na mađarskom jeziku

24. lipnja (ponedjeljak) – obljetnica smrti o. Gerarda na hrvatskom jeziku

oba dana

u 18 sati je duhovni program i prilika za sv. ispovijed

u 18,30 sati sv. misu predvodi subotički biskup msgr. dr. *Ivan Penzeš* sa svećenicima, propovijeda mons. *Stjepan Beretić*

PRVO MULTIMEDIJALNO PREDAVANJE U OKVIRU SERIJALA »PONOS NAŠIH ULICA«

Život i djelo biskupa Strossmayera

Hrvatsko kulturno prosvjetno društvo »Jelačić« organiziralo je u nedjelju 9. srpnja prvo multimedijalno predavanje u okviru serijala »Ponos naših ulica«, koje je bilo posvećeno životu i djelu znamenitog đakovačko-srijemskog biskupa *Josipa Jurja Strossmayera*. Cilj serijala jest da članovi društva, ali i građanstvo Petrovaradina, upoznavanjem života i djela velikana po kojima pojedine petrovaradinske ulice nose nazive, bolje upoznaju prošlost grada u kojem žive.

Dio predavanja bio je posvećen životu i djelovanju znamenitog biskupa Josipa J. Strossmayera, o kojem je govorio magistar povijesnih znanosti i kustos povjesničar *Damir Stanojević*, a koji je osvijetlio biskupa kao političkog aktera i neumornog borca za jednakopravnost hrvatskog naroda s ugarskim, uz kritičko sagledavanje rezultata te borbe, i koji je svoju vjeru u potpunosti polagao u ostvarenje željenog ujedinjenja zapadnih i pravoslavnih kršćana. Spomenuta su i njegova kapitalna djela, poput izgradnje monumentalne đakovačke prvostolnice i sjemeništa. Istaknut je i veliki dug koji južnoslavenski narodi, a napose hrvatski, imaju prema Strossmayeru kao osnivaču Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti, značajnom pučkom dobrotvoru.

O povijesti ulice koja se nosi ime spomenutog velikana govorio je *Davor Martinčić*, vrijedni izučavatelj petrova-

Davor Martinčić

radinske prošlosti i voditelj povijesno-istraživačke sekcije u HKPD-u »Jelačić«. Zanimljivo je bilo čuti kako je crkva svetoga Jurja, impozantna građevina koja svjedoči o više od tri stoljeća dugoj baroknoj povijesti najstarijeg dijela Petrovaradina, bila prva građevina podignuta u Strossmayerovoj ulici, tada Crkvenoj ulici. Slušatelji su upoznali i druge objekte koji danas u njoj postoje, kroz opise predavača o njihovom prijašnjem izgledu i namjeni.

Možda najinteresantniji podatak kojim se »opravdava« današnji naziv ulice jest da je Strossmayer od 1838. do 1840. god. bio u službi župnog kapelana u spomenutoj crkvi i župi sv. Jurja.

Uspomenu na njega Petrovaradin je čuvao i čuvat će imenom ove ulice, koja na sreću ni u različitim političkim preuređenjima nije doživjela promjenu.

U predahu predavanja vrsni je tenor pjevačke sekcije društva »Jelačić« *Slavoljub Kocić* otpjevao *Okrugičevu* skladbu »Domovino, slatko milovanje«.

P. Pifat

ĐAČKI TURIZAM – SUBOTIČANI U TAVANKUTU

Često najmanje poznaju

Milanković smatra kako bi bilo korisno da i ostale škole prakticiraju ovakve izlete, jer mnoga djeca nisu nikada bila na selu, a samim tim nikada se nisu sretali s nekim biljkama, životinjama i sličnim primjerima koji su im tako blizu

U okviru projekta kojim se nastoji potaknuti razvoj seoskoga turizma, HKPD »Matija Gubec« iz Tavankuta je, osim drugih prepoznatljivih i autentičnih ponuda, kao jedan od potencijala istaknuo i segment aktivnosti vezanih za đачki turizam. Jedan od glavnih nositelja tog dijela projekta jest Osnovna kola »Matija Gubec«, čiji djelatnici i učenici sudjeluju u realizaciji igranica i radionica za djecu, a kojima je cilj predstaviti život i specifičnosti lokalne zajednice na djeci primjeren način.

Ravnateljica Osnovne škole *Stanislava Stantić Prčić* ne krije zadovoljstvo zbog dolaska prvih organiziranih đaka izletnika u Tavankut: »Ovaj primjer trebale bi slijediti i ostale škole iz Subotice

i okruženja, kako bi se djeca vršnjaci mogli družiti i uspostaviti prijateljske odnose. A učenici koji bi došli iz grada upoznali bi seosku sredinu, ljude, običaje, tradiciju i zanate«.

Josip Parag, učitelj trećeg razreda Osnovne škole »Kizur Istvan« iz Subotice, svoj je razred odlučio povesti na izlet u Tavankut. Kako učenici tijekom godine sakupljaju plastiku i prodaju je u otpad, od zarađenog novca na kraju godine zajedno odlaze na izlet. Ponuda Tavankuta za jedan ovakav izlet ovom se učitelju učinila interesantna, a prijedlog se svidio i ravnateljici Osnovne škole »Kizur Istvan« te roditeljima djece, kojima se upoznavanje njihove djece sa seoskom sredinom koja se nalazi nadomak

Ujemo ono to nam je nadohvat ruke

grada, a koja je njima opet nepoznata, činilo i korisno.

VLAKOM DO TAVANKUTA

Put do Tavankuta organiziran je vlakom, nesvakidašnjim prijevoznim sredstvom za male Subotičane, a u Tavankutu su ih na željezničkoj postaji čekala još neobičnija prijevozna sredstva: špediteri s konjima. Na njima su se vozili kroz selo i do Čikerijske šume, gdje su se nakratko zadržali. Pri povrat-

ku u selo posjetili su postav Galerije slika od slame, nakon čega je ručak priredio u svojem prostoru HKPD »Matija Gubec«. U prostoru škole gosti su sudjelovali u dvije radionice: slamarsku je vodila

nastavnica *Kristina Kovačić*, a biološku nastavnik *Kristijan Milanković*. Njihovi vršnjaci iz Tavankuta, s učiteljicom *Mirjanom Savanov* prikazali su im tzv. bunjevački astal, gdje su mogli kušati tradicijske bunjevačke specijalitete. U igri su s vršnjacima proveli ostatak dana, a u Suboticu su se opet vratili vlakom.

ŠPEDITEROM PO SELU

Učitelj Josip bio je preza-dovoljan: »Velika se većina djece nikada nije vozila vlakom, dok špediter nitko nije ni vidio, a kamoli se na njemu vozio. Dan je jako lije-

po zamišljen, prema reakciji djece se može zaključiti da su presretni. Mi ćemo svoje dojmove prenijeti kolegama naše i drugih škola kako bi ovo mogli iskusiti i drugi«. Nastavnik iz tavankutske škole Kristijan Milanković jedan je od domaćina koji je s djecom proveo cijeli dan: »Djeca su na špediteru bila toliko vesela i razdragana da su ih svi mogli zamijetiti, te zaključujem da je sam prijevoz špediterom izvrsna stvar. Put do Čikerijske šume je dosta dalek, pa je uživanje na špediteru bilo prelijepo. Možda bi se malo više vremena moglo posvetiti razgledanju šume i šetnji«. Milanković je bio i voditelj biološke sekcije, na kojoj su djeca upoznala autohtone biljke koje nas okružuju. Milanković smatra kako bi bilo korisno da i ostale škole pakticiraju ovakve izlete, jer mnoga djeca nisu nikada bila na selu, a samim tim nikada se nisu sretali s nekim biljkama, životinjama i sličnim primjerima koji su im tako blizu. Cilj je, ističu organizatori u HKPD-u »Matija Gubec« i mjesnoj osnovnoj školi, da ovi jednodnevni izleti sadržavaju zabavni, ali i edukativni karakter. Jer, često najmanje poznajemo ono što nam je nadohvat ruke.

I. D.

IŠČEZLA STOLJEĆA – CRTICE IZ POVIJESTI O NASELJIMA U SRIJEMU U SREDNJEM VIJEKU (LXIII)

Srijem ponovno poprište borbi – manje poznate stranice povijesti

Piše: dr. Zsombor Szabó

»P okret hrvatskih velikaša na razmeđu XIV. i XV. stoljeća bio je izrazito štetan za Hrvatsku. Sukob kralja (Sigismunda - op.aut.) i vlastele i slabost kraljevske vlasti dolazi do izražaja u gubitku jadranske obale i u obrani zemlje od Turaka«, konstatira jedan povijesni udžbenik.¹ Sigismund (Žigmund) je neuspješno pokušao slomiti »pobunjene« hrvatske i bosanske velikaše, te Ivaniš Horvati ohrabren uspjesima 1388. godine pomoću bosanskih i srpskih trupa izvrši napad na Srijem i Slavoniju (grad Pečuh). Napad je bio neuspješan i u zarobljeništvo je pao među ostalima i *István Kont Raholcai*, veliki vitez, rođak tadašnjih vlastelina Iloka. Po kronikama, kada ga je kralj osudio na smrt, tražio je da udarac krvnika dočeka ležeći na leđima, »jer je već više puta gledao smrti u oči«. Ivaniš Horvati je planirao i novi napad u savezništvu s knezom *Lazarom*, koji je bio zet *Gorjanskog*. Gorjanski je uspio svog zeta odvratiti od tog napada, ali plan je propao i zato što su Turci ponovno počeli s upadima u balkanske zemlje.

MANJE POZNATI PORAZ TURAKA

Bosanski kralj *Tvrtko I.* i knez *Lazar* počeli su pripremati savez protiv Turaka. Sultan

Murad (Murat) je poslao oko 20.000 Turaka protiv njih, ali kod Pločika ujedinjene bosansko-srpske snage katastrofalno su porazile Turke. Muradov veliki vezir je vodio osvetu za ovaj poraz i 1388. godine napadne bugarskog cara, koji se tajno priključio bosansko-srpskom savezništvu. Što u ovo vrijeme rade velikaši: Hrvati-Bosanci-Srbi? Napadaju Srijem, kao da turska opasnost ne postoji. Sljedeće 1389. godine sam Murad kreće u osvetnički pohod. Dvije vojske su se sukobile 15. lipnja na Kosovu polju, uz kneza Lazara su Tvrtkova »vojna ekspedicija« koju predvode Ivan (Ivaniš) Horvati i *Vlatko Hranić*, Srbe predvode knez *Lazar* i njegov zet *Vuk Branković*, navodno zbog čije izdaje je Kosovska bitka izgubljena (to je dio mita). U boju ginu sultan Murad, ali njegov sin *Bajezid (Bajazid)* zvani Munja pobjedonosno završava bitku, u kojoj i knez *Lazar* gubi glavu. Ivan Horvati se uspio izvući. Lazarev sin *Stefan Lazarević* postaje turski vazal i sada s njegova teritorija Turci i »raški martaloci« vrše »upade« u Srijem i južni Banat, sve do Titela. Sada Sigismund vodi »osvetničke« pohode, tri puta na »nove turske teritorije« počevši od 1390. godine.

»NOVI KRIŽARSKI RAT« PROTIV TURAKA

Veliki Sigismundov protivnik, bosanski kralj *Tvrtko I.* umro

je 1391. godine, njegov nasljednik *Stjepan Dabiša* se 1393. godine u Đakovu izmirio sa Žigmundom. Obećao je pomoći hrvatsko-ugarskom kralju u slamanju pobune Horvatijevih, zato je iduće godine zauzeo Doborgrad u kojem su boravili Horvati. Kralj je zatočenu braću dao dovesti u Pečuh, u kojem je Ivan kao veleizdajnik umoren, dok je biskupu Pavlu pošteđen život i svoje zadnje dane je proveo u jednom samostanu. Dabiša se odrekao naslova hrvatsko-dalmatinskog kralja, naravno zajedno s teritorijima. Kako je pobuna smirena, Žigmund se okrenuo organizaciji velikog pohoda protiv Turaka. Tijekom 1395. godine slao je izaslanike kod europskih vladara, prije svega kod francuskog kralja i pape, da ih nagovori za jednu zajedničku akciju protiv Turaka, »da ih vrate u Aziju gdje im je i mjesto«. Papa Bonifacije IX. se toliko oduševio ovom idejom, da je proglasio »novi križarski rat« protiv Turaka.

BITKA KOD NIKOPOLJA

Za divno čudo europska se vojska iduće 1396. godine u ljeto počela okupljati pokraj Budima. Najznačajniji kontingent je bio francuski (oko 15.000 vitezova oklopnika), iz Engleske je pristiglo oko 5.000 oklopnika. Ove su vitezove vodili pripadnici kraljevskih kuća. Dolazili su i vitezovi iz Italije, Češke, Njemačke, Austrije i naravno

Bitka kod Nikopolja, turska minijatura, na slici lijevo sultan Bajazid

trupe iz Sigismundova kraljevstva. Iz Budima je krenulo 30-40.000 »križara« koji su kod Vidina prešli na desnu obalu Dunava i započeli opsadu Nikopolja, najnovijeg »sjedišta europske Turske«. Uskoro je i sultan Bajazid krenuo u pomoć opsednutima. Francuzi su bili najnestrpljiviji da se ude u bitku, uopće se nisu bojali Turaka (još nisu imali borbeno iskustvo s njima), govorili su kako se »ne boje ni neba, jer ako će se srušiti na njih, zadržat će ga vrhovima svojih kopljaka«. Francuzi nisu prihvatili Žigmundov plan napada, nego su, želeći za sebe slavu, nedisciplinirano prvi jurnuli u središte postrojene turske vojske, točno na janičare, rezultat nediscipline je bio da je do te kasnorujnske večeri kršćanska vojska uništena, vođe ubijene ili su pali u zarobljeništvo, a sam Žigmund se spasio brodom prvo ploveći prema ušću Dunava u Crno more, a poslije tri mjeseca plovidbe oko Balkanskog poluotoka, iskrao se u Dalmaciju.

¹ Franko Mirošević, Franjo Šanjek, Anđelko Mijatović: Povijest za drugi razred gimnazije, Školska knjiga Zagreb, 1999. str. 170.

HRVATSKA KULTURNA, PROSVJETNA I PJEVAČKA DRUŠTVA U SRIJEMSKOJ MITROVICI OD KRAJA 19. DO POLOVICE 20. STOLJEĆA

Rad »Hrvatske čitaonice«

Potpisivanjem Požarevačkog mira 1718. godine Turci su u cijelosti napustili Srijem, a 1745. godine dolazi do osnivanja Srijemske županije koja je bila uključena u sustav Hrvatske, no dio Srijema uz Savu i Dunav bio je uključen u područje Vojne krajine. Vojna krajina je predstavljala pogranično područje Hrvatske, organizirano na vojnom principu uprave radi obrane od Turaka, gdje je najvišu vlast imalo Ratno vijeće iz Beča na čelu s habsburškim vladarom. Ukidanjem Vojne krajine 1871. godine cijeli Srijem je uključen u sustav Hrvatske te u gradovima Srijemskoj Mitrovici, Zemunu i Petrovaradinu, koji su do tada bili na području Vojne krajine, počinju isticati brojne kulturne udruge s hrvatskim predznakom.

Najznačajnija stvar za hrvatski narod na području bivše Vojne krajine jest uvođenje hrvatskoga jezika, umjesto njemačkog, kao službenog u gradskim službama te uvođenje hrvatskog jezika kao nastavnog jezika u škole. Ubrzo nakon sjedinjenja s Hrvatskom u Srijemskoj Mitrovici nastaju mnoge udruge s hrvatskim predznakom: »Hrvatska građanska i obrtna čitaonica«, Hrvatsko pjevačko društvo »Nada«, Hrvatsko ratarsko, pjevačko i prosvjetno društvo »Tomislav«, Hrvatsko pjevačko društvo »Hrvatska omladina«, »Hrvatski sokol«, Hrvatska zadruga za štednju i predujmove, a prvoosnovano društvo je bilo »Hrvatska čitaonica«, mada je ovo društvo

prvobitno nosilo naziv »Mitrovačka kasina«.

NASTANAK »HRVATSKE ČITAONICE«

Uvidjevši potrebu za osnivanjem institucije s hrvatskom predznakom skupina gradskih činovnika 13. prosinca 1880. organizira u hotelu »K zlatnom lavu« osnivačku skupštinu te osniva »Mitrovačku kasinu«, usvaja pravilnik o radu društva, a za prvog predsjednika bira kotarskog suca *Luku Matasovića*. Po osnutku »Mitrovačka kasina« brojala je 78 članova, od kojih je bilo 41 činovnik, 14 časnika, 3 svećenika, dok su ostali bili građani, no, ubrzo se broj članova povećao na 185. Deset godina nakon osnutka na redovitoj skupštini 10. siječnja 1891. godine tajnik društva *Fran Grgičević* podnio je prijedlog o promjeni naziva društva iz »Mitrovačka kasina« u »Hrvatska čitaonica«. Ovaj prijedlog je prihvaćen te jednoglasno usvojen.

Svoj rad »Hrvatska čitaonica« je usmjerila prema kulturnom i nacionalnom uzdizanju hrvatskog stanovništva, posjedovala je knjižnicu s više od 900 knjiga, utemeljena je glazbena sekcija, redovito su održavane društvene zabave, kao i poučna predavanja. Čitaonica je sudjelovala u mnogim znamenitim hrvatskim manifestacijama, kao što je otvaranje Hrvatskog narodnog kazališta u Zagrebu, prijenos posmrtnih ostataka hrvatskih velikana *Petra Zrinjskog* i *Fran Krste Frankopana* iz Bečkog Novog Mjesta u Zagreb te organiziranju prosla-

ve 1000. godišnjice Hrvatskog Kraljevstva. Hrvatska čitaonica je pokrenula 1901. godine ideju o izgradnji Hrvatskog doma, gdje je predsjednik čitaonice *Fran Grgičević* bio i prvi predsjednik odbora za gradnju doma. Na inicijativu Hrvatske čitaonice osniva se Hrvatska zadruga za štednju i predujmove, Hrvatsko pjevačko društvo »Nada« i Rimokatoličko dobrotvorno gospojinsko društvo.

SUPROTSTAVLJANJE MAĐARIZACIJI

Hrvatska čitaonica je dala veliki doprinos hrvatskom narodu u Srijemskoj Mitrovici suprotstavljanjem mađarizaciji hrvatske djece putem mađarskih julijanskih škola. Julijanske škole su projekt ugarske vlade započeo 1904. godine s ciljem obnove kulturne djelatnosti mađarskog manjinskog naroda, no one ubrzo postaju instrument mađarizacije. Direkcija Mađarskih željeznica je uspjela dobiti dozvolu od ugarskog ministarstva i hrvatskog bana za otvaranje škola za djecu svojih radnika uposlenih na željeznici na području Slavonije i Srijema te je jedna

od tih škola bila otvorena i u Srijemskoj Mitrovici. Škole su bile moderno uređene, djeca su imala besplatan prijevoz, besplatne knjige i školski pribor, doručak, siromašnija djeca su dobijala obuču i odjeću, a što je najbitnije, školovanje je bilo besplatno. Ovi uvjeti prouzročili su da siromašne hrvatske obitelji upisuju djecu u mađarsku školu, kao jedino rješenje za školovanje. »Hrvatska čitaonica« je težila otvaranju hrvatske škole sa sličnim uvjetima te u dogovoru s upraviteljem srijemskomitrovačke kaznionice *Milanom Kostićem* od hrvatske Vlade traži dozvolu za osnivanje škole za potrebe djece radnika kaznionice, koja će biti podignuta o trošku kaznionice. Predsjednik »Hrvatske čitaonice« *Tomo Megler* uspio je dobiti potrebne dozvole, a škola je izgrađena do krova za samo osam dana te za mjesec dana od dobivanja dozvole krenula s radom. Izgradnja ove škole spriječila je daljnju mađarizaciju hrvatske djece, a najzaslužnije osobe su bile: *Tomo Megler*, *Milan Kostić*, *Mato Špoljar* i *Fran Grgičević*.

Dario Španović

ČETVRTA TRIBINA CIKLUSA IZAZOVI MILANSKOG EDIKTA

Odnos crkve i države – povijesna perspektiva i izazovi danas

Dragoljub Đorđević, mons. Stanislav Hočevar i vlč. Mirko Štefković

Odnosu države i crkve govorilo se prošli četvrtak, 6. lipnja, na četvrtoj po redu tribini ciklusa Izazovi Milanskog edikta, koja je održana u prostorijama Pastoralnog centra Augustinijana. Ovoga puta uvodničari su bili msgr. mr. sc. Stanislav Hočevar, nadbiskup beogradski, i prof. dr. sc. Dragoljub Đorđević, sociolog religije iz Niša.

Kao prvi uvodničar msgr. Hočevar naglasio je kako odnos države i crkve treba biti uravnotežen na način da država zastupa društveni i ekonomski razvitak zajednice ili naroda i služi mu, dok crkva treba davati onu duhovnu vrijednost ljudskome životu, a kao model najbliži stvarnosti, može se istaknuti sekularizam, gdje postoji uvažavanje i suradnja ove dvije krajnosti.

»BOGU BOŽJE, CARU CAREVO«

»Milanski edikt sa čitavom svojom pozadinom za sve nas ima krucijalno značenje, ne znači da je on riješio sva pitanja, ali ih je započeo. Ima mnogo dimenzija, jasno je da nitko nije stručnjak za sve.

S jedne strane je crkva, a s druge država, pitanje odnosa je jasno. Crkva, kao mistično tijelo, instrument je zajedništva između Boga i čovjeka, spasenja svijeta. S druge strane je državna zajednica, kao pravna struktura koja se u cijeloj povijesti ne mijenja«, kazao je msgr. Stanislav Hočevar i dodao kako je važno znati da se Isus ne suprotstavlja zemaljskoj vlasti, on jasno kaže - dajte »Bogu Božje, a caru carevo«.

»Zemaljska vlast mora biti u službi zajednice, naroda. Svako apsolutiziranje vodi do toga da se pokazuje zvijer koja uništava biće čovječanstva. Krist ne želi političko mesijanistvo, došao je da bi služio i time je pokazao da mora svaka vlast biti u službi zajednice, služiti za opće dobro. Trebamo moliti za vladare koji su u službi zajednice, da imaju snage za opće dobro. Zato crkva ili duhovna vlast ima zadaću brinuti o eshatološkoj, uzročno-posljedičnoj dimenziji čovjeka, jer je čovjek rođen za vječni život i što intenzivnije živi tu eshatološku dimenziju, bolje i jače gradi zemaljski život. Zemaljskim

se vrijednostima tako daje nutarnja stabilnost i kakvoća. Zato i nema demokracije ako nema duhovnih vrijednosti«, naglasio je nadbiskup.

U svom izlaganju msgr. Hočevar je rekao kako je odnosu crkve i države potrebna pozitivna podjela, da je svaka vlast neovisna i autonomna, ali u potrebnoj suradnji jer ljudsko biće ima i duhovne i materijalne potrebe. »Crkva svakako mora ostati sol, kvasac i svjetlo. Crkva treba promovirati duhovne vrijednosti. U svakoj zemlji ima vrlo delikatnih pitanja, pitanje planiranja ljudskog života i tumačenje duhovnih vrijednosti, zar je tu država sposobna i stručna tumačiti duhovne vrednote?«, pitao je msgr. Hočevar i dodao: »Živimo u vremenu poslije vrlo različitih totalitarizama. Zato, unatoč tome što želimo idealnu i državu i crkvu, kao i njihov međusobni odnos, još uvijek nemamo pravu sliku. Upravo su zato ovakvi susreti veoma važni, kako bismo dobili što jasniju sliku, kakva bi ta podijeljenost koja vodi prema pozitivnoj suradnji, trebala biti«, dodao je msgr. Hočevar.

Zemaljska vlast mora biti u službi zajednice, naroda * Crkva treba promovirati duhovne vrijednosti * Postoji više modela odnosa crkve i države * Mi, kao vjernici, ne trebamo čekati da država stane na našu stranu i da netko drugi čini ono što bi mi trebali

KOOPERATIVNA ODVOJENOST CRKVE I DRŽAVE

Drugi uvodničar prof. Dragoljub Đorđević govorio je o proslavi Milanskog edikta u Nišu, te je iznio kako postoji više modela odnosa crkve i države, od teokratskog, gdje u državama postoji državna religija i takoreći je u samoj vlasti, pa do bezbožništva, gdje se crkva u potpunosti potiskuje i isključuje iz društva i države. On, međutim, izdvaja sekularizam kao model odnosa crkve i države koji je možda i najprihvatljiviji, gledano kroz povijest i današnje njihove odnose. »Možda je to najkorektniji i najprihvatljiviji model i za oltar i za prijestol. Nesuglasica između crkve i države uvijek će biti. Ne postoji idealna simfonija, koja bi odgovarala recimo Pravoslavnoj crkvi. Osim toga, taj se bogoslovski koncept iznimno preispituje. Osobno sam mišljenja da ako nema nekakve stva-

ralačke borbe između crkava i države, to baš i nije dobro. Nema tu idealnog odnosa. Ako bi on postojao, bio bi to pokazatelj idealnog društva. A mi smo već iskusili pokušaj stvaranja idealnog društva. Tu spadaju recimo fašizam i komunizam«, kazao je prof. Đorđević, te dodao kako su danas prisutni i obrisi borbenog bezbožništva u globaliziranom svijetu i Europi. To se očituje u primjerima gdje u pojedinim slučajevima građani, vjerske zajednice

ili crkve imaju problema u ispoljavanju vjerskih osjećaja i stavova, iako nije riječ o tzv. manjinskim religijama. Profesor također dodaje kako se mi sada krećemo prema modelu kooperativne odvojenosti crkve i države. Kooperativna odvojenost po mišljenju prof. Đorđevića, koju i sam podržava, postoji i u Srbiji, jer da je nema, ne bi bilo vjeronauka u školama, ne bi postojali bogoslovni fakulteti.

»NEĆE NAS SPASITI PAPIR, NEGO DJELA«

Nakon oba uvodničara, modelator večeri i domaćin vlč. mr. Mirko Štefković otvorio je diskusiju. Nazočni su mogli dobiti odgovore na mnoga pitanja ne samo vezana za temu susreta, nego i na pitanja iz svakodnevnog života, morala, Europe, pa i naše uloge vjernika u svijetu. Između ostalog, msgr. Hočevar je naglasio i činjenicu da »Mi, kao vjernici, trebamo

svakako ostati vjerni svome Gospodinu, ne trebamo čekati da država stane na našu stranu i da netko drugi čini ono što bismo mi trebali. Mi trebamo živjeti i svjedočiti svojim životom. Primjerice pitanje abortusa - ne trebamo čekati da država svojim državnim aparatom štiti nerođene, nego mi sami u ime Isusa, svojim životom. Jer neće nas spasiti papir, nego djela«, kazao je nadbiskup. Sljedeća tribina najavljena je za rujna.

Ž. Vukov

Slikari inspirirani šokačkom tradicijom

BAČKI BREG – HKPD »Silvije Strahimir Kranjčević« iz Berega bio je 9. lipnja domaćin i organizator tradicionalne likovne kolonije u kojoj je sudjelovalo sedmero slikara – članova HLU »Croart«. Brežani su na jednodnevnoj koloniji ugostili: *Šandora Kerekeša, Slobodana Zovka, Janoša Nađpastora, Katicu Seleši, Jakova Makaija, Tomislava Marjanovića, Ciliku Dulić-Kasiba* i predsjednika »Croarta« *Josipa Horvata*. Na kraju kolonije priređena je izložba radova.

Z. V.

Završen festival »Hearts in harmony«

TEKIJE – U organizaciji udruge građana »Vera, ljubav, nada« i mješovitog inkluzivnog zbora »Ison« iz Novog Sada, svečanim je koncertom 10. lipnja u crkvi Marije Snježne završen međunarodni inkluzivni festival »Hearts in harmony«. Koncert je bio duhovne tematike, a nastupili su zborovi ukrajinskog KUD-a »Kobzar«, rusinskog kulturnog centra »Harmonijak«, društva Slovenaca »Kredarica«, židovske općine Novi Sad »Hašira« i franjevačkog omladinskog zbora »Kapistran«. U programu je nastupio i mješoviti pjevački zbor HKPD-a »Jelačić« iz Petrovaradina, interpretirajući duhovne pjesme skladatelja *Ilije Okrugića Srijemca* »Spomeni se« i »Nek ori«.

P. P.

Izložba modernista

MONOŠTOR – Monoštorci su minulog petka imali prilike posjetiti interesantnu izložbu slika u svome mjestu. U TV dvorani Doma kulture bila su izložena djela modernista, koja su inače tiskana i u obliku kalendara za ovu godinu. Autori ovih pretežno ulja na platnu su slikari iz Sombora, Apatina, Vrbasa, Novog Sada, Beograda, pa i Niša, a kolekcija je

vlasništvo *Ivana Ivančeva* iz Sombora. Organizator izložbe je Kulturni centar »Laza Kostić« i koordinator za kulturu za Bački Monoštor.

Z. M.

Večer duhovne glazbe

VAJSKA – Hrvatska kulturno-pjevačka udruga »Zora« i MO DSHV-a iz Vajske priređuju u subotu, 15. lipnja, u župnoj crkvi sv. Jurja u Vajskoj Večer duhovne glazbe s početkom u 20 sati. U programu će nastupiti VIS »Tekije« iz Petrovaradina, Pjevačka skupina UG »Tragovi Šokaca« iz Bača, Ženska pjevačka skupina HKUPD-a »Matoš« iz Plavne te Pjevačka skupina HKPU »Zora« iz Vajske.

Z. P.

»Mikini dani« u Beregu

BEREG – HKPD »Silvije Strahimir Kranjčević« organizira u nedjelju, 16. lipnja, 16. po redu »Mikine dane«. Na ovoj tradicionalnoj smotri koja se priređuje u znak sjećanja na čuvenog volinista *Miku Ivoševa* sudjelovat će: Tamburaški sastav »Golubice« iz Subotice, tamburaši iz Duboševice, Tamburaški sastav »Rampa« iz Topolja, KUD »Gibarac« iz Poganovaca, »Bereški tamburaši« iz Berega, a očekuje se i pjevačka skupina »Šokačke grane« iz Osijeka. Program će biti organiziran na ljetnoj pozornici, a početak je u 18 sati.

Dječji festival

TAVANKUT – XVIII. festival dječjeg folklora i stvaralaštva »Djeca su ukras svijeta« održat će se u nedjelju, 16. lipnja. Program počinje u 18 sati ispred Doma kulture u Donjem Tavankutu. Organizator festivala je HKPD »Matija Gubec« iz Tavankutu.

I. D.

REZULTATI NATJEČAJA ZA DOTACIJE ORGANIZACIJAMA ETNIČKIH ZAJEDNICA

Dodijeljeno 3.130.000,00 dinara.

Isplata dodijeljenih sredstava vršit će se u skladu s likvidnim mogućnostima proračuna APV do kraja 2013. godine.

Društvo – udruga »Naša djeca«, Subotica – 30.000,00 – nabava opreme i investicijska ulaganja
 Društvo za očuvanje tradicije šokačkih Hrvata »Gibarac«, Gibarac – 30.000,00 – redovita djelatnost
 Festival hrvatskih duhovnih pjesama Hosanafest, Stari Žednik – 150.000,00 – redovita djelatnost
 Galerija Prve kolonije naive u tehnici slame Tavankut, Gornji Tavankut – 20.000,00 – projekt ili organiziranje manifestacije
 Galerija Prve kolonije naive u tehnici slame Tavankut, Gornji Tavankut 30.000,00 projekt ili organiziranje manifestacije
 HKC »Srijem – Hrvatski dom«, Srijemska Mitrovica – 45.000,00 – redovita djelatnost
 HKD »Vladimir Nazor«, Stanišić – 20.000,00 – projekt ili organiziranje manifestacije
 HKD »Vladimir Nazor«, Stanišić – 20.000,00 – projekt ili organiziranje manifestacije
 HKPD »Jelačić«, Petrovaradin – 70.000,00 – projekt ili organiziranje manifestacije
 HKPD »Matija Gubec«, Gornji Tavankut – 150.000,00 – projekt ili organiziranje manifestacije
 HKPD »Matija Gubec«, Gornji Tavankut – 70.000,00 – projekt ili organiziranje manifestacije
 HKPD »Matija Gubec«, Ruma – 50.000,00 – projekt ili organiziranje manifestacije
 HKPD »Matija Gubec«, Ruma – 50.000,00 – projekt ili organiziranje manifestacije
 HKPD »Matija Gubec«, Gornji Tavankut – 150.000,00 – projekt ili organiziranje manifestacije
 HKPD »Silvije Strahimir Kranjčević«, Bački Breg – 20.000,00 – projekt ili organiziranje manifestacije
 HKPD »Silvije Strahimir Kranjčević«, Bački Breg – 30.000,00 – redovita djelatnost
 HKPD »Tomislav« Golubinci – 80.000,00 – projekt ili organiziranje manifestacije
 HKUPD »Dukat«, Vajska – 20.000,00 – projekt ili organiziranje manifestacije
 HKUPD »Dukat«, Vajska – 20.000,00 – projekt ili organiziranje manifestacije
 HKUPD »Matoš«, Plavna – 80.000,00 – projekt ili organiziranje manifestacije
 HKUPD »Matoš«, Plavna – 40.000,00 – nabava opreme i investicijska ulaganja
 HKUPD »Stanislav Preprek«, Novi Sad – 50.000,00 – redovita djelatnost
 HKUPD »Stanislav Preprek«, Novi Sad – 20.000,00 – nabava opreme i investicijska ulaganja
 Hrvatska čitaonica, Subotica – 70.000,00 – projekt ili organiziranje manifestacije
 Hrvatska čitaonica, Subotica – 85.000,00 – projekt ili organiziranje manifestacije
 Hrvatska čitaonica, Subotica – 30.000,00 – projekt ili organiziranje manifestacije
 Hrvatska čitaonica, Subotica – 70.000,00 – projekt ili organiziranje manifestacije
 Hrvatska čitaonica, Subotica – 50.000,00 – redovita djelatnost
 Hrvatska glazbena udruga Festival bunjevački pisama, Subotica – 150.000,00 – projekt ili organiziranje manifestacije
 Hrvatska glazbena udruga Festival bunjevački pisama, Subotica – 20.000,00 – nabava opreme i investicijska ulaganja

Hrvatska glazbena udruga Festival bunjevački pisama, Subotica – 50.000,00 – projekt ili organiziranje manifestacije
 Hrvatska likovna udruga »CRO ART«, Subotica – 30.000,00 – projekt ili organiziranje manifestacije
 Hrvatska likovna udruga »CRO ART«, Subotica – 30.000,00 projekt ili organiziranje manifestacije
 Hrvatska udruga kulture »Lajčo Budanović«, Mala Bosna – 50.000,00 – projekt ili organiziranje manifestacije
 Hrvatska udruga kulture »Lajčo Budanović«, Mala Bosna – 30.000,00 – redovita djelatnost
 Hrvatsko akademsko društvo, Subotica – 100.000,00 – projekt ili organiziranje manifestacije
 HKUD »Vladimir Nazor«, Sombor – 30.000,00 – projekt ili organiziranje manifestacije
 HKUD »Vladimir Nazor«, Sombor – 30.000,00 – projekt ili organiziranje manifestacije
 Hrvatsko kulturno društvo »Šid«, Šid – 50.000,00 – projekt ili organiziranje manifestacije
 HKPU »Zora«, Vajska – 20.000,00 – projekt ili organiziranje manifestacije
 HKPU »Zora«, Vajska – 20.000,00 – projekt ili organiziranje manifestacije
 HKPU »Zora«, – 30.000,00 – nabava opreme i investicijska ulaganja
 HKUPD »Mostonga«, – 20.000,00 – redovita djelatnost
 Hrvatsko udruženje građana »Bezdana marina«, Bezdán – 20.000,00 – projekt ili organiziranje manifestacije
 KUDH »Bodrog« Bački Monoštor – 30.000,00 – projekt ili organiziranje manifestacije
 KUDH »Bodrog«, Bački Monoštor – 30.000,00 – redovita djelatnost
 HBKUD »Lemeš«, Svetožar Miletić – 30.000,00 – nabava opreme i investicijska ulaganja
 HBKUD »Lemeš«, Svetožar Miletić – 30.000,00 – projekt ili organiziranje manifestacije
 Nacionalno vijeće hrvatske nacionalne manjine, Subotica – 100.000,00 – projekt ili organiziranje manifestacije
 Nacionalno vijeće hrvatske nacionalne manjine, Subotica – 150.000,00 – projekt ili organiziranje manifestacije
 Nacionalno vijeće hrvatske nacionalne manjine, Subotica – 50.000,00 – projekt ili organiziranje manifestacije
 Nacionalno vijeće hrvatske nacionalne manjine, Subotica – 70.000,00 – projekt ili organiziranje manifestacije
 Nacionalno vijeće hrvatske nacionalne manjine, Subotica – 200.000,00 – projekt ili organiziranje manifestacije
 Pučka kasina 1878, Subotica – 20.000,00 – nabava opreme i investicijska ulaganja
 Pučka kasina 1878, Subotica – 30.000,00 – projekt ili organiziranje manifestacije
 HKUD »Sveta Barbara«, Vrdnik – 30.000,00 – projekt ili organiziranje manifestacije
 UG »Tragovi Šokaca«, Bač – 20.000,00 – nabava opreme i investicijska ulaganja
 UG »Tragovi Šokaca«, Bač – 30.000,00 – redovita djelatnost
 UG »CRO MEDIA«, Subotica – 30.000,00 – projekt ili organiziranje manifestacije
 UG »Urbani Šokci«, Sombor – 30.000,00 – redovita djelatnost
 UG »Urbani Šokci«, Sombor – 20.000,00 – projekt ili organiziranje manifestacije

KPZH »ŠOKADIJA« NA BRODSKOM KOLU 2013.

Večer folklora i ljepote

Tijekom proteklog vikenda u Slavonskom Brodu je održana središnja manifestacija ovogodišnjeg, 49. po redu Brodskog kola

riji mladih djevojaka *Maja Andrašić*, te u kategoriji starijih djevojaka i snaša *Matea Vidaković*. Folklorna skupina »Šokadije« izvela je splet šokačkih pjesama i plesova iz Sonte »Vesela je Šokadija«, a za ovaj nastup pripremio ih je *Mata Zec*.

Ivan Andrašić

PRVA PRATILJA IZ SOTA

Izabrane pratilje najljepše Hrvatice u narodnoj nošnji su: *Sanja Bernardije*,

Marinela Marić, Ivana Hojs, Mateja Jazvić, Katarina Komić i članica HKD-a »Šid« *Slavica Živković* iz Sota. Soćanki Slavici Živković iz Sota, ova titula mnogo znači jer ovo je i prvi put da sudjeluje na jednoj od takvih manifestacija, a za njenu prelijepu nošnju, zahvalnost daje vrijednim rukama žena iz Sota, koje su se potrudile da Slavica i ponese titulu.

S. D.

U danima proteklog vikenda u Slavonskom Brodu je održana središnja manifestacija Brodskog kola 2013., 49. zaredom. Ova manifestacija, najstarija u Republici Hrvatskoj, otvorena je u petak, 7. lipnja, godišnjim koncertom Folklornog ansambla Broda. Dan kasnije održana je folklorna večer uz sudjelovanje petnaestak KUD-ova iz Hrvatske i inozemstva, a nedjelja, 9. lipnja, bila je najbogatija različitim događanjima.

Održana je smotra izvornog folklora »Šokadijo sve ti je na glasu«. Više od 20 KUD-ova pokazalo je svo bogatstvo, šarolikost i sadržinu folklora Brodsko-posavske županije. Kao i svake godine, u večernjim satima je uslijedila Revija hrvatskih narodnih nošnji te izbor najljepše Hrvatice u narodnoj nošnji. I ovoga puta konkurencija je bila velika, a 36 prekrasnih djevojaka u autohtonim narodnim nošnjama mjesta iz kojih su došle plijenile su pozornost nazočnih. Osim

domaćih, za ovu laskavu titulu natjecale su se i djevojke iz susjednih BiH i Srbije, što je znatno doprinijelo šarolikosti cijele manifestacije. Proglašena je najljepša snaša – *Kristina Kruhan* iz Sela pokraj Siska, te tri prve i tri druge pratilje.

Na ovoj prestižnoj manifestaciji sudjelovali su i članovi folklorne sekcije i tamburaškog sastava KPZH »Šokadija« iz Sonte, a u natjecanju za izbor najljepše Hrvatice u narodnoj nošnji sudjelovale su, u katego-

KOMENTARI:

Josip Perčević, predsjednik Organizacijskog odbora manifestacije

»Suradnju sa Sonćanima uspostavili smo koncem prošle godine, a sve je rezultiralo dolaskom njihove dramske skupine na prvu manifestaciju Brodskog kola, održanu u siječnju u Sikirevcima, i sudjelovanje njihovih folkloraca i ljepotica u završnom danu središnje manifestacije. Upravo je uslijedio i njihov poziv za naše sudjelovanje na 'Šokačkoj večeri' u Sonti i to je najbolji način za jačanje suradnje hrvatskih udruga iz matice s udrugama Hrvata izvan Hrvatske.«

Mata Zec, dopredsjednik UO KPZH »Šokadija«

»Sudjelovanje na ovakvoj manifestaciji za nas je velika čast i zasigurno jako pozitivno iskustvo. Folklorci su, dobro pripremljeni, zabilježili vrlo siguran i po reakcijama publike bi se reklo uspješan nastup. Vrlo sam zadovoljan i našim djevojkama, Mateom i Majom, koje su se na večernjoj reviji brojnoj publici predstavile u najljepšem svjetlu.«

Dan Radio Marije

U jubilarnoj godini, kada Radio Marija slavi deset godina postojanja, održan je tradicionalni dan Radio Marije, dan susreta na svetištu Majke Božje na Bunariću kod Subotice. Na blagdan Prečistog Srca Marijina, 8. lipnja, okupilo se mnoštvo slušatelja, volontera i djelatnika Radio Marije na molitvu i svetu misu koju je predvodio beogradski nadbiskup i metropolit mons. *Stanislav Hočevar*. Sveta misa je bila na hrvatskom, latinskom i mađarskom jeziku uz koncelebraciju direktora programa vlč. *Istvána Palatinusa* i vlč. *Jakoba Pfeifera*. Bila je ovo misa zahvalnica za deset godina postojanja, a ujedno i molitva za budućnost Radio Marije.

Ovogišnji susret je bio u znaku jubileja, a središnja proslava desetogodišnjice Radio Marije Srbije će biti u studenom u Novom Sadu.

Čaba Kovač

Otvorena izložba o biskupu Ivanu Antunoviću

U mađarskom gradu Kaloči je u četvrtak, 6. lipnja, otvorena prigodna izložba o biskupu *Ivanu Antunoviću*, velikom preporoditelju bačkih Hrvata – Bunjevaca i Šokaca. Izložbu pod geslom »Život da mi bude Krist« priredila je Kaločka nadbiskupska riznica o 125. obljetnici smrti Ivana Antunovića.

Izložbu je otvorio dr. *Balázs Bábel*, kaločko-kečkemetski nadbiskup. On je u svom pozdravu okupljenim poštovateljima Ivana Antunovića govorio o njegovom životnom geslu »Sve za vjeru, narodnost i riječ svoju!«, ističući napose njegovo neumorno naviještanje evanđelja. Naglasio je kako je izložba priređena u nekadašnjoj kuriji kanonika Ivana Antunovića, koja je sada pretvorena u nadbiskupsku riznicu. Okupljene je pozdravila voditeljica riznice *Adél Lakatos*. Ona je među uglednim gostima, uz nadbiskupa, pozdravila generalnu konzulicu R. Hrvatske u Pečuhu *Ljiljanu Pancirov*, te predstavnike Katoličkog instituta za kulturu, povijest i duhovnost »Ivan Antunović« iz Subotice mons. *Stjepana Beretića*, dr. *Ivicu Ivankovića Radakova* i dr. *Andriju Anišića*. Prigodno predavanje o djelovanju Ivana Antunovića održao je dr. *Andrija Anišić*, a na mađarski jezik je prevodio mons. *Stjepan Beretić*.

Na postavljenoj izložbi izloženi su dokumenti o školovanju Ivana Antunovića, zatim neka njegova rukopisna i pisana djela, slike osoba koje su vezane za njegov život i djelovanje, kao i bunjevačka i šokačka nošnja iz njegovoga vremena i druge zanimljive pojedinosti koje osvjetljavaju njegov životni put i djelovanje. Izložba će biti otvorena do 31. listopada ove godine.

Misa mladih za mir

U petak 7. Lipnja, na blagdan Presvetog Srca Isusovog, u Tavankutu je u organizaciji Tribine mladih Subotičke biskupije, odražna misa mladih. Misu je predvodio vlč.

Franjo Ivanković, župnik iz Tavankuta, dok su euharistisko slavlje uveličali mladi iz VIS »Proroci«. Oko sedamdesetak mladih iz Subotice i okolnih župa okupili su se slaviti zajedno Gospodina, pjesmom i molitvom.

Već nepuno desetljeće mladi iz župa subotičkih dekanata svakog prvog petka okupljaju se i organiziraju misu mladih. Uvijek je to u nekoj drugoj župi. Članica organizacije Tribine mladih kaže: »Mladi se rado okupljaju, ljepota je to zajedništva kada se prijateljstvo širi i njeguje kroz kršćanska načela, slaveći Boga. Kada je riječ o dolasku van Subotice, napominjem kako skoro svi mladi iz grada imaju ili rodbinske ili prijateljske veze, te se rado okupljaju i s oduševljenjem opet očekuju sljedeću misu u Tavankutu.« Ovakva događanja, potaknuta od strane mladih, predstavljaju sigurni temelj naših vjerskih zajednica.

I. D.

Zavjetni dan župe Uzvišenja sv. Križa

Župljani staromajurske župe Uzvišenja sv. Križa 7. lipnja svečano su proslavili svoj zavjetni dan – svetkovinu Presvetog Srca Isusovog. U zajedništvu s vjernicima iz susjednih petrovaradinskih i novosadskih župa služena je sv. misa, koju je predvodio petrovaradinski dekan i župnik župe Našašća sv. Križa u Sr. Kamenici preč. *Tomislav Kovačić*. Od svećenika su bili nazočni: preč. *Marko Lončar*, preč. *Marko Loš*, te domaćini proslave vlč. *Stjepan Barišić* i vlč. *Željko Štimac*.

Govoreći u propovijedi o Srcu Isusovom kao uzoru i izvoru beskonačne ljubavi prema čovjeku, preč. *Kovačić* je, između ostalog, poručio nazočnima da mole Isusa da im srca ispuni svojom božanskom ljubavlju, kako bi zauvijek bili svjetionici te iste ljubavi u susretu sa svakim čovjekom.

Petar Pifat

Susret članova pastoralnih vijeća

U subotičkoj župi sv. Roka u nedjelju, 9. lipnja, održan je susret članova župnih pastoralnih vijeća dekanata Subotica – Donji grad. Na susretu se okupilo osamdesetak pastoralaca sa svojim župnicima. Predavanje na temu »Članovi pastoralnih vijeća u svjetlu godine vjere i nove evangelizacije« održao je dr. *Andrija Anišić*, župnik domaćin. Nakon predavanja, članovi pastoralnih vijeća podijeli su se u skupine u kojima su pod vodstvom župnika razgovarali i o temi susreta, kao i o konkretnom ostvarivanju svoga poslanja u župnim zajednicama. Susret je nastavljen svetom misom koju je predvodio dekan vlč. *Julije Bašić*, bikovački župnik, koji je održao i prigodnu propovijed na hrvatskom jeziku, dok je na mađarskom jeziku propovijedao župnik župe sv. Jurja vlč. *István Palatinus*. Na misi je đakonsku službu vršio trajni đakon *László Karo* iz župe sv. Jurja. Obojica propovjednika govorili su o potrebi zajedničke suradnje župnika, članova pastoralnih vijeća i svih vjernika u naviještanju i svjedočenju svoje vjere.

MEDITACIJA

Piše: dipl. theol. Ana Hodak

Svojim navještajem Isus nam nudi sliku milosrdnog Boga koji spasenje nudi svima, pa i najvećim grijешnicima. Bog koji prašta nalazi se u središtu Isusovog navještaja kraljevstva Božjeg. Milosrdnog Boga punog ljubavi i suosjećanja Isus je objavljivao svojim odnosom prema grijешnicima i odbačenima. On nikada nije izbjegavao ljude s ruba društva, nepoželjne i prezrene. Naprotiv, susretao ih je i poticao na promjenu života. Zbog takvog odnosa prema nepoželjnim ljudima svoga vremena stekao je naziv »prijatelj carinika i grijешnika« (Lk 7, 34). On je to uistinu i bio. Isus je svakom prijatelj i svakog poziva na obraćenje, koje je siguran put u kraljevstvo Božje.

FARIZEJ I GRIJEŠNICA

Evangelist Luka donosi nam neobičan susret Isusa i grijешnice u kući Šimuna farizeja (usp. Lk 7, 36 - 8, 3). Isus je prihvatio poziv i došao kod Šimuna na objed. Dolazak grijешnice i njeno ponašanje svim prisutnima bilo je neprihvatljivo. Došla je nepozvana i nenajavljena te uznemirila farizeja i njegovog gosta za vrijeme blagovanja. Međutim, Šimunu je od pona-

Priznati svoju grijешnost

šanja grijешnice bilo još skandaloznije Isusovo ponašanje. Jer, za grijешnicu svi znaju kakva je i što od nje mogu očekivati, a uz to njezina prisutnost pruža prigodu onima koji se smatraju pravednicima da pokažu svoju pravednost na njejoj grijешnosti. Šimun je toliko uvjeren u svoju pravednost da s prijezirom gleda na grijешnicu što ga vodi u sumnju u Isusa. To što Isus ne

kao što je prorok Natan kralju Davidu dopustio da prosuđuje likove u priči i tako sam spozna svoju grijешnost, Isus preko priče o dužnicima Šimunu otvara mogućnost da sam zaviri u svoje srce. Nije ga izravno upozorio na njegovu grijешnost, jer bi tako izazvao ljutnju, opiranje, pravdanje, nego mu kroz prosuđivanje drugog otvara mogućnost da spozna vlastito stanje.

prosvjeduje na ženino ponašanje za Šimuna je dokaz da on nije prorok te zaključuje: »Kad bi ovaj bio prorok, znao bi tko je i kakva je to žena koja ga se dotiče: da je grijешnica« (Lk 7, 39). Ali, Šimun nije znao da Isus, ne samo da vidi u ženino srce, nego vidi i u njegovo, u koje on sam nije vidio. Isus želi da Šimun pogleda u svoje srce, kao što je to uradila grijешnica, te da prizna što unutra vidi. Svatko u svom srcu može pronaći nešto zbog čega bi se pred Isusom trebao kajati, čak i onaj koji se smatra pravednikom poput Šimuna.

To je razlog zbog kojeg Isus ovom farizeju priča priču o dva dužnika. Na isti način

Šimun bi preko Isusove priče trebao shvatiti da je i sam dužnik pred Bogom, istina manji od grijешnice, ali i on treba Božje milosrđe i praštanje. Tako se farizej, koji sebe smatra pravednikom, i žena grijешnica s jedne strane izjednačavaju. Ali, s druge strane, razlikuju se po tome što je žena spoznala svoju potrebu za Božjim milosrđem i pokajala se za svoje prijestupe kako bi od Boga isprosila milost, a Šimun ne uviđa da mu treba oprostjenje. Slijep je za svoje slabosti, tek ih treba spoznati. Zato sve što čini u ovom odlomku iz evanđelja Isus čini da bi se Šimun obratio, jer grijешnica je već obraćena, a njegove riječi da nije

»došao zvati pravedne nego grijешnike na obraćenje« (Lk 5, 32) odnose se na svakog, pa i na onog tko se osjeća pravednikom.

SPOZNATI SVOJE GRIJEHE

Je li Šimun shvatio Isusovu poruku i prihvatio je, ne znamo, ali možemo u tom otvorenom pitanju gledati utjehu za sve grijешnike i upozorenje na sve farizeje. Jer cijeli ovaj odlomak iz Lukinog evanđelja (Lk 7, 36 - 8, 3) osuda je farizejskog ponašanja, ne samo u Crkvi Lukinog vremena, nego i danas. Uvijek postoje grijешnici čija je grijешnost svima poznata, a postoje i farizeji koji sebe smatraju pravednicima i koji druge osuđuju. Međutim, svaki čovjek treba biti svjestan svoje slabosti i sklonosti grijehu te nitko sebe ne može smatrati toliko pravednim da mu Božja milost i praštanje nisu potrebni. Grijesi se mogu sakriti, ali samo od ljudi, nekad toliko dobro da ih ni sami ne vidimo. No, Bog vidi sve. Njegova ljubav i milosrđe toliko su veliki da na svako iskreno kajanje odgovara praštanjem. On čeka povratak svakog grijешnika raširenih ruku, poput milosrdnog oca, bez obzira kada se to dogodilo. Osuđivati druge, a sebe opravdavati u svojoj grijешnosti siguran je način udaljava- nja od Boga i njegove želje da nam oprost. Kajanje i iskreno priznanje grijeha u sakramentu ispovijedi jedini je put povratka u Božji zagrljaj.

ŠTO VOLITE KUhati, PODIJELITE S NAMA!

Poljoprivreda i mirovina skupa pod ruku

Umirovljenica *Jadranka Šimić* primila nas je u svome domu. Naša ovotjedna sugovornica iznimno je vrijedna, optimistična, pozitivna osoba. Ono što nas se dojmilo je njena komunikativnost i predusretljivost. Kako provodi dane, što radi, čime se bavi, podijelila je s nama u nastavku redova koji slijede.

»Uvijek se nešto dešava, dani su mi ispunjeni, uvijek imam posla, ako ne u svome domu, onda je to na salašu.« Kako nam je rekla, salaš se nalazi u Starom Žedniku. Jadranka je sa sestrom već duži niz godina na imanju, do jučer je u poslovima sudjelovala i njihova mama. »Nije uvijek bilo lako, nikada nije bilo lako, no trebalo se izboriti za plasman proizvoda, bilo da su u pitanju perad, purice, svinje ili otkup kukuruza, pšenice ili već što je u datom trenutku bilo aktualno.«

Sa sestrom *Nadom Šarčević* brine o zemlji, povrtnjaku, stoki, peradi... Posla je mnogo, uvijek nešto treba raditi, rješavati, tako da ona i sestra baš i ne znaju što je odmor, ili što takvo. Trenuci odmora dakako postoje, no o tome nešto kasnije. Njih dvije vole salaš, njivu, vrt, svoje lončanice, stoku i sve ono što podrazumijeva salaš.

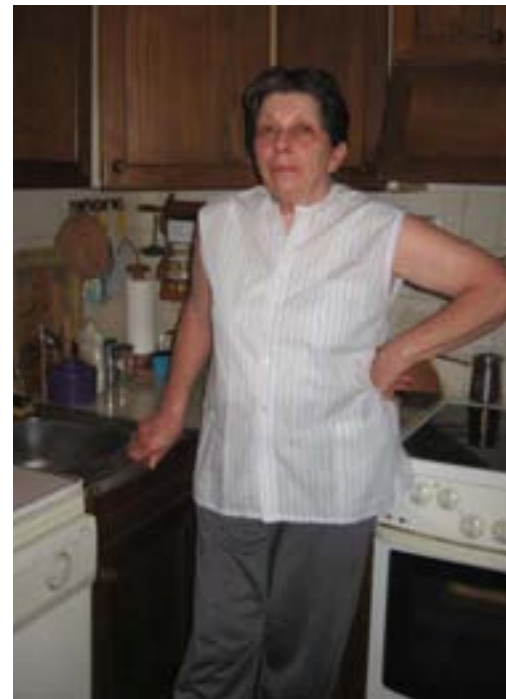
»Čovjek mora sebe ispuniti, bilo kroz neku vrstu rada, zadovoljstva učinjenim, postignutim, inače puno toga ne bi imalo smisla. Uvijek sam zajedno sa sestrom Nadom Šarčević pomagala svojim roditeljima na salašu. Bila sam uposlena, i kao uposlena sam nalazila vrijeme za salaš, stoku, zemlju...«

OBITELJ, SLOBODNO VRIJEME...

Jadranka ima već odraslu kćerku *Marijanu*, ona je lje-

karnica, živi i radi u Zagrebu. »Kći Marijana mi je već odrasla, studirala je za ljekarnicu u Zagrebu, nakon završenog studija našla je sebi tamo zaposlenje i ostala u Zagrebu. Čujemo se često putem skype-a, ona dolazi, a i ja često idem do nje. Nije mi teško, volim je posjetiti, nešto joj pomoći, prirediti, odnijeti joj domaćih delicija, kojih nema u Zagrebu. Možda i ima, ali ipak, to nije to. Redovito ostavljam zimmicu, kuham pekmeze, kompote. Dosta toga držimo na salašu i to mi puno znači.«

Spomenuli smo na samome početku kako Jadranka ima svoje trenutke odmora, no to je vrlo neobična vrsta odmora. Kada joj vrijeme

dopusti, kada nije na skype-u s kćerkom, ili na salašu sa sestrom, tada Jadranka pravi slastice, da, i to kakve! »Moja baka, mamina mama, pravila je savršene torte i kolače.« Kušali smo Jadrankine slastice i ne samo slastice, odista zaslužuju samo riječi

DIJELIMO S VAMA DANAŠNJI RECEPT SA SLIKOM !

BIJELE ŠTANGLE

I. tijesto

15 dag maslaca
15 dag šećera
7 dag brašna
15 dag mljevenih oraha
4 bjelanjka
Napraviti čvrsti snijeg od bjelanjaka, dodati preostale sastojke i sve pomiješati. Staviti u podmazan pleh i peći na 180 stupnjeva. Gotovo ohladiti. Dok se hladi prelazimo na drugo tijesto.

II. tijesto

4 žumanjka
15 dag šećera
Pjenasto umiješamo šećer i žumanjke stavimo na prvo tijesto, pa u pećnicu da se na tihoj vatri zapeče na 100 stupnjeva, ili da se suši.

III. tijesto

15 dag oraha
15 dag šećera
1 dcl mlijeka
7 dag maslaca
2 vanilin šećera
Na tihoj vatri prokuhati orahe, mlijeko i šećer. Kada se ohladi dodati 7 dag dobro umućenog maslaca i 2 vanilin šećera. Ovim premažemo tijesto, pospemo mljevenim orasima ili zalijemo čokoladom, po želji. Kalupom vadimo polumjesece.

Piše i uređuje: Branka Dulić

hvale. Naime, u pitanju su slane i slatke delicije od kojih zamiriše cijela ulica kad se Jadranka prihvati posla.

»Pravim torte, šuhajde, kolače po porudžbini. To mi je neka vrsta dodatnog prihoda, a najljepše od svega je to, što ja u tome uživam.« Ovo nije promidžba, ali neka, slobodni smo je pohvaliti, jer pravi zaista fine slastice. Očito je baka ostavila svoj pečat, te je Jadranka imala na koga se ugledati i naravno naučiti. »Baka je bila perfekcionista, kada su se trebale isjeći neke šnite, to je moralo biti pod konac, svaka šnita se

bukvalno mjerila, niti jedna nije smjela biti ni veća niti manja, nego su vrlo pažljivo sječene.« Na ovo nam još Jadranka dodaje: »ja nisam takav perfekcionista, dok je moja sestra Nada upravo na baku, ona voli sve tako, pod konac, pedantno.«

Jadranka u slobodno vrijeme, ako joj ga preostane, ponešto uzme pročitati, pogleda neki dobar film, ili jednostavno kada je kći Marijana, kako kaže online, popričaju putem skype-a. Kod Jadranke se uvijek nešto dešava, uvijek je živo, rado prima goste, rodbinu, prijatelje. Dobro je

obaviještena o svemu, voli biti obaviještena, prati cijene, kako poljoprivrednih proizvoda, tako i cijena na tržnici. Da se zaključiti iz priloženog da s njom nije lako poslovati, ili još bolje, onaj tko želi poslovati s njom, mora biti svjestan da pred sobom ima vrlo dobro obaviještenog suparnika.

Nekoć je Jadranka putovala, voli putovanja. Išla je na skijanje, ljetovanja, s mamom u toplice... Sada je toga manje, ali je i dalje u pokretu, trudi se i nastoji održati kvalitetu života.

NJENA KUHINJA....

Kuhinja je samo njeno carstvo, tu je majstor, i tu su bilo kakve riječi izlišne. Ne trebamo mnogo ovome dodavati, jer ako netko umije prirediti tako fine stvari, umije i fino kuhati. Sebi kuha prema raspoloženju, ali uvijek nešto priredi.

Danas dijeli s nama recept od njene bake. To su »Bijele štangle«, neki ih zovu »Carske štangle«, koje se i danas priređuju u njenoj kući. »Ove štangle svi vole jer su zaista jako ukusne.«

Autobus Subotica – Novi Sad – Zagreb

Međunarodna linija Subotica – Novi Sad – Zagreb, koju održava JP »Suboticatrans« u suradnji s Presečki grupom, od 10. travnja do 31. svibnja prometovat će u skraćenom režimu održavanja, odnosno, autobus će prometovati petkom, subotom, nedjeljom i ponedjeljkom. Od 1. lipnja do 31. kolovoza autobus će prometovati svakodnevno, priopćila je Prometna služba JP »Suboticatrans«.

Cijena karte Subotica – Zagreb iznosi 2.850 dinara, a cijena povratne 4.845 dinara. Studenti imaju popust od 20% te je za njih cijena karte u jednom smjeru 2.280, dok je povratna 3.990 dinara.

VAŠ SUBOTICA-TRANS

Tel.: 024/555-566

POLIKLINIKA

Jelene Čović 28, 24000 Subotica, www.badawi-su.com, poliklinika@badawi-su.com
 024/553-774, 024/567-495, 063/508-813, 0600/553-774, 0600/567-465

Kućni posjeti, prijevoz pacijenata

Badawi

od 1991. sa vama

Alergotestiranje na 370 alergena, bez bola, bez krvi, pouzdano.

Poliklinika za vašu obitelj

BAROMETAR CIJENA NA SUBOTIČKOM BUVLJAKU

GARDEROBA I RAZNO

ŽENSKA GARDEROBA

JAKNE - 1.000 - 12.000
DŽINS JAKNE - 1.500-3.000
TRAPERICE - 400- 1.200
PLAĆE - 1.000 - 2.000
KOSULICE - 500-1.000
SPORTSKE TREKINGE - 1.500 - 3.500
HALJICE (POUGI RUKAVI) OD DOMAĆIH
PROIZVOĐAČA (ŠIVENO) - 4.000 - 1.500
HALJICE (KRATKI RUKAVI) OD
DOMAĆIH PROIZVOĐAČA (ŠIVENO) - 450 - 200
DJEČJA GARDEROBA I IGRAČKE

MAŠINSKA GARDEROBA

TREKINGE - 1.000 - 1.200
HALJICE - 500-800
DŽINSI - 500-800 TRAPERICE - 400- 1.500
HALJINE - 1.200- 1.500 JAKNE - 1.500-2.000
BODIČI - 400-700 ČARAPJE - 50-100
DJEČJA ELEKTRONI MOTORI - 1.500 - 8.500
DJEČJA ELEKTRONI AUTOMOBILI - 500-25.000
PLASTIČNI MOTORI I MODALICE BIKLE ... - 400 - 4.500

BAZNO

KOSULICE - 1.500 - 20.000
MOTOROLITIVNI - 15.000 - 100.000
FREDJE - 100.000-150.000
SUŠILO ZA VEŠE - 750-800
DARME ZA PEČENJE - 700- 1.500
SUNČOBRAV - 500-4.500
PROSTORKE ZA KUPANJE - 350 - 1.500
MREŽE ZA KUHARICE - 140-150-250
CRUČENA ZA POLJUANJE BAŠTE
SA SIVIM PREKLJUČKAMA - 400-1.700
MOBILNI TELEFONI - 1.200-30.000
ANTENE - 450-1.800
ENKULIRANO POSUDE - 1.500 - 2.800
POSUDE KERAMIKA I INI - 700 - 1.000
ŠARŽNA POKRIVKA PLASTIČNOG POSUDA - 50 - 4.000
PLASTIČNE POSUDE - 400-800
ŠTERILIZIJE SUŠILICE - 370-450
ALAT ZA POLJANJE BACITE - 500 - 850
ŽICA ZA OGRADJIVANJE PLACERIN IZ - 100 - 150
MERKURINE DRYVENE - 2.100-1.000
MERKURINE ALUMINIJANE - 1.500 - 12.000
ROŠTILJ - 1.200-3.000
KOTILO - 700-1.500
KOMPLETI STAMLENJE ČAJA - 200-450

ŽENSKA GARDEROBA

JAKNE - 1.500 - 4.000
DŽINS JAKNE - 1.500-3.000
MANTILI - 1.200-2.000
HALJINE - 500-1.000 SUKNJICE - 1.000-1.300
TUNIKS - 1.000- 1.500
PLAĆE - 1.000-1.500
TRAPERICE - 400-1.500
DONJI VEŠ - 100-500
PROJANJE - 400- 1.800
SPRANJICE - 750- 1.000
BACENI MANTIL - 1.000-2.000
PAPUČE - 400-1.500 KOSULICE - 400-1.500
NARUKVICE - 500 - 700
ČARAPJE - 50-200
KUPAČI - 400-1.200
TORBE - 500 - 3.500 KALŠIČI - 200-1.000
SANTONI - 100- 15.000 PARFEMI - 1.000-7.000

ZELENA TRŽNICA

ARTIKLI	KOL.	CIJENA	ARTIKLI	KOL.	CIJENA
AVIAR	750 gr	150	GRAN	kg	350
ALENA PAPRIKA	kg	400	PATLIČAN	kg	250
BADEM-OŠUŠEN	kg	1000	PRAZILUK	kg	120
BANANA	kg	120	PERŠIN	reza	120
ČOŠALUK	kg	350	RUŽA	kg	140
BUTIRA	reza	70	MOTIVICE-VEŽA	kom.	15
BRINKOLI	kom.	reza	TIKVICE	kg	30
CELEB-KOREN	kom.	100	ZELENA SALATA	kom.	40
CRNI LUK	kg	80	VEGETA	kg	140
CRVENI PAPRIKA	kg	350	ULJE	kg	140
ČULJE	kom.	100	TJESTENINE	kg	120
JABUKA	kg	80	RIBA-GRICE	kg	140
JAGODE	kg	120	RIBA-LOKNE	kg	370
JALA	kom.	11	RIBA-OSIĆ	kg	305
ČIJEŤAČA	kg	reza	RIBA-OSIĆ FILETI	kg	500
KELERABA	kom.	80	RIBA-ŠARAN	kg	430
KUM	kg	reza	RIBA-SAUŠA	kg	300
KRASTAVAC	kg	80	RIBA-SMUG	kg	reza
KUMPIR	kg	80	RIBA-SOM FILETI	kg	380
KUMPIR MLADI	kg	100	RIBA-ŠTUKA	kg	reza
KRUŠKA	kg	250	RIBA-TAPRANIG	kg	reza
KUPUS	kg	100	RIBA-TOSTOLODK	kg	reza
LIMUN	kg	200	ŽIVINA-OŠUŠENA	kg	reza
MEĐ	kg	400	ŽIVINA-PIVKA	kg	300
MLADI LUK	reza	20	ŽIVINA-PUČAŠGERICA	kg	450
MAK	kg	500	ŽIVINA-PUČAŠ KOBASICA	kg	300
MLJEVEN PAPAR	kg	1000	ŽIVINA-PUČAŠ KRUHA	kg	250
NARUČKA	kg	150	ŽIVINA-PUČAŠ LEDA	kg	150
ORASI-OŠUŠENI	kg	1000	ŽIVINA-PUČE BIJELO MESO	kg	440
PAPRIKA	kg	350	ŽIVINA-PUČE BATAK	kg	370
PAPRIKA-LUTKA	kom.	15	ŽIVINA-PUČE ŽELJINC	kg	350
RAJČICA	kg	120			
SUNO BROŠE	kg	500			
SKOVA	kg	80			
SPRANJAC	kg	100			
GLJIVE	kg	200			

Gradske kuće u Osijeku

Gradske kuće najljepše su građevine, ukras svakoga grada, a fotografija koja datira s početka 20. stoljeća prikazuje svojvremeni građevinski ukras Osijeka. Građena je od 1701. do 1702., u baroknom stilu, u središnjem dijelu osječke Tvrde, a Gradska vijećnica, Magistrat, postala je 2. prosinca 1786. godine, nakon što je kralj Josip II. ujedinio tri dosadašnje gradske, komorske općine u jednu (Donji grad, Gornji grad i Tvrđa), što se smatra utemeljenjem današnjega Osijeka. Međutim, težnje žitelja Osijeka da imaju čvrstu gradsku upravu ostvarene su tek proglašenjem Osijeka za slobodni kraljevski grad 24. ožujka 1809. godine.

ZGRADA MAGISTRATA

Zgrada Magistrata sagrađena je u jugoistočnom dijelu Tvrde, okrenuta pročeljem prema središnjem trgu, prvobitno namijenjena za potrebe Komore, a poslije za gradsko poglavarstvo i policiju, pa gradska uprava tu ostaje sve do završetka II. svjetskog rata. Naravno, Osijek tada nije imao današnji status i bio je tek općina, a tek šezdesetih osniva se Zajednica općina sa sjedištem u Osijeku, ali u zgradi preko puta ove. Danas ovdje stoluje Muzej Slavonije, najstarija i najveća muzejska ustanova u Hrvatskoj, koji je očuvao prvotni oblik zgrade i odlike barokne arhitekture. I ova fotografija pohranjena

je u depou Muzeja. Zgrada je spomenik kulture, sukladno rješenju Konzervatorskog odjela i nalazi se u Registru kulturnih dobara Republike Hrvatske.

BAROKNA LJEPOTA

Druga gradska kuća također je u Tvrđi, Kuhačeva br. 9, koju je prema *Ivi Mažuranu* sagrađio ing. *Johann Friedrich von Heisse*, poručnik austrougarske vojske, koji je dolaskom u Osijek dobio baš veliko gradilište. Gradnja je trajala desetak godina i to je također velebna građevina u baroknom stilu, a na parceli br. 7 nalazila se obiteljska kuća krojača Franza Schuberta, koju je von Heisse također dobio u vlasništvo nakon ženidbe s udovicom Anom, nakon smrti krojača. Nakon II. svjetskog rata zgrada je nacionalizirana u i njoj je smještena Komanda vojnog okruga i inženjerijski ured. Tek šezdesetih je zatražena obnova i adaptacija zgrade, kako bi se u njoj smjestila Zajednica općina.

Zahvaljujući Zavodu za zaštitu kulturnih dobara, zgrada je obnovljena a da je zadržan izvorni oblik i barokni stil, i mada je i kasnije adaptirana još nekoliko puta, uvijek je

Jozefa, a novosagrađenu ljepoticu blagoslovio je župnik *Antun Šarčević*.

Treća Gradska kuća u Subotici građena je od 1910. do 1912. godine i to je podatak zbog kojega, pišući o Gradskoj kući u Osijeku, spominjem Suboticu. Te, 1910. godine raspisale su javne natječaje za gradnju novih gradskih kuća i uprava Subotice i uprava Osijeka, a ono što sam zapazio među boljim rješenjima, bili su uradci dvojice mađarskih arhitekata, braće *Lászla* i *Józsefa Vágoa*. Naravno, pristigli su i drugi radovi, no, činjenica je da Osijek nikada nije sagrađio novu grad-

to bilo na granici dostojnoj vrijednosti i značaju objekta.

OSIJEK – SUBOTICA

I Subotica je ponosna na svoje Gradske kuće, koje su, na sreću, uvijek građene na istom mjestu, uvijek još veće i još ljepše. Prva gradska kuća sagrađena je 1751. godine na središnjem gradskom trgu, a značajnije je proširena nakon proglašenja Subotice slobodnim kraljevskim gardom 1779. godine. Porastom gospodarske moći Subotica se razvija i s početka 19. stoljeća ima već 35 tisuće žitelja, a sukladno tomu raste i broj uposlenih u administraciji i gradskoj upravi, pa je 1826. započeta gradnja nove Gradske kuće, baroknog objekta s tornjem. Svečano otvorenje upriličeno je 12. veljače 1828. godine, u čast rođendana cara *Franza*

sku vijećnicu. Gradsko poglavarstvo Osijeka i danas je smješteno u već spominjanoj zgradi u Kuhačevoj 9 u Tvrđi.

Subotica to jest učinila, ali niti oni nisu prihvatili ponudeno projektno rješenje braće Vágo, mada su također odabrali dvojicu mađarskih arhitekata, *Marcela Komora* i *Deszö Jakoba*. Njihov projekt izabran je između 10 prispijelih na natječaj, a gradska se uprava odlučila za iskusne arhitekta, u Subotici poznate po prekrasnoj sinagogi, prema narudžbi subotičke Židovske općine. Da su imali pravo, svjedoči subotička ljepotica, Gradska kuća u secesijskom stilu, ponos i ukras grada na sjeveru Bačke. I subotička je Gradska kuća spomenik kulture, sukladno rješenju Pokarajinskog zavoda za zaštitu spomenika kulture od 15. listopada 1996. godine.

Zašto? Kako? Molim?

Zašto zijevamo?

Zijevanjem nam tijelo govori: treba mi svježeg zraka! I doista, kad zijevamo, duboko udahnemo, a često se još i protegnemo pa nam krv življe prostruji tijelom. Krv nam donosi zrak: našem srcu, mozgu, mišićima i ostalim dijelovima tijela.

Kako se rađaju žirafe?

Nije lako započeti život padom s dva metra visine! Upravo to se događa

malim žirafama jer ih majka rađa stojeći. Čim mlado dođe na svijet, žirafa ga obliže, pomogne mu da ustane, te ga podoji.

Jeste li čuli?

Hrvatski kulturni centar »Bunjevačko kolo« upisuje djecu (svih uzrasta) u folklorne skupine. Svi zainteresirani mogu se javiti u prostorije Centra ponedjeljkom, srijedom i petkom od 19 sati, ili voditeljju folklornog odjela **Andriji Bašiću Palkoviću** na tel.: 064 /11-42-091.

Evo izvrsne ideje za druženje, upoznavanje novih prijatelja i naravno da naučite nešto novo o svojim običajima i tradiciji. Iz HKC »Bunjevačko kolo« poručuju kako vas sve željno očekuju. Mame i tate za ruke i javite se što prije!

Susret ministranata u Tavankutu

Djeco, znate li što je to ministrant? Ne ministar, nego ministrant?

Ministrant je posebna osoba koja tako voli Isusa da mu želi služiti, te tako na svetoj misi pomaže župniku kod oltara. Sigurno ste ih već vidjeli. Oni su na misi obučeni u bjelinu i nose župniku kalež, ampulice i dr. A ono što možda niste znali, oni imaju i svoj redoviti susret, koji se svake godine održava u župi srca Isusova u Tavankutu, gdje se svi okupe.

I ove godine je stotini ministranata srce kucalo kao jedno, kad je naš mladomisnik vlč. **Vinko Cvijin** propovijedao, kako je on imao veliku tremu pred oltarom, a sada je svećenik.

Nakon mise smo provjerili znanje, svaki je imao svog predstavnika, njih deset je trebalo točno odgovoriti na pitanje od ponuđena tri odgovora. Na kraju, onima najboljima je teško bilo postaviti pitanje koje nisu znali. A nećete vjerovati, pobijedila je ministrantica -

Briga o okolišu od malih nogu

Dan zaštite okoliša obilježava se 5. lipnja u cijelome svijetu kroz različite akcije i kampanje. Monoštorci već godinama unatrag na ovaj dan organiziraju sadržaje s ekološkom tematikom. Tako su u četvrtak učenici četvrtog i trećih razreda, skupa s učiteljicama Nevenkom, Mirjanom i Gordanom, sudjelovali u manifestaciji »Tko poštuje cvijet, poštovat će i svijet.«

Animatorice i volonterke pri Kulturnom centru i UG »Podunav« realizirale su s djecom u Eko-centru radionicu na temu zaštite i značaja čistog okoliša, Dunava i Specijalnog rezervata prirode »Gornje Podunavlje«. Nakon radionice mališani su slikali na iste teme, a autore najboljih radova očekuje prigodna nagrada - vožnja brodićem i sudjelovanje u radionici tijekom festivala Regeneracija Dunava, krajem mjeseca. Svi radovi bit će predstavljeni javnosti izložbom na sam Dan Dunava, 29. lipnja.

Zdenka Mitić

14. lipnja 2013.

Larisa Skenderović iz župe Presvetog Trojstva iz Male Bosne. Nakon toga je uslijedio nogomet, evo i pobjedničkih ekipa. U starijoj skupini su pobijedili ministranti župe Josipa Radnika iz Đurđina, u srednjoj skupini ministranti župe Marija Majka Crkve iz Šandora, a u najmlađoj ministranti župe sv. Lovre iz Sonte.

Naposlijetku smo tako bili gladni, no sreća, domaćini su nas poslužili ukusnim grahom. A još se i danas među ministrantima prepričava kako je tko prošao na kvizu, u nogometu, te kako biti bolji službenik oltara i naravno koga pozvati od svojih prijatelja da ministrira. Možda baš tebe?

Silvester Bašić

Mikrofon je vaš

Približavanje kraja nastavne godine uz mnoštvo obveza oko ocjena, za učenike OŠ »22. oktobar« iz Bačkog Monoštora ipak je olakšala glazbena manifestacija koja je obradovala i male i velike.

Na ovogodišnjem »Mikrofonu« nastupili su učenici svih razreda, s ukupno 8 pjevačkih točaka. Prema ocjeni peteročlanog žirija, treće mjesto osvojila je **Jovana Tepšić**, drugo **Sara Horvat**, a prvo duet u čijem su sastavu **Minea Gas** i **Marija Čuzi**.

Plesnu koreografiju pripremila je učiteljica **Mirjana Ba-laž** sa svojim učenicima, dok je posebno iznenađenje, kako za gledatelje tako i za djecu, bila izvedba zbora kojega su činile nastavnice i učiteljice, uz podršku jednog muškog vokala, nastavnika biologije, pod dirigentskom palicom nastavnika glazbe - **Josipa Čapoa**.

Male i velike pjevače i plesače iz gledališta su promatrali prijatelji i obitelji, bodreći svoje favorite.

Z. M.

Hrckova kuharica

Dragi prijatelji, škola se završila, knjige ste vjerujem spremili u ladice, a mašti pustili na volju...

Slobodnog vremena na pretek, stoga vjerujem da će biti i onih kojima će biti dosadno.

Kako bi spriječili dosadu odlučili smo se za neke novine na našim zajedničkim stranicama.

Hrcko vam donosi čari kuhinje. U svakom idućem broju »Hrvatske riječi« donosimo vam jednostavne ljetne recepte koje možete sami pripremiti za svoje ukućane ili prijatelje.

Uživajte u pripremi i naravno degustaciji.

Voćni ražnjići

potrebno:

drveni štapići za roštilj
razno voće (primjerice: jagode, jabuke, banane, kivi, lubenica, dinja, ananas, grožđe...)
100 g čokolade za kuhanje

priprema:

Voće prvo dobro operite, pa ga izrežite na sitnije komadiće i pažljivo naizmenice nabodite na štapiće. Čokoladu za kuhanje možete otopiti u mikrovalnoj pećnici (uz pomoć odraslih) i možete ju preliti preko ražnjića ili poneko voće umočiti u otopljenu čokoladu, pa kada se ohladi nabodite na štapić.

U slast!

Fotke kako je vama uspio ovaj jednostavni recept možete slati na email adresu: hrckovakuharica@gmail.com

Ujedno vas pozivam da nam šaljete (na gore navedenu adresu) i vaše jednostavne recepte s fotografijama. Najbolje ćemo objaviti!

**PETAK
14.6.2013.**

06:10 Trenutak spoznaje
06:45 TV Kalendar
07:00 Dobro jutro, Hrvatska
07:05 Vijesti
08:40 Dobro jutro, Hrvatska
09:05 Vijesti
09:10 Dobro jutro, Hrvatska
09:55 ZABA EU, emisija pod pokroviteljstvom
10:05 Vijesti iz kulture
10:15 Južna Norveška i Oslo
11:05 Mjesto pod suncem - Ostati ili otići
12:00 Dnevnik 1
12:15 Sport
12:18 Vrijeme
12:20 TV Kalendar
12:35 Nasljednica s Vendavala, telenovela
13:30 Dr. Oz 3, talk-show
14:10 manjinski MOZAIK
14:30 Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
14:39 Vrijeme sutra
14:45 Drugo mišljenje
15:15 Znanstvena petica
15:45 Amerika: pogled odozgo - Sjeverna Karolina
17:00 Vijesti
17:15 Hrvatska uživo
18:00 HAK - promet info
18:05 Putem europskih fondova
18:25 Iza ekrana
19:10 Tema dana
19:30 Dnevnik
20:03 ZABA EU
20:05 EU nigma, kviz
20:40 Specijalistica, američki film
22:30 Dnevnik 3
22:50 Vijesti iz kulture
22:58 Sport
23:01 Vrijeme sutra
23:03 HAK - promet info
23:10 Filmski maraton: Kalendar, armensko-kanadsko-njemački film
00:25 Filmski maraton: U bespućima Amerike, američki film
04:30 Jednostavne večere s Nigelom Slaterom
05:00 Dr. Oz 3, talk-show
05:40 Mjesto pod suncem - Ostati ili otići

05:30 Daleki europski sjever: Središnja Švedska - zemlja losova
06:15 Nasljednica s Vendavala, telenovela
07:00 Mala TV
07:30 Hotel Zombi, crtana serija
07:55 Teletubbies, serija

08:20 Vatrene kugla 3
08:45 H2O Uz malo vode! 1
09:10 Školski sat: O ljetu, dokumentarno... za kraj
10:00 Dolina sunca, serija
10:45 Zvezdani trkač, novozelandski film
12:30 Reprizni program
13:05 U bespućima Amerike, američki film
14:45 Degraasi 4, serija za mlade
15:10 Školski sat: O ljetu, dokumentarno... za kraj
16:00 Regionalni dnevnik
16:35 Dolina sunca, serija
17:20 Novi klinici s Beverly Hillsa 4, serija za mlade
18:05 Briljanteen
18:45 Crtani film
19:00 Mala TV:
19:30 Jednostavne večere s Nigelom Slaterom
20:00 Američka umjetnost, dokumentarna serija
20:55 Volim Hrvatsku
22:15 Nijemi svjedok 15
00:05 Retrovizor: Lovci na natprirodno
00:50 Retrovizor: Capri 3
01:35 U uredu
02:00 Noćni program

06:35 Larin izbor, serija
08:10 Lego Ninjago, crtana serija
08:35 TV izlog
08:50 Kako vrijeme prolazi, serija
09:50 TV izlog
10:05 Da sam oblak, serija
11:20 Inspektor Rex, serija
12:15 Ninja ratnici, serija
12:45 Zauvijek susjedi, serija
13:50 In magazin
14:30 Inspektor Rex, serija
15:20 Ninja ratnici, serija
15:50 Zauvijek susjedi, serija
17:00 Vijesti Nove TV
17:25 In magazin
18:05 Kako vrijeme prolazi, serija
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Da sam oblak, serija
21:05 LIDL - Minuta do Europe
21:10 Da sam oblak, serija
22:00 Final Fight - Poreč, prijenos
23:30 Crveni pojas, igrani film
01:30 Crni kolovoz, igrani film
03:40 Ezo TV, tarot show
05:10 Dnevnik Nove TV
05:55 In magazin

05:35 RTL Danas, informativna emisija
06:20 Ekkluziv Tabloid, magazin
06:40 Ben 10: Ultimate Alien, animirana serija
07:05 Moji džepni ljubimci, crtana serija
07:25 Yu-Gi-Oh!, animirana serija
07:50 Virus attack, animirana serija
08:20 Cobra 11, akcijska serija
09:35 Krv nije voda, serija
10:30 Divlja ruža
11:25 Obitelj Rey
12:40 Nebo i zemlja, dramska serija
13:50 Avenida Brasil, dramska serija
14:50 Cobra 11, akcijska serija
15:55 Cobra 11, akcijska serija
16:55 RTL 5 do 5, Informativna emisija
17:10 Galileo
18:05 Ekkluziv Tabloid, magazin
18:30 RTL Danas, informativna emisija
19:05 RTL Vrijeme, informativna emisija
19:10 Krv nije voda, serija
20:00 U dobru, zlu i kiču
21:10 Sivi kamion crvene boje, film
23:05 Eurojackpot
23:10 Komikaze, humorni panel show
23:55 Točka pucanja, film
01:40 RTL Danas

**SUBOTA
15.6.2013.**

06:55 Najava programa
07:00 TV Kalendar
07:15 Iza ekrana
07:50 Hrvatska kronika BiH
08:05 Kinoteka - ciklus klasičnog vesterna: Divna zemlja, američki film
09:40 Jelen obični, dokumentarni film
10:10 Vijesti iz kulture
10:20 HAK - promet info
10:25 Kućni ljubimci
11:00 Normalan život, emisija o obitelji
12:00 Dnevnik 1
12:20 TV Kalendar
12:35 Sudbine: Junak iz Bogdanovaca
13:20 Duhovni izazovi
13:50 Prizma, multinacionalni magazin
14:35 Globalno sijelo
15:05 Reporter: Južna Afrika - masakr koji je promijenio naciju

16:00 Ne krivite psa, dokumentarna serija
17:00 Vijesti
17:10 HAK - promet info
17:15 Kulturna baština
17:35 Lilanje na Ivanje, emisija pučke i predajne kulture
18:05 Lijepom našom
19:10 Ezopovo kazalište, crtani film
19:20 Dim, dam, dum - crtani film
19:30 Dnevnik
20:10 Opčinjena mjesecom, američki film
21:55 Dnevnik 3
22:15 Vijesti iz kulture
22:26 Vrijeme sutra
22:28 HAK - promet info
22:40 Scott i Bailey, serija
23:40 Filmski maraton: Rat za krv, britanski film
01:15 Filmski maraton: Divna zemlja, američki film
02:50 Ne krivite psa, dokumentarna serija
03:40 Reprizni program
05:50 Jednostavne večere s Nigelom Slaterom
06:20 Lijepom našom

04:35 Spektar
05:20 Daleki europski sjever: Južna Norveška i Oslo
06:05 Tom i Jerry
06:30 Moj mali planet
06:35 Wot wot's
06:45 Matkova čudovišta
07:00 Merlin 4
07:45 Novi klinici s Beverly Hillsa 4
08:30 Babybonus
09:00 Mala TV
09:30 Teletubbies
10:00 Mumindolci u potrazi za kometom, film
11:20 Pepeljuga družina, film
12:45 Podravka - Okusi za sve jezike
13:25 Fiskal 3, sp
13:30 Strani dokumentarni film
14:15 Obrtnik i partner
14:50 Košarka, EP (Ž): Hrvatska - Litva
16:50 Vanna, snimka koncerta
17:50 Umag: Rukomet - kvalifikacije za EP 2014.: Hrvatska - Latvija
19:35 Jednostavne večere s Nigelom Slaterom
20:05 Odvažno krenuti u..., dokumentarni film
21:00 Pjesme Podravine i Podravljia, Pitomača 2013.
22:35 Ljubav, američki film
00:30 Retrovizor: Lovci na natprirodno, serija
01:15 Retrovizor: Capri 3, serija
02:00 Retrovizor: U uredu (6), humoristična serija
02:25 Noćni glazbeni program - spotovi
04:20 Noćni glazbeni program - Glazbene emisije iz arhiva HTV-a

06:00 Zauvijek susjedi
07:05 Hank
07:30 TV Izlog
07:45 Ninja kornjače
08:10 Beyblade Metal Master
08:40 Winx Club
09:35 Power Rangers Samurai
10:00 Ninja ratnici,
10:30 Ninja ratnici
11:00 Zauvijek susjedi
12:10 Čelične magnolije, igrani film
14:30 Scooby doo 2, igrani film
16:20 Štrumpfovi
16:45 Provjereno
17:00 Vijesti Nove TV
17:10 Provjereno
18:00 Lud, zburjen, normalan
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Torque: Bijes na dva kotača, igrani film
21:50 Prljavi igraju prljavo, igrani film
23:55 O za osvetu, igrani film
02:25 Crveni pojas, igrani film
04:05 Ezo TV, tarot show
05:35 Dnevnik Nove TV

05:35 RTL Danas,
06:15 Ekkluziv Tabloid, magazin
06:35 Yu-Gi-Oh!
07:00 Virus attack
07:20 Uvrnuti čupavci, animirana serija
07:50 Aladdin, animirana serija
08:15 Timon i Pumbaa, animirana serija
09:00 Učilica, kviz za djecu
09:50 Galileo
11:00 Pobjednički tim, igrani film, drama
13:00 Made in America, igrani film, komedija
15:10 Krv nije voda
16:10 Krv nije voda
17:05 Smrtonosnih 60
17:50 Smrtonosnih 60
18:30 RTL Danas,
19:07 RTL Vrijeme
19:10 Galileo
20:00 Mentori za nevolje - TV premijera, igrani film, komedija
22:00 Crni vitez, igrani film
00:00 Stroj, igrani film,
01:50 Astro show, emisija uživo
02:50 RTL Danas,

NEDJELJA
16.6.2013.

07:25 TV Kalendar
 07:40 Duhovni izazovi
 08:15 Zlatna kinoteka:
 Detektivska priča, film
 10:00 HAK - promet info
 10:05 Vijesti iz kulture
 10:15 ni DA ni NE
 11:10 Ubojstvo, napisala je - serija
 12:00 Dnevnik 1
 12:30 Plodovi zemlje
 13:25 Rijeka: More
 14:00 Nedjeljom u dva
 15:05 Mir i dobro
 15:40 Divlji u srcu 6, serija
 16:30 Vrtlarica
 17:00 Vijesti
 17:10 HAK - promet info
 17:15 Buddenbrookovi, serija
 18:45 Jelovnici izgubljenog vremena: Zagrebački izabrani stolovi
 19:10 Ezopovo kazalište, crtani film
 19:20 Dim, dam, dum
 19:30 Dnevnik
 20:10 Sve u 7!, kviz
 21:10 Odmori se, zaslužio si V
 21:45 Damin gambit, talk show
 22:30 Dnevnik 3
 22:50 Vijesti iz kulture
 23:01 Vrijeme sutra
 23:03 HAK - promet info
 23:25 Scott i Bailey, serija
 00:15 Sideny White, film
 02:00 Ubojstvo, napisala je - serija
 02:50 Skica za portret
 02:55 Reprizni program
 03:40 Jednostavne večere s Nigelom Slaterom
 04:10 Divlji u srcu 6, serija
 05:00 Sve u 7!, kviz

06:25 Alpe Dunav Jadran
 06:55 Pipi Duga Čarapa, crtana serija
 07:20 Corto Malteze, crtana serija
 07:45 Boris Papandopulo: Hrvatska misa - Zbor Ruske državne kapele i Valerij Poljanski
 08:50 Charleston, film
 10:40 Biblija
 10:50 Portret crkve i mjesta
 11:00 Voloder: Misa, prijenos
 12:05 Glazba, glazba
 12:20 Košarka, EP Hrvatska - Bjelorusija, prijenos
 14:25 Sidney White, film
 16:15 Babybonus, emisija pod pokroviteljstvom
 16:45 Pjesme Podravine i Podravlja, Pitomača 2013. - snimka
 18:15 Novozelandske priče, dokumentarni film
 19:30 Jednostavne večere s

Nigelom Slaterom
 20:00 Crvena stijena, film
 22:25 Ciklus kulturnih filmova: Mariachi, američki film
 23:45 INmusic Festival Jarun - Franz Ferdinand, snimka koncerta
 00:40 Retrovizor: Lovci na natprirodno, serija
 01:25 Retrovizor: Capri 3, serija
 02:10 Retrovizor: U uredu humoristična serija
 02:35 Noćni glazbeni program - spotovi
 04:35 Noćni glazbeni program

06:30 Zauvijek susjedi
 07:30 Hank, serija
 08:00 TV Izlog
 08:15 Hank
 08:45 Pinky i Mozgalo
 09:40 Winx Club
 10:05 Štrumpfovi
 10:35 Power Rangers Samurai
 11:00 Od zida do zida
 11:30 Zauvijek susjedi
 12:40 Sestra Hawthorne
 14:40 Klokkan Jack, igrani film
 16:30 Štrumpfovi
 17:00 Vijesti Nove TV
 17:10 In magazin vikend
 18:00 Lud, zburjen, normalan
 19:15 Dnevnik Nove TV
 20:05 Gas do daske, igrani film
 21:55 Hollywoodski murjaci, igrani film
 00:00 Prljavi igraju prljavo, igrani film
 01:50 Rent: Uživao na Broadwayu, igrani film
 04:30 Sestra Hawthorne, serija R
 06:00 Dnevnik Nove TV
 06:50 Kraj programa

05:35 RTL Danas,
 06:10 Krv nije voda, serija
 07:00 Aladdin
 07:30 Timon i Pumbaa, serija
 08:00 Virus attack, serija
 08:20 Uvrnuti čupavci, serija
 09:00 Galileo, zabavna/obrazovna emisija
 10:10 Smrtonosnih 60,
 10:50 Smrtonosnih 60,
 11:45 Crni vitez, igrani film,
 13:45 Mentori za nevolje - TV premijera, igrani film,
 15:40 Krv nije voda
 16:35 U dobru, zlu i kiču, dokumentarna serija
 17:40 RTL Extra Magazin, showbiz emisija
 18:30 RTL Danas
 19:10 RTL Vrijeme

HTV2 15.06.2013 21:00
Pjesme Podravine
i Podravlja,
Pitomača 2013. - prijenos

Hrvatska televizija prenosi iz Pitomače drugu večer 21. glazbenog festivala "Pjesme Podravine i Podravlja". Nastupaju: Kajda, Bisernica, Maja Zeko, Vinski brati i Željko Grozaj, Mladen Medak Gaga, Garavuš, Dražen Žanko i kvartet Artes, Slavon-ski dukati, klapa Bjelovar, Šokci, Kristina i Nikolina Domović, Nikolina Hižar i Unikat, Boris Čiro Gašparac i Unikat, Ana Filipović, Željko Witovsky i TS Ravnica, Anja Šovagović-Despot, Stjepan Jeršek Štef, Sandra Bagarić, Šima Jovanovac, Mirko Švenda Žiga i Antonija Šola, Podravski mužaikaši. Izvođače prati Tamburaški orkestar HRT-a.
 Voditelj: Rosanda Tometić i Branko Uvođić

20.00 Priča o mišu zvanom Despero - TV premijera, igrani film
 22.00 CSI: Miami
 22.55 CSI: Miami
 23.50 CSI: Miami
 00.50 Komikaze, humoristični panel show
 01.40 Astro show
 02.40 RTL Danas
 03.15 Osveta, igrani film

PONEDJELJAK
17.6.2013.

06:10 Mir i dobro
 06:40 Najava programa
 06:45 TV Kalendar
 07:00 Dobro jutro, Hrvatska
 07:05 Vijesti
 07:40 Dobro jutro, Hrvatska
 08:35 Vijesti
 08:40 Dobro jutro, Hrvatska
 09:05 Vijesti
 09:10 Dobro jutro, Hrvatska
 09:55 ZABA EU, emisija pod pokroviteljstvom
 10:05 Vijesti iz kulture
 10:15 Daleki europski sjever: Južna Švedska i Bornholm
 11:05 Mjesto pod suncem
 Ostati ili otići, dokumentarna serija
 12:00 Dnevnik 1
 12:20 TV Kalendar
 12:35 Nasljednica s Vendavala, telenovela
 13:30 Dr. Oz 3, talk-show
 14:15 Skica za portret
 14:30 Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
 14:45 Treća dob, emisija za umirovljenike
 15:15 Glas domovine
 15:45 Amerika: pogled odozgo - Južna Karolina
 16:31 Slatki svijet Charlyjevih anđela
 17:00 Vijesti

17:10 100% poduzetnik
 17:15 Hrvatska uživo
 18:00 HAK - promet info
 18:05 Miris kiše na Balkanu, serija
 18:55 Podravka - Okusi za sve jezike, emisija pod pokroviteljstvom
 19:10 Tema dana
 19:30 Dnevnik
 20:30 Potrošački kod
 21:05 Nulta točka, politički talk-show
 22:15 Dnevnik 3
 22:35 Vijesti iz kulture
 22:46 Vrijeme sutra
 22:48 HAK - promet info
 22:55 Na rubu znanosti
 23:50 Ludnica u Clevelandu 3, humoristična serija
 00:10 Srce neznanca, film
 01:35 Fringe - Na rubu, serija
 02:20 Reprizni program
 04:10 Skica za portret
 04:20 Jelovnici izgubljenog vremena
 04:40 Dr. Oz 3, talk-show
 05:20 Mjesto pod suncem - Ostati ili otići

06:15 Nasljednica s Vendavala
 07:00 Mala TV
 07:30 Hotel Zombi
 07:55 Teletubbies
 08:20 Vatrene kugle 3
 08:45 H2O Uz malo vode! 2
 09:10 Ne daj se, Floki!, serija za djecu
 09:45 Abeceda EU
 10:00 Dolina sunca, serija
 10:45 Ciklus filmskog spektakla
 12:35 Reprizni program
 13:20 Srce neznanca, američki film
 14:45 Degraasi 4, serija za mlade
 15:10 Život s cvijećem
 15:20 Lijepe kuće

15:30 Ljetnikovci
 15:40 Ružiona specijal
 16:00 Regionalni dnevnik
 16:35 Dolina sunca, serija
 17:20 Lijepom našom
 20:15 Turistička klasa
 20:50 Enigma, britanski film
 22:45 Mačevanje, EP - reportaža
 23:05 Zakon i red: Odjel za žrtve 12, serija
 23:50 Ubi me dosada 3, humoristična serija
 00:15 Fringe - Na rubu, serija
 01:00 Lovci na natprirodno, serija
 01:45 Capri 3, serija
 02:30 U uredu, humoristična serija
 02:55 Noćni glazbeni program - spotovi
 04:55 Glazbene emisije iz arhiva HTV-a

07:30 Lego Ninjago
 07:55 TV izlog
 08:10 Kako vrijeme prolazi
 09:10 TV izlog
 09:25 Da sam oblak
 10:25 Inspektor Rex
 11:20 Larin izbor
 12:15 Ninja ratnici, serija
 12:45 Zauvijek susjedi, serija
 23:50 In magazin vikend
 14:30 Inspektor Rex, serija
 15:20 Ninja ratnici
 15:50 Zauvijek susjedi
 17:00 Vijesti Nove TV
 17:25 In magazin
 18:05 Kako vrijeme prolazi
 19:15 Dnevnik Nove TV
 20:05 Lud, zburjen, normalan
 20:35 Da sam oblak
 21:05 LIDL - Minuta do Europe
 21:06 Da sam oblak, serija
 22:25 Larin izbor
 23:20 Večernje vijesti
 23:40 Djevojke na zadatku

00:35 Hollywoodski murjaci, igrani film
 02:35 Muškarci u krizi
 03:20 Djevojke na zadatku
 04:05 Ezo TV, tarot show
 05:05 In magazin vikend
 05:40 Kraj programa

05.30 RTL Danas,
 06.10 RTL Extra Magazin,
 06.55 Ben 10: Ultimate Alien, animirana serija
 07.20 Moji džepni ljubimci, crtana serija
 07.40 Yu-Gi-Oh!, serija
 08.05 Virus attack, serija
 08.35 Priča o mišu zvanom Despero - TV premijera, igrani film, animirani
 10.35 Krv nije voda, serija
 11.35 Divlja ruža, telenovela
 12.45 Obitelj Rey, telenovela
 13.40 Nebo i zemlja, serija
 14.50 Cobra 11, serija
 15.55 Cobra 11, serija
 16.55 RTL 5 do 5,
 17.10 Galileo, zabavna/obrazovna emisija
 18.05 Ekkluziv Tabloid,
 18.30 RTL Danas,
 19.05 RTL Vrijeme,
 19.10 Krv nije voda, serija
 20.00 Avenida Brasil, serija
 21.10 Označen za smrt, film
 23.00 RTL Vijesti,
 23.20 Vratit će se rode, humorna drama
 00.20 CSI: Miami,
 01.15 CSI: Miami
 02.10 Astro show, emisija uživo
 03.10 RTL Danas,
 06.10 Znanstvena petica

**UTORAK
18.6.2013.**

06:40 Najava programa
 07:00 Dobro jutro, Hrvatska
 10:15 Daleki europski sjever: Dansko otočno carstvo
 11:05 Mjesto pod suncem - Ostati ili otići na sat.
 12:00 Dnevnik 1
 12:35 Nasljednica s Vendavala, telenovela
 13:30 Dr. Oz 3, talk-show
 14:15 Skica za portret
 14:30 Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
 14:45 Među nama
 15:15 Kulturna baština
 15:30 Fotografija u Hrvatskoj: Ante Verzotti
 15:40 Amerika: pogled odozgo - Oregon
 16:31 Slatki svijet Charlyjevih anđela 1
 17:00 Vijesti

17:15 Hrvatska uživo
 18:00 HAK - promet info
 18:05 Miris kiše na Balkanu
 18:55 Podravka - Okusi za sve jezike
 19:10 Tema dana
 19:30 Dnevnik
 20:03 Ep reportaža
 20:05 Novi dan - novi plan, dokumentarni film
 20:50 Ciklus hrvatskog filma: Rondo
 22:30 Dnevnik 3
 23:03 HAK - promet info
 23:10 Značka, američki film
 00:50 Misteriozna smrt Nine Chereau, film
 02:30 Fringe - Na rubu
 03:15 Reprizni program
 03:45 Skica za portret
 03:50 Jelovnici izgubljenog vremena
 04:10 Jednostavne večere s Nigelom Slaterom
 04:40 Dr. Oz 3, talk-show
 05:20 Mjesto pod suncem - Ostati ili otići

05:25 Najava programa
 05:30 Daleki europski sjever: Južna Švedska i Bornholm
 06:15 Nasljednica s Vendavala, telenovela
 07:00 Mala TV
 07:30 Hotel Zombi, serija
 07:55 Teletubbies, serija
 08:20 Vatrene kugla 3, serija
 08:45 H2O Uz malo vode! 2, serija za djecu
 09:10 Ne daj se, Floki!, serija
 09:45 Abeceda EU
 10:00 Dolina sunca
 10:45 Strani igrani film - hit
 12:30 Obrtnik i partner
 13:05 Misteriozna smrt Nine Chereau, film
 14:45 Degrassi 4, serija
 15:10 Lov na antikvitete
 15:40 Ružiona specijal
 16:00 Regionalni dnevnik
 16:35 Dolina sunca, serija
 17:20 Damin gambit, talk show
 18:00 ni DA ni NE
 18:50 Crtani film
 19:00 Mala TV
 19:30 Jednostavne večere s Nigelom Slaterom
 20:00 Varianov rat, film
 22:00 Optuženi 2, serija
 22:50 Zakon i red: Odjel za žrtve 12
 00:00 Fringe - Na rubu, serija
 00:4 Lovci na natprirodno
 01:30 Retrovizor: Capri 3, serija
 02:15 Retrovizor: U uredu
 02:40 Noćni glazbeni program
 04:40 Noćni glazbeni program

05:55 Dnevnik Nove TV
 06:45 Inspektor Rex
 07:30 Pinky i Mozgalo
 07:55 TV izlog
 08:10 Kako vrijeme prolazi
 09:10 TV izlog
 09:25 Da sam oblak
 11:20 Larin izbor
 12:15 Ninja ratnici
 12:45 Zauvijek susjedi
 13:50 In magazin
 14:30 Inspektor Rex
 15:20 Ninja ratnici
 15:50 Zauvijek susjedi
 17:00 Vijesti Nove TV
 17:25 In magazin
 18:05 Kako vrijeme prolazi
 19:15 Dnevnik Nove TV
 20:05 Lud, zbunjen, normalan
 20:40 Da sam oblak
 21:05 LIDL - Minuta do Europe
 21:06 Da sam oblak, serija
 22:30 Larin izbor, serija
 23:25 Večernje vijesti
 23:45 Djevojke na zadatku
 00:40 Okupljanje
 02:20 Muškarci u krizi
 03:15 Djevojke na zadatku, serija
 04:00 Ezo TV, tarot show
 05:00 In magazin
 05:35 Kraj programa

05.35 RTL Danas, informativna emisija
 06.20 Ekkluziv Tabloid, magazin
 06.40 Ben 10: Ultimate Alien
 07.05 Moji džepni ljubimci
 07.25 Yu-Gi-Oh!
 07.50 Virus attack
 08.20 Cobra 11, akcijska serija
 09.35 Krv nije voda, serija
 10.30 Divlja ruža
 11.25 Obitelj Rey
 12.40 Nebo i zemlja
 13.50 Avenida Brasil
 14.50 Cobra 11
 15.55 Cobra 11
 16.55 RTL 5 do 5
 17.10 Galileo
 18.05 Ekkluziv Tabloid, magazin
 18.30 RTL Danas
 19.05 RTL Vrijeme
 19.10 Krv nije voda
 20.00 Avenida Brasil
 21.10 Uvod u anatomiju
 22.00 Uvod u anatomiju
 23.00 RTL Vijesti
 23.20 Vratit će se rode
 00.20 Označen za smrt, igrani film
 02.10 Astro show
 03.10 RTL Danas, informativna emisija

**SRIJEDA
19.6.2013.**

06:10 Među nama
 06:40 Najava programa
 07:00 Dobro jutro, Hrvatska
 07:35 Vijesti
 09:10 Dobro jutro, Hrvatska
 10:05 Vijesti iz kulture
 10:15 Daleki europski sjever: Grenland
 11:05 Mjesto pod suncem - Ostati ili otići
 12:00 Dnevnik 1
 12:35 Nasljednica s Vendavala, telenovela
 13:30 Dr. Oz 3, talk-show
 14:15 Skica za portret
 14:30 Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
 14:40 Riječ i život: Miroslav Bulešić
 15:10 Alpe Dunav Jadran
 15:40 Amerika: pogled odozgo - Washington
 16:31 Slatki svijet Charlyjevih anđela 1
 17:00 Vijesti
 17:15 Hrvatska uživo
 18:00 HAK - promet info
 18:05 Miris kiše na Balkanu
 18:55 Podravka - Okusi za sve jezike
 19:10 Tema dana
 19:30 Dnevnik
 20:03 Ep reportaža
 20:10 Pirati napadaju, film
 21:05 Kontinenti u pokretu: Azija - izdizanje planina i potapanje nizina, dokumentarna serija
 22:05 Dnevnik 3
 22:25 Vijesti iz kulture
 22:33 Sport
 22:38 HAK - promet info
 22:45 Drugi format
 23:30 Ludnica u Clevelandu 3, humoristična serija
 23:50 Potraga za losom, film
 01:25 Fringe - Na rubu, serija
 02:10 Azija - izdizanje planina i potapanje nizina
 03:00 Drugi format
 03:40 Skica za portret
 03:50 Jelovnici izgubljenog vremena
 04:10 Jednostavne večere s Nigelom Slaterom
 04:40 Dr. Oz 3, talk-show
 05:20 Mjesto pod suncem - Ostati ili otići

05:30 Dansko otočno carstvo
 06:15 Nasljednica s Vendavala, telenovela
 07:00 Mala TV
 --:-- Crtani film (kod. na sat.)
 07:30 Hotel Zombi
 07:55 Teletubbies

08:20 Vatrene kugla 3
 08:45 H2O Uz malo vode! 2
 09:10 Ne daj se, Floki!, serija za djecu
 09:45 Abeceda EU
 10:00 Dolina sunca, serija
 10:45 Ciklus hrvatskog filma: Rondo
 12:15 Vrtlarica
 12:40 Glas domovine
 13:10 Potraga za losom, film
 14:45 Degrassi 4, serija za mlade
 15:10 Stranci u RH
 15:30 Putopis
 15:40 Ružiona specijal
 16:00 Regionalni dnevnik
 16:35 Dolina sunca, serija
 17:25 Split Blues festival
 19:00 Mala TV
 19:30 Jednostavne večere s Nigelom Slaterom
 20:00 Top Gear 16, dokumentarna serija
 20:50 Glazba, glazba
 21:00 Državni neprijatelj, film
 23:10 Zakon i red: Odjel za žrtve 12
 23:55 Ubi me dosada 3, humoristična serija
 00:20 Fringe - Na rubu, serija
 01:05 Retrovizor: Lovci na natprirodno
 01:50 Retrovizor: Capri 3, serija
 02:35 Retrovizor: U uredu, humoristična serija
 03:00 Noćni glazbeni program - spotovi
 05:00 Noćni glazbeni program - Glazbene emisije iz arhiva HTV-a

05:50 Dnevnik Nove TV
 06:45 Inspektor Rex, serija
 07:30 Pinky i Mozgalo
 07:55 TV izlog
 08:10 Kako vrijeme prolazi
 09:10 TV izlog
 09:25 Da sam oblak
 11:20 Larin izbor
 12:15 Ninja ratnici
 12:45 Zauvijek susjedi
 13:50 In magazin
 14:30 Inspektor Rex, serija
 15:20 Ninja ratnici
 15:50 Zauvijek susjedi
 17:00 Vijesti Nove TV
 17:25 In magazin
 18:05 Kako vrijeme prolazi
 19:15 Dnevnik Nove TV
 20:05 Lud, zbunjen, normalan
 20:40 Da sam oblak
 21:05 LIDL - Minuta do Europe
 21:06 Da sam oblak, serija
 22:30 Larin izbor
 23:25 Večernje vijesti
 23:45 Djevojke na zadatku
 00:40 Okupljanje, mini-serija
 02:20 Muškarci u krizi, serija

03:15 Djevojke na zadatku
04:00 Ezo TV, tarot show
05:00 In magazin
05:35 Kraj programa

05.35 RTL Danas
06.20 Ekkluziv Tabloid, magazin
06.40 Ben 10: Ultimate Alien
07.05 Moji džepni ljubimci
07.25 Yu-Gi-Oh!
07.50 Virus attack
08.20 Cobra 11, serija
09.35 Krv nije voda
10.30 Divlja ruža
11.25 Obitelj Rey
12.25 TV prodaja
12.40 Nebo i zemlja
13.50 Avenida Brasil
14.50 Cobra 11
15.55 Cobra 11
16.55 RTL 5 do 5
17.10 Galileo
18.05 Ekkluziv Tabloid
18.30 RTL Danas,
19.10 Krv nije voda
20.00 Avenida Brasil
21.10 Kost
22.05 Kost
23.00 RTL Vijesti
23.20 Hawaii Five-0
00.20 Vratit će se rode
01.20 Vratit će se rode
02.15 Astro show
03.15 RTL Danas

**ČETVRTAK
20.6.2013.**

06:10 Riječ i život: Miroslav Bulešić - novi zaštitnik Istre
06:45 TV Kalendar
07:00 Dobro jutro, Hrvatska
07:05 Vijesti
09:10 Dobro jutro, Hrvatska
10:15 Daleki europski sjever: Zapadna Švedska i jezero Vänern
11:05 Mjesto pod suncem - Ostati ili otići
12:00 Dnevnik 1
12:35 Nasljednica s Vendavala, telenovela
13:30 Dr. Oz 3, talk-show
14:15 Skica za portret
14:30 Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
14:45 Trenutak spoznaje
15:15 Pozitivno
15:45 Vrtovi svijeta: Vrtovi Veneta, serija
16:30 Slatki svijet Charlyjevih anđela 1, serija
17:00 Vijesti
17:15 Hrvatska uživo
18:00 HAK - promet info
18:05 Miris kiše na Balkanu, serija
18:55 Podravka - Okusi za sve jezike
19:10 Tema dana
19:30 Dnevnik
20:03 Ep reportaža
20:05 Moć boja: Žuta, zlatna - dokumentarna serija
20:40 Spektar, unutrašnjopolitički magazin
21:30 U ime Marka Pola, dokumentarni film
22:40 Dnevnik 3
23:13 HAK - promet info
23:20 Mladost bez mladosti, film
01:20 Holivudski safari, film
02:45 Roditelji i djeca, serija

03:30 Fringe - Na rubu, serija
04:15 Skica za portret
04:20 Jelovnici izgubljenog vremena
04:40 Dr. Oz 3, talk-show
05:20 Mjesto pod suncem - Ostati ili otići

05:30 Daleki europski sjever: Grenland
06:15 Nasljednica s Vendavala
07:00 Mala TV
07:30 Hotel Zombi
07:55 Teletubbies
08:20 Vatrene kugla 3
08:45 H2O Uz malo vode! 2
09:10 Ne daj se, Floki!
09:45 Abeceda EU
10:00 Dolina sunca, serija
10:45 Strani igrani film - hit
13:20 Holivudski safari, američki film
14:45 Degraisi 4, serija za mlade
15:10 Sad ili nikad
15:30 Moderna vremena
15:40 Ružiona specijal
16:00 Regionalni dnevnik
16:35 Dolina sunca, serija
18:10 Kockari, film
18:35 Turistička klasa
19:05 Mala TV
19:30 Jednostavne večere s Nigelom Slaterom
20:00 Plutanje, američki film
21:45 Simpsoni 21, serija
22:30 Roditelji i djeca, serija
23:15 Ubi me dosada 3, humoristična serija
23:40 Fringe - Na rubu, serija
00:25 Retrovizor: Lovci na natprirodno

01:10 Retrovizor: Capri 3, serija
01:55 Retrovizor: U uredu
02:20 Noćni glazbeni program

05:50 Dnevnik Nove TV
06:45 Inspektor Rex
07:30 Pinky i Mozgalo
08:10 Kako vrijeme prolazi
09:25 Da sam oblak
11:20 Larin izbor
12:15 Ninja ratnici
12:45 Zauvijek susjedi
13:50 In magazin
14:30 Inspektor Rex
15:20 Ninja ratnici, serija
15:50 Zauvijek susjedi, serija
17:00 Vijesti Nove TV
17:25 In magazin
18:05 Kako vrijeme prolazi, serija
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Lud, zbunjen, normalan, serija
20:40 Da sam oblak, serija
21:05 LIDL - Minuta do Europe
21:06 Da sam oblak, serija
21:45 Provjereno, informativni magazin
22:50 Larin izbor, serija
23:45 Večernje Vijesti
00:05 Okrutne namjere 2, igrani film
01:45 Muškarci u krizi, serija
02:40 Okupljanje, mini-serija
04:05 Ezo TV, tarot show
05:05 Muškarci u krizi, serija R
05:50 In magazin R
06:15 Kraj programa

05.35 RTL Danas
06.20 Ekkluziv Tabloid
06.40 Ben 10: Ultimate Alien
07.05 Moji džepni ljubimci
07.25 Yu-Gi-Oh!
07.50 Virus attack
08.20 Cobra 11, akcijska serija
09.35 Krv nije voda
10.30 Divlja ruža
11.25 Obitelj Rey
12.25 TV prodaja
12.40 Nebo i zemlja
13.50 Avenida Brasil
14.50 Cobra 11
15.55 Cobra 11
16.55 RTL 5 do 5
17.10 Galileo
18.05 Ekkluziv Tabloid
18.30 RTL Danas
19.05 RTL Vrijeme
19.10 Krv nije voda
20.00 Avenida Brasil
21.10 CSI, kriminalistička serija
22.00 CSI, kriminalistička serija
23.00 RTL Vijesti, informativna emisija
23.20 CSI, kriminalistička serija
00.20 Hawaii Five-0
01.15 Hawaii Five-0
02.10 Astro show, emisija uživo
03.10 RTL Danas

HRVATSKI PROGRAM NA RTV-U

Informativna emisija na hrvatskom jeziku »Dnevnik« emitira se od ponedjeljka do subote u terminu od 17,45 minuta na Drugom programu Radio-televizije Vojvodine. Emisija »Izravno« - razgovor na aktualne teme emitira se nedjeljom u 16 sati a emisija iz kulture »Svjetonik« nedjeljom od 16,30 sati.

Polusatna emisija na hrvatskom jeziku emitira se subotom s početkom u 21 sat na Radio Novom Sadu.

GLAS HRVATA

Radijska emisija »Glas Hrvata« u produkciji HKUD »Vladimir Nazor« iz Stanišića emitira se na valovima Radio Sombora nedjeljom od 17 do 19 sati.

ZVUCI BAČKE RAVNICE

Emisija na hrvatskom jeziku »Zvuci bačke ravnice« emitira se četvrtkom u 18 sati, na valovima Radio Bačke (99,1 MHz).

GLAS DOMOVINE

Emisija o životu Hrvata izvan domovine pod nazivom »Glas domovine«, emitira se na HRT1 ponedjeljom od 14,40 sati.

PROGRAM NA HRVATSKOM JEZIKU RADIO SUBOTICE

SHEMA ZA RADNE DANE:

18,00 - 19,00

Najava programa • Večernji dnevnik • Anemov prilog »Bolja Srbija« • Agencijske vijesti iz RH • Kronologija - Dogodilo se na današnji dan • Jezični savjetnik »Govorimo hrvatski«

19,00 - 19,30

• Poetski predah • Popularne melodije - zabavna glazba (ponedjeljkom) • Na valovima hrvatske glazbene tradicije - narodna glazba (utorkom) • Veliki majstori glazbe - ozbiljna glazba (srijedom) • Rock vremeplov' (četvrtkom) • Minute za jazz' (petkom)

19,30 - 20,00

• 'Europski magazin' - magazin Radija Deutsche Welle (ponedjeljkom) • 'Kulturna povijest' (utorkom) • 'Znanjem do zdravlja' (srijedom) • 'Razmišljanje dopušteno' (četvrtkom) • 'Tjedni vodič' (petkom)

20,00 - 20,30

• »U pauzi o poslu« (ponedjeljkom) • 'Aktualije' (utorkom) • »Otvoreni studio« (srijedom) • »Kultur café« - magazin iz kulture Radija Deutsche Welle (četvrtkom) • »Vodič za moderna vremena« - emisija Hrvatskoga radija (petkom)

20,30 - 21,00

• Narodna glazba • Blic vijesti i odjava programa

SHEMA ZA DANE VIKENDA:
Subota

• 18,00 Najava programa, Vijesti dana, zabavna glazba
• 18,15 'Vojvodanski tjedan'
• 18,30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
• 19,00 'Vjerska emisija', duhovna glazba
• 20,00 Divni novi svijet
• 20,55 Odjava programa

Nedjelja

• 18,00 Najava programa, Vijesti dana
• 18,10 Nedjeljni mozaik (kronologija, zanimljivosti, zabavna glazba)
• 18,30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
• 19,30 'Putnici kroz vrijeme' emisija za djecu Hrvatskoga radija
• 20,00 'Hrvatima izvan domovine' - emisija Pitomog radija iz Pitomače (RH)
• 20,55 Odjava programa

104,4 Mhz

NOGOMET

Oproštaj s publikom uz dobru igru i pobjedu

SONTA – Nogometaši sončanskog Dinama u nedjelju su pred svojom publikom odigrali pretposljednju utakmicu Međuopćinske lige Sombor – Apatin – Odžaci – Kula. Ugostili su korektnu ekipu Jedinstva 1947 iz Koluta, koja po svojim igrama ne zaslužuje pretposljednje mjesto na prvenstvenoj tablici. Sončani su, za razliku od prethodnih utakmica, imali čak 6 nogometaša na klupi za pričuve. U vrlo zanimljivoj igri plavi su bili bolji upravo onoliko koliko to pokazuje i rezultat od 2 – 0 (1 – 0). Strijelci su bili, u prvom poluvremenu lucidni Kmezić, a u drugoj dionici borbeni i uporni kapetan Andrašić. Plavi su od prve minute napadali, stvarali prigode, gosti su se branili kako su znali i umjeli, a iz jedne od brojnih kontri stvorili su i izglednu prigodu, koju nisu uspjeli realizirati. Poslije odmora Sončani nastavljaju s napadima, a kapetan Andrašić je prekrasnim zgoditkom postavio i konačni rezultat od 2 - 0. Prezadovoljni gledatelji pljeskom su nagradili izlazak igrača obiju ekipa s travnjaka. Igrači Dunava iz Bačkog Monoštora slavili su u Laliću i pobjedom nad Panonijom od 3 – 2 osvojili nova 3 boda.

I. A.

Pripremni susret reprezentacije Hrvata iz Srbije

STARA PAZOVA – U okviru priprema za četvrto po redu Europsko prvenstvo hrvatskih nacionalnih manjina, reprezentacija Hrvata Srbije (Vojvodine) odigrala je 11. lipnja utakmicu protiv srpskog ligaša Jedinstva iz Stare Pazove. Izbornik reprezentacije Hrvata Marinko Poljaković izveo je sastav: Nenad Vuković (Tavankut), Goran Hakač (N. Banovci), Igor Skenderović (Tavankut), Vladimir Ruski (Tavankut), Željko Tadijan (Sonta), Slaven Juriša (Pančevo), Josip Gal (Sonta), Marko Renić (N. Sad) Aleksandar Naglić (St. Pazova), Igor Meštrović (Golubinci), Miodrag Erceg (Golubinci).

Pričuve: Ivan Beretić (Sombor) Davor Blažić (Bajmok), Marin Vojnić Zelić (Subotica), Davor Bobičković (Subotica).

Prvo poluvrijeme završeno je 1-0 za ekipu Jedinstva. U drugom poluvremenu Pazovčani su postigli još tri pogotka, te je rezultat na kraju glasilo Jedinstvo – Hrvati Srbije 4-0.

Prema riječima izbornika Poljakovića, reprezentacija je nastupila u oslabljenom sastavu bez šest standardnih igrača, ali je zadovoljan igrom u prvom poluvremenu i prigodom da neke igrače provjeri, pogotovo igrače iz Srijema.

Budu li svi igrači na okupu na Europskom prvenstvu možemo očekivati dobar rezultat.

Prije početka utakmice glavni koordinator reprezentacije Hrvata iz Srbije Petar Kuntić sastao se s predsjednikom Općine Stara Pazova Đorđom Radinovićem i suradnicima i razgovarao o mogućoj budućoj suradnji u programima prekogranične suradnje. Četvrto po redu Europsko prvenstvo hrvatskih manji-

na održat će se u Vukovaru od 21. do 23. lipnja ove godine u organizaciji Hrvatskog nogometnog saveza. Reprezentacija Hrvata iz Srbije brani prvo mjesto osvojeno na prošlom EP-u u Zagrebu.

Stručni stožer reprezentacije Hrvata zadovoljan je prijemom i organizacijom utakmice u Staroj Pazovi. Na kraju, predsjednik Hrvatskog kulturno-prosvjetnog društva Tomislav iz Golubinaca Vlatko Čačić pozvao je reprezentativce na druženje i poželio im puno uspjeha i dobre rezultate na predstojećem Europskom prvenstvu u Vukovaru.

I. R.

Gradska uprava Grada Subotice, Tajništvo za građevinarstvo i imovinu – služba za građevinarstvo

Temeljem članka 50. zakona o planiranju i izgradnji (»Službeni glasnik RS«, br.72/09, 81/09-ispravak, 64/10-US, 24/11, 121/12 i 37/13) i čl. 60.-73. Pravilnika o sadržini, načinu i postupku izrade planskih dokumenata (»Službeni glasnik RS«, br.31/10,69/10 i 16/11)

OGLAŠAVA JAVNI UVID

U nacrt plana detaljne regulacije za sanaciju i rekultivaciju gradskog deponija i izgradnju postrojenja za upravljanje otpadom u funkciji regionalnog sustava upravljanja otpadom u Subotici na lokaciji MZ »Aleksandrovo« i u izvješće o strateškoj procjeni utjecaja plana detaljne regulacije za sanaciju i rekultivaciju gradskog deponija i izgradnju postrojenja za upravljanje otpadom u funkciji regionalnog sustava upravljanja otpadom u Subotici na lokaciji MZ »Aleksandrovo« na životni okoliš.

Javni uvid se može obaviti od 17. lipnja do 16. srpnja 2013. godine, radnim danima od 8-15 sati, u Gradskoj upravi Subotice, Trg slobode 1.

Zainteresirane pravne i fizičke osobe mogu izvršiti uvid u plan i izvješće i dobiti informacije u Gradskoj upravi Subotice, u Službi za građevinarstvo, Gradska kuća, kancelarija br. 202-1.

Primjedbe na planirana rješenja tijekom javnog uvida mogu se u pisanoj formi dostaviti Službi za građevinarstvo (Uslužni centar, šalter 14 ili 15), do 16. srpnja 2013. god.

Javna sjednica Komisije za planove održat će se 25. srpnja 2013. u 12 sati u zgradi Gradske kuće (u Plavoj sali), Trg slobode br.1. Pravne i fizičke osobe mogu pred Komisijom za planove obrazložiti svoje primjedbe koje su u pisanom obliku poslate tijekom javnog uvida.

OČNA KUĆA

optika i ordinacija
na jednom mjestu

551-045

Subotica
Maksima Gorkog 20

KOD GLAVNE POŠTE

14. lipnja 2013.

RENATO PIRŠA, KOORDINATOR ŠKOLE NOGOMETA U ŽNK SPARTAK

Popularizacija i afirmacija ženskog nogometa

Razgovor vodio: Dražen Prčić

Trećim uzastopnim naslovom prvakinja države igračice ŽNK Spartaka iz Subotice potvrdile su dominaciju u ženskom nogometu u Srbiji. Kvalitetan rad i organizacija kluba najbolje se odražavaju u stručnom prilazu svakom segmentu cjelokupnog funkcioniranja, a fokusiranje na mlade i perspektivne stručnjake donosi respektabilne rezultate. Koordinator škole nogometa Renato Pirša zadužen je za rad u bazi stvaranja novih generacija nogometašica koje bi trebale nastaviti šampionskim stopama prve ekipe.

»Mjesto koordinatora škole nogometa iziskuje stručnost osobe koja će se baviti kvalitetnim radom s djevojčicama nogometašicama, ali uz angažman na terenu u moj djelokrug poslova ulazi i dosta administrativnih obveza po pitanju članarina, organizacije turnira i ostalih pratećih aktivnosti Spartaka. Naš klupski tim je odlično koordiniran i svatko zna svoj dio posla, počev od sportskog direktora Bojana Arsića, pa sve do trenera najmlađih kategorija. Treća titula prvaka države najbolje potvrđuju sve ove navode« - konstatirao je koordinator škole nogometa u Spartaku, nogometni trener Renato Pirša.

ŽENSKI NOGOMET

Iako se godinama bavio muškim nogometom, trenirajući gotovo sve starosne

kategorije budućih seniora, uz rad i u susjednoj Mađarskoj, na poziv rukovodstva ŽNK Spartaka Renato se prihvatio izazova zvanog ženski nogomet.

»Na preporuku Ilije Vukanovića i Jovana Đurana u svijet ženskog nogometa sam ušao 2009. godine kada sam u klubu isprva obnašao dužnost pomoćnog i kondicijskog trenera. Ekipe je te godine izborila povratak u Prvu ligu Srbije i uspjela osvojiti Kup Vojvodine. Potom sam bio pozvan u rad selektiranja ekipa pri Nogometnom savezu Vojvodine, i dobio sam na vođenje kadetsku selekciju, a posljednjih nekoliko sezona sam izbornik ženske pionirske reprezentacije Vojvodine U15.«

Ženski nogomet je u zama-hu i polagano diljem svijeta sve predrasude oko djevojaka koje trče za nogometnom loptom postaju dio prošlosti. Kakva je situacija u Srbiji?

»Kod nas sve to još uvijek ide nešto sporijim tempom, ali se zahvaljujući entuzijazmu nekolicine ljudi mnogo toga promijenilo u posljednjih nekoliko godina. Mada još uvijek ovdje vladaju poznati stereotipi i predrasude razočaranih roditelja čije se mezimice žele baviti muškim sportom.«

ŠKOLA NOGOMETA

»Prije tri tjedna započela je s radom škola nogometa pri Spartaku, što je bilo i zacrtano

Gradska nogometna liga bi doprinijela omasovljenju ovog sporta među djevojkama

u dugoročnom planu razvijanja kluba, i već sada imamo više od 30 djevojčica i djevojaka različitog uzrasta koje su nam se priključile. Buduće nogometašice dolaze iz svih dijelova grada, ali imamo i članice iz prigradskih naselja, što sve ide u prilog našoj osnovnoj namjeri populariziranja ženskog nogometa diljem subotičke općine i formiranja buduće Općinske lige. Napomenuo bih kako je naša nogometna škola otvorenog tipa i svaka djevojčica i djevojka su dobrodošle ukoliko se žele oprobati u nogometnoj igri. Tijekom lipnja na snazi je promotivno razdoblje u kojem se treninzi ne naplaćuju. Također, od rujna planiramo obilazak svih subotičkih osnovnih škola, a obići ćemo i prigradska naselja Tavankut, Đurđin, Bajmok i Čantavir u kojima već postoji određeni broj djevojčica zainteresiranih za treniranje nogometa. U sklopu tih promocija bit će i darivanja u sportskoj opremi i rekvizitima, sve u cilju populariziranja ženskog nogometa na ovim našim prostorima. Konačni cilj ove akcije je formiranje buduće Gradske lige u kojoj bi se natjecalo nekoliko ženskih ekipa« - istaknuo je Renato Pirša.

LIJEPA BUDUĆNOST

Sutra, u subotu 15. lipnja, ŽNK Spartak igra finale Kupa Srbije protiv Napretka iz Kruševca i ukoliko zabilježi pobjedu bit će to, također, treći uzastopni trofej. S triplim krunama u prvenstvu i kup natjecanju, subotička ekipa je dokazala kako je zbilja najbolji ženski nogometni kolektiv u zemlji pred kojim je lijepa sportska budućnost.

»Slijede nam kvalifikacije za Ligu šampiona i vjerujemo kako ćemo ovoga puta uspjeti ući u društvo najboljih europskih ženskih nogometnih klubova. Nakon finala Kupa slijedi mali odmor, a potom ubrzo i pripreme za nastup u Europi. Što se tiče samog klupskog rada, pokraj svega nabrojanog planiramo i oformljavanje tri nove selekcije: Od prvog do četvrtog školskog razreda, od petog do sedmog i B tim (igračice od 15 godina), koji bi se natjecao u Drugoj ligi Srbije grupa Vojvodine i iz kojeg bi se najtalentiranije nogometašice priključivale prvoj ekipi« - zaključio je na koncu razgovora koordinator škole nogometa u ŽNK Spartak, nogometni trener Renato Pirša.

POGLED S TRIBINA

Lipanj

Neugodna lipanjska povijest ponovno se ponovila hrvatskoj nogometnoj reprezentaciji, nastavljajući neugodnu tradiciju loših kvalifikacijskih rezultata u prvom ljetnom mjesecu.

Ovoga puta, posve nenadano, lipanjski je egzekutor bila prosječna momčad Škotske, dotad 78. na FIFA ljestvici i sa samo 2 osvojena boda. A onda je na Maksimir došla večer 7. lipnja i nogometaši s Otoka su slučajnim golom Snougrassa pobijedili izabranike Igora Štimca i zapapрили nastavak kvalifikacija u A skupini. Belgija je pobijedila Srbiju u Bruxellesu i pobjegla na 3 boda prednosti, praktički stavivši jednu nogu u izravni zrakoplov za Rio de Janeiro.

Istina, Hrvatska je ovaj susret igrala bez Luke Modrića, svog najboljeg nogometaša i glavnog motora ove generacije, ali nije igrala protiv momčadi iz vrha europskog doma, nego iz njegovog najdonjeg doma. No, NJ. V. Nogomet je opet pokazao zašto je najpopularnija igra ovoga našega svijeta i zbog čega nije nimalo čudno da David pobijedi Golijata. Jer, ne zaboravimo, Hrvatska se do ovoga susreta nalazila na 4. mjestu rankinga najboljih reprezentacija svijeta.

Nakon ovog gorkog i bolnog domaćeg poraza protiv selekcije koju još uvijek u svojoj neovisnoj prošlosti nije uspjela pobijediti, vatrenima slijede još tri susreta u kojima moraju zabilježiti sve pobjede (Srbija u Beogradu, Belgija u Zagrebu i Škotska u Glazgowu) i nada kako bi Belgijanci mogli negdje kiksati.

Gledano iz ovoga kuta - teška misija. Ali, nogomet se igra do posljednjeg sučeva zvižduka. I sve je moguće dok je lopta u igri.

Konačno, drugo mjesto je osigurano i postoji prolaz kroz dodatni baraž!

D. P.

NOGOMET

Dva poraza

Seriju nepobjedivosti Hrvatske na domaćem terenu prekinula je reprezentacija Škotske (0-1) pobjedom u 7. kolu A skupine kvalifikacija za SP 2014. godine u Brazilu. Tri dana kasnije u Genevi

Štimčevi su izabranici doživjeli još jedan poraz, ovoga puta u prijateljskom susretu protiv Portugala (0-1). Jedini dobitak za hrvatski nogomet je debi Alena Halilovića, koji je osam dana prije 17. rođendana postao najmlađi hrvatski reprezentativac u povijesti.

RUKOMET

Bez EP-a

Najbolje hrvatske rukometašice nisu uspjele izboriti plasman na Europsko prvenstvo nakon što su u Umagu poražene u uzvratu protiv Francuske. Prvi susret u gostima završio je neriješeno.

TENIS

Hrvatski dvoboj u Queensu

Pobjedom u prvom kolu ATP turnira u Queensu protiv Engleza Warda (6-7, 7-6, 7-6), Ivan Dodig je izborio nastup protiv svog Međugorca i najboljeg hrvatskog tenisača Marina Čilića, koji na ovom turniru brani prošlogodišnji naslov. Turnirom u kraljičinom klubu službeno je započela sezona igranja na travi i pripreme za predstojeći Wimbledon.

KARATE

Seniorski prvaci Europe

Ivan Ermenc, Franjo Maškarin i Damjan Padovan osvojili su prvo mjesto na 11. EP- u regija i osvojili prvi seniorski naslov prvaka za Hrvatsku u katama. Finalni turnir je održan u Hercegovom, a Hrvatski su karataši sve rivale svladali rezultatom 5-0.

NAMA JE DOVOLJNO DA ZNATE ZA NAS

FUNERO

Privatno pogrebno poduzeće
- Subotica, Karađorđev put 2,
- Telefon (danonoćno):
(024) 55-44-33

Raspored sprovoda i umrlice na
Internetu: www.funero.co.rs
e-mail: funero@funero.co.rs

Kod smrti umirovljenika umanjujemo račun
za iznos posmrtno pomoći koju daje PIO.

Predajem sate: engleskog jezika, AutoCAD-a, ArchiCAD-a, 3Ds Max Desing-a. Tel.: 064/640-63-99.

Prodajem Nintendo Wii za 100 eura + 2 igrice. Tel.: 064/640-63-99.

Prodajem dva kauča i dvije fotelje, može i pojedinačno, usisavač Vox 1400W, žensku bundu od nerca boj 44. Tel.: 024/557-531 i 061/231-19-14.

U najljepšem dijelu Kertvaroša prodajem dio obiteljske kuće, poseban ulaz, cca 64m². Potrebna adaptacija. Cijena 14.000 eura. Postoji struja, voda, kanalizacija, mogućnost priključka na plin. Tel.: 024-572-875, 063/8838747.

Prodajem umjetničku sliku »Sofa« – ulje na platnu akademskog slikara Tilića. Cijena 1.500 eura. Tel.: 065 429 4097.

Povoljno izdajem veliko dvorište pogodno za parkiranje kamiona, većih vozila pa čak i za auto-plac, kod autobusnog kolodvora u Subotici, čuvano 0-24 h. Tel.: 064/9640745.

Prodajem stambeno poslovni prostor u strogom centru Subotice – Petra Drapšina 2, u površini od cca 48 m². Tel.: 063/75-44-440.

Prodajem Kirbi nov, neraspakovan, sentria mikron magic, hepa filtration with mikroalergen technology. Cijena 950 eura. Tel.: 0652190496.

Prodaju se tvomički univerzalni skoro nov cirkular, nov el. šporet s ravnom pločom HANSA, ZOB, pavača starinska bunjevačka soba i oprema, nošnje, trpezarijski stol, stolice, tepih i sl. i moderna venčanica. Tel.: 060053570 ili 024-532570.

Prodajem bilijar stol – karambol iz 1875. godine,

antikvit, veoma očuvan s 3 x 3 kugle od original slonovače. Rezervna čoja iz Amerike. Od 1983. godine uopće nekoristišten, za 3500 eura. Tel.: 024-572-875 ili 063-8838747.

Izdaje se dvosobni namješten stan na Proizivci. Tel.: 069 - 2887213.

Prodajem priručnike za pripremu državne mature u RH i to: matematika, hrvatski, engleski, te biologija, fizika, kemija. Zvati 063 - 8820654.

Izdajem jednosobni namješten stan, blizu Ekonomskog fakulteta, telefon, CATV, interfon, TA peč, priključak na ADSL. Tel.: 064 - 3285657.

Prodajem veću termoizolovanu kompletno završenu tehnički primljenu katnicu (13 x 11) sa suterenom, CG i svim infrastrukturnim priključcima (voda, kanalizacija, telefon, internet, gas) u centru Sombora. Tel.: 025-449-220; 064-280-84-32.

Prodajem traktor Torpedo tip TD 4506 izdanje 1979 god. Registriran, izvršena generalna popravka i u odličnom je stanju. Tel.: 061-1621820.

Prodajem sajle raznih dužina i debljina u Novom Sadu. Tel.: 063 8291-264.

Subotica - Centar, izdaje se poslovni prostor 96 m² – 4 prostorije pogodan za urede, predstavništva, agencije. Tel.: 024 529-745; 063 518-218.

Izrađujem hrastove čamce, 3 do 6 metara dužine i jasenova vesla. Prijevoz po dogovoru. Petar Okrugić, Morović Tel.: 064-3467056 www.okrugic-camci.co.rs

Prodajem Singer šivaći stroj star preko 100 godina. Malo korišten, sačuvan s original papirima, za 100 eura.

Tel.: 572-875; 0638838747; 0690094246;

Primila bih na dvorbu, spremanje ili druge kućne poslove. Tel.: 065/531-99-28.

Iznajmljivanje čokoladne fontane za rođendane, vjenčanja i razne druge prigode. Tel.: 069/524-7860.

Izrađujem ručno šivene tradicionalne ženske bunjevačke, šokačke i mađarske papuče. Tel.: 064/054-3720.

Crikvenica – izdajem apartmane blizu mora. Tel.: +385 51 241-053.

Prodajem Renault CLIO 1,2 crvene boje, 3 vrata, decembar 2011, prešao 4500 km. Tel.: 063/516-300.

Prodaje se ulični dio kuće u Kertvarošu, u ulici Kizur Ištvana, površine 120 m² sa svom infrastrukturom. Objekt je legaliziran. Cijena 38.000,00 eura. Tel.: 063 8838747; 069 0094246.

Prodajem kozje mlijeko i sireve u Subotici. Tel.: 064 2380088.

Prodajem vijetnamske svinje i švicarske patuljaste koze. Tel.: 064 2380088.

Nudim uslužno kuhanje domaćeg sapuna, sirovina osigurana. 50 posto gotovog sapuna nudim osobi koja poznaje tehnologiju. Tel.: 069 2887213.

Prodajem obiteljsku kuću u »Kertvarošu« oko 180 m². Postoji sva infrastruktura, legalizovana, na mom imenu. Cijena 40.000,00 eura. Tel.: 024-572-875; 063-8838747; 069-0094246.

Prodajem stan u Zagrebu – Gajnice, 52,80m² + ostava u podrumu. Stan ima 2 sobe, kuhinju, kupaoću, wc, predsoblje, terasu. Neposredna blizina vrtića, škole, ambulante, tržnice i ostalih sadržaja. Tel.: 064-3690680.

Izrađujem po narudžbi ručno šivene tradicionalne ženske bunjevačke, šokačke, mađarske i bizovačke papuče. Tel.: 064 0543720

Povoljno dekoriranje dvorana za vjenčanja i rođendane, izrada perlica za zvanice, poklon korpe i dekorativno pakiranje darova. Tel.: 064 0543720

CROART Hrvatska likovna udruga »CroArt« prodaje umjetničke slike, djela članova udruge. Zainteresirani se mogu javiti predsjedniku udruge. Tel.: +381 24 529 745; mobil: +381 63 518 218; e-mail: horvat.josip.su@gmail.com

Besplatni mali oglasi uz kupon iz »Hrvatske riječi«

Poštovani čitatelji našeg i vašeg tjednika, I dalje nastavljamo objavljivati rubrike malih oglasa u kojoj ćete moći objavljivati sve ono što želite prodati, mijenjati, kupiti ili darovati. Jedini uvjet za objavu vašeg malog oglasa je priloženi kupon kojega objavljujemo u svakom broju »Hrvatske riječi«. **Jedan poslani kupon važiti će za četiri broja.** Duljina malog oglasa ne smije prelaziti više od 30 riječi.

Uredništvo

Pretplatite se!

TUZEMSTVO

- ☐ 6 mjeseci = 1.000 dinara
☐ 1 godina = 2.000 dinara

INOZEMSTVO

- ☐ 6 mjeseci = 40 EURA
☐ 1 godina = 80 EURA

Dostavite nam kopiju uplatnice i popunite adresu na koju želite da Vam stiže »Hrvatska riječ« svakog tjedna.

HRVATSKARIJEČ

Ime i prezime: _____
 Ulica i broj: _____
 Mjesto i zemlja: _____
 Telefon i e-mail: _____

Uz popust od 20%

Hrvatska riječ u PDF-u

Pretpлата na internetsko izdanje tjednika

- * **Tuzemstvo: 1000 dinara godišnje**
 * **Inozemstvo: 10 eura godišnje**

Nalog otvorite na: www.hrvatskarijec.rs/pretplata

SWIFT: VUBURS 22
 VOJVODANSKA BANKA
 AD MS FIL. SUBOTICA
 IBAN: RS35355000000200292421
 NIU Hrvatska riječ,
 Trg cara Jovana Nenada 15/II, 24000 Subotica.

Ovu narudžbenicu i uplatnicu pošaljite na adresu uredništva:
 NIU »Hrvatska riječ«,
 Trg cara Jovana Nenada 15/II,
 24000 Subotica
 Uplatu izvršiti na broj žiro računa
 355-1023208-69

ČESTITAMO: UČENICA GENERACIJE

Sanja u Bijelom dvoru

Ljubav dvoje ljudi ili rođenje djeteta, ploda te ljubavi, nisu jedine prigode za čestitanje. Na mnogim poljima ljudi postižu uspjehe samostalno. Ako se to desi u sportu ili kulturi, novine su mjesto gdje se to saznaje. Poslovni uspjesi se, pak, osjete po plaći. No, postoji veliko polje uspjeha koje leži pred nama skriveno. Stoga ćemo i uspjeh u školovanju te studiranju također pratiti na stranicama našeg tjednika.

Povoda nam za to daje *Sanja Andrašić*, osamnaestogodišnja učenica Tehničke škole sa domom učenika iz Apatina. Sanja je s prosjekom 5,00 u protekle tri godine zapažena na Nastavničkom vijeću, koje ju je proglasilo učenicom generacije!

Stoga je Sanju, kao i druge učenike srednjih škola, laureate ovog laskavog naslova, zatekao poziv

da s pratnjom posjeti 11. lipnja Beograd. Tada je srpski prijestolonasljednik *Aleksandar II. Karađorđević* sa suprugom *Jelisavetom* održao prijam za buduću intelektualnu elitu ove zemlje. Općina Apatin organizirala je prijevoz za učenike svoje četiri srednje škole. Sanja je na prijam sa sobom pvela roditelje, a kako saznajemo, planira upisati gastronomiju na Visokostрукovnoj ustanovi za hotelijerstvo u Beogradu:

»Imam više predmeta koji su mi dragi, no, to je ponajprije kuharstvo s praksom. Praksu sam pohađala u jednom od najboljih restorana u okolini, u »Zlatnoj kruni«. Volim eksperimentirati s okusima, uvijek praviti nešto novo. Omiljeni su mi čili i origano u kombinaciji s tijestom i mliječnim proizvodima«, kaže Sanja.

Dakle, lako je zaključiti kako joj posebno leži talijanska kuhinja. Kao što je rekla, Sanja ne prati recepte već stvara vlastite, mada im još ne daje posebne nazive. U nadi da će njezin veliki uspjeh potaknuti i druge mlade da ne skrivaju svoje talente, zamolili smo je da sagleda put svog uspjeha.

»Potreban je trud kako bi se došlo do uspjeha, kako bi se dosegao cilj. Moj cilj je bio biti najbolja, ali je bila potrebna jaka volja i trud kako bi došlo i do ostvarenja«, povjerila se Sanja. Ova kratka formula je zapravo njen najbolji recept!

Nikola Perušić

IZ IVKOVIĆ ŠORA

Kruva i duda

Faljen Isus čeljadi, jevo ja baš sad došo ispod duda. Niki dan vidim da je sazrijo pa kontam, sad kad lipo očičem komadinu kruva od samuna pa se dobro nabobam ko kadgod. Već sam se zaželjio, a i dosta mi već

ovi kojikaki huncutarija iz ovi novi veliki dućana, izem ti odem u dućan pa se izgubim u njem, a i vrime provardam. Dok ne obađe čovik sve redove ode mu po nadnice koliko izgubi vrimenta, a kad dođeš kući budeš i ružen di si dosad, ko bajage još i falim. Čeljadi moja bome već dudova nema ni u šoru, samo digod koji, a kadgod se samo taka rakija dudara pekla, pa pilež se imo čime sladić, čeljad su ručala dogod je bilo na drvetu, a sad se svit popišmanijo pa već neće ni šunke da ide, kobajage dobit će olisterol. E bome tog kadgod nije bilo dok se vuklo đubre iz korlata, pa oralo konjima, radio ris i vrlo na mašini, e to su bila vrimenta, a sad doduše tog posla nema, a ni rana nije prava, već nika najlonske kože ko ova hebridna paradička što čim je posade znadu ko joj bačo ko nana, a to božem prosti kadgod nisu znali ni za ljude, pa kad se pitalo na koga je dite kazli su onako bisno »na božiju priliku«, a to je bijo znak da više ne pitaš jel moš dobit po mašini za divan. Neg jel se vi spremate na proštenje u Tavankut, mi odaleg iz Male Bosne se bome spremamo, ta svako ima kakog roda, jel drugara pa će se upajtašit i otić, tako su i oni na naše proštenje rado viđeni gosti i tako to od uvijek biva, a to je i lipo kad se vidi da ova naša mladež veselo i radosno slavi, a onda se i mi matori nuz

Piše: Branko Ivković

nji niki »provučemo«, pa nam sve dobro i veselo, a bome dosta često se završi i u mija-ni, a Tavankut vam je poznat po lozi i vinu oduvik pa se zna trevit da bude i izgaženi rukiju, a onda ne triba pitat di je »gazda«

bijo. A bilo je i taki što su se lipo krenili kući al na drugu stranu, pa nuz Saje i gori pa je bilo »faljnisan čeljadi ja stigo u Jevropsku uniju«. Di ko se vratijo sam, al bome ima koga su i vratili rendiri pa se i bresplatno provozo. Od tog doba kažu stari da je i ona izreka »tiraj Pere dolnjaku, nikako gornjaku«. Kad sam već kod proštenja, moram kakogod sakrit malo novaca od one moje da pripravi na »šećer«, jel tamo ima i dobri tamburaša a nije lipo da ostanem pod sramotom. Sad kad sam se lipo namudrovo, a bome smislijo i plan kako ću se izvuć, sve mi niki lip dan došo, više mi ne smeta ni što su ovi vratili novce u budžet, al mi malo krivo, ta to nikad ne bi uradijo, makar mi morali i otimat. Al šta ćemo sad s našim Palićom, nikako da se već u njim moš čestito okupat, a baš ga čistila i omladina i naučenjaci i stranci i ko zna ko još. Čeljadi ja bi to lako rešijo jevo vako, svako u varoši po jedan kablić pa da dvared zagrabi i tog mulja više ne bi bilo, a i malo bi se bolje pazilo kad bi čistili oni koji i pune.

Sad čeljadi moja divanijo bi ja vama još al divanu nikad kraja, što »kažu divan ko razgovor« al moram ić radit štogod ozbiljno.

Pa zbogom do drugput.

Vaš Branko iz Ivković šora.

Kako ošo tako i došo

Bać-Ive san nikako neće na oči. Samo duše i gleda u plafon. Eto, opet se naputovo, vaj put š velikom voljom. A kako i ne bi, ni to ni bilo makaršta. Starija mu bila najbolja u njezne škole, pa je pozvali na Bili dvor, zvali najbolje iz cile države. Kralj i kraljica će jim dat nikake darove, pa nek cili svit znade koliko se brige vodi od mladi. Digne se i otide u kujnu popit čašu vode. Usta mu se osušila od silnoga štodira. Eto, sve ji poslužilo kako triba. Na vrime su se probudili, bać-Iva još malo i založijo, pa se lipo navuko ko da će na misu. Ajziban išo kako triba, u druge varoši prisidali, išo na vrime i taj drugi, pa su u najveću Varoš kod njegove sestre stigli još pri ručka. Sestra se obradovala, ko da se nisu vidli sto godina. A i njegovu stariju je oduvik baš voljila. U varoši gužva ko i uvik, ne mož se okrenit od lemuzina. Došli do Biloga dvora, tamo dva reda. Sjatili se škulari, a i dade i matere š njima. Unišli i nji troj u dvor, drveća koliko očesh, prava šuma. A ni taj dvor ni mal, imade tu vraganajst lanaca. Samo staza kroz polak. Kad su došli do nikake velike zgrade, dica ošla na jednu stranu, dade i matere na drugu stranu. Dugo se tu i čekalo, još su ji lipo i počastili. Bilo na astala i kabeze i vode, mogo uzet ko je šta tijo. Potli počelo no brog čega su došli. Prvo se otpivala himna, pa potli himna od škulara, na nikakomu starovirckomu jeziku. I divanili niki, prvo kralj, pa onda nikaki drugi. I svi su pofalili te mlade, svi rekli da je to cvit države. Sve to bać-Iva izduro, prislušo ji, tapšo ko i svi drugi, al se i okreto, ko da mu ništa fali, a onda su stali prozivat škulare, pa više ni ni mislijo noto šta mu fali. Njegovu prozvali oma nikako na početku, petu-šestu. Svaj se narogušijo, ko pitov. Nika velika guka mu se skupila, ni mogo ni divanit, a cilomu svitu bi viko – eto, to je moja! Pogleda u njegovu i ona se škobi, a oči pune suza. Potli se još beštelovali, pa će se voga dana moć sićat cili život. Kod sestre su se vratili dosta kasno, pa su samo večerali, malo se divanili i ošli leć. Bać-Ivina zaspala ko svetac, on sve bisan što se više neće divanit. Što je više štodiro, sve više u njemu raso niki bis. Prid zoru se ope digo, ošo rad sebe i kad je došo natrag u krevet, kanda se već i njegova razbudila. »No, čoveče božji, ti ko da nisi kako triba. Misto da se lipo raduješ, ti samo mrndaš. Pa jel nisi čo kako su svi rekli da su va dica cvit naše države?«, veli mu, a bać-Iva samo duše. Digla se i sestra, oma metnila kafu, kaže da se lipo izdivanu dok se još ne krenu natrag. »E, Bože, Bože, nikako još ne možem dojt sebe. Pa di su prvi ljudi ve države, ako su već ta dica njezin cvit?«, bisi se bać-Iva. »Ta idi, čoveče, pa jel nisi vidijo i čo noga iz ministarstva škula? Čovek je baš lipo divanijo«, pomirljivo će njegova. »Ta šta, divanijo? Di je njegov gazda, di su drugi? Ako su već ta dica toliko važna zovu državu, vada su tude tribali bit i njezini prvi ljudi! Nikako ne možem razumit kako uvik imadu vrimenta i za fodbal i za pope i za sve što možeš i ne možeš naštodirat, a novu dicu, što za nji svi kažu da su budućnost ve države, ni ne okreću se. Bome, dojee vrime da ji ope izbiramo. Šipak će više dobit od mene, nek ji izbiru fodbaleri i pope«, reko je bać Iva, malo jače natuko šešir i zapalijo televiziju. Više se ni tijo divanit.

14. lipnja 2013.

Piše: Ivan Andrašić

MISLI POZNATIH

Schopenhauer: Zašto su obični ljudi tako društveni i prilagodljivi? Zato što lakše podnose druge nego sami sebe.

Bukowski: Neki ljudi su mladi i ništa više, neki su stari i ništa više, a neki ljudi ni stari ni mladi i ništa više.

Wilde: Apsurdno je dijeliti ljude na dobre i zle. Oni su ili dosadni ili zanimljivi.

FOTO KUTAK

Naš svetac!

POZIVAMO ČITATELJE DA NAM POŠALJU NEKU SVOJU ZANIMLJIVU FOTOGRAFIJU

KVIZ

Pero Kvrđić

Koje godine i gdje se rodio poznati hrvatski glumac Pero Kvrđić?

Gdje je učio glumački zanat?

Koliko godina je bio član HNK-a?

Po kojim ulogama je naročito poznat u dramskim krugovima?

Koliko je uloga odigrao u dosadašnjoj glumačkoj karijeri?

Kako se zove čuvena predstava u kojoj neprekidno glumi od 1968. godine?

Kojim je sve nagradama ovjenčan?

Rodio se 4. ožujka 1927. godine u Moravicama. U Zemaljskoj glumačkoj školi i Dramskom studiju u Zagrebu. Od 1950. - 1954. godine, a nakon nekoliko sezona u Cavelli, sve do mirovine. Po ulogama u renesansnim komedijama Marina Držića. Više od 190 uloga. Stilske vježbe. Vladimir Nazor za životno djelo, orden Reda kneza Branimira s ogrlicom.

VICEVI

Utrčava Ivica u knjižnicu i bijesno će:

- Vraćam vam ovu debelu knjižurinu. Čitam je danima, a nigdje zapleta!

- A vi ste nam znači ukrali telefonski imenik – odgovori mu službenica.

Pita sudac lopova koji je opljačkao banku:

- Hoćete vratiti novac ili da vas osudim na robiju?

- Sudac, pa ja da sam htio vraćati novac, uzeo bih kredit!

U tri riječi - **SVJEŽE, DOMAĆE, ZDRAVO !**

JKP "Суботичке пијаце"
Szabadkai Piacok KKV
JKP "Subotičke tržnice"

www.supijace.co.rs

SVE NA JEDNOM MJESTU

- PRODAJA POGREBNE OPREME
- PRUŽANJE USLUGA PRIJEVOZA I CEREMONIJALA POKOPA
- KOMUNALNE USLUGE

JKP POGREBNO

SUBOTICA, TRG ŽRTAVA FAŠIZMA BROJ 1.

WWW.POGREBNO.RS

KONTAKT TELEFON
ZA DETALJNIJE INFORMACIJE
+381(24) 66 55 44
DEŽURSTVO 0-24 SATA

OSNIVAČ:

Hrvatsko nacionalno vijeće

IZDAVAČ:

Novinsko-izdavačka ustanova
»Hrvatska riječ«, Trg cara Jovana Nenada 15/II,
24000 Subotica

UPRAVNI ODBOR:

Vesna Prčić (predsjednica)
Ivan Gregurić, Mato Groznica,
Slavica Mamužić, Zvonko Sarić,
Josip Stantić, Thomas Šujić,
Vesna Zelenika, Tomislav Žigmanov

DIREKTOR

Ivan Karan
e-mail: hrdirektor@tippnet.rs

ODGOVORNA UREDNICA:

dr. sc. Jasminka Dulić

POMOĆNIK I ZAMJENIK ODGOVORNE UREDNICE:

Zvonko Sarić

REDAKCIJA:

Davor Bašić Palković (kultura i urednik Kužiša)
Slavica Mamužić (novinarka)
Dražen Prčić (sport i zabava)
Željka Vukov (društvo i urednica Hrcka)
Zlata Vasiljević (dopisništvo Sombor)

ŠEF DOPISNIŠTAVA I KOREKTOR:

Mirko Kopunović

TEHNIČKA REDAKCIJA:

Thomas Šujić (tehnički urednik)
Jelena Ademi (tehnički prijelom)

FOTOGRAFIJE:

Nada Sudarević

UREDNIK WEB IZDANJA:

Dražen Prčić

ADMINISTRACIJA:

Zdenka Sudarević
Ljubica Vujković-Lamić
Branimir Kuntić
Josip Horvat

TELEFON: ++381 24/55-33-55
++381 24/55-15-78
++381 24/53-51-55

ŽIRO RAČUN: 355-1023208-69

E-MAIL: hrvatskarijec@tippnet.rs

WEB: www.hrvatskarijec.rs

TISAK: »Rotografika«
doo Subotica

List je upisan u Registar javnih glasila
Agencije za privredne registre Republike Srbije
pod registarskim brojem: NV000315

COBISS SR-ID 109442828

CIP - Katalogizacija
u publikaciji Biblioteka
Matiце српске, Нови Сад
32+659.3(497.113=163.42)

365
DANA

ODLOŽENO PLAĆANJE!
čekovima građana, u jednakim
mesečnim ratama, na cijeli asortiman

VIKEND AKCIJA U KTC-u

14.6. - 17.6.2013.

KTC APATIN
USKORO
OTVORENJE NOVOG MINI
MARKETA KTC U APATINU
opširnije uskoro...

Mlijeko Meggle 2.8 % mm 1 l

~~89.90 din~~
73.90 din

-21%
POPUSTA

Sok nektar breskva 1.5 l

~~125.90 din~~
litra = 73.27 din
109.90 din

Ulje jestivo Dijamant 1 l

~~135.90 din~~
123.90 din

IZ PONUDE
IZDVAJAMO

Omekšivač Ornel Baby soft 3 L

~~649.90 din~~
litra = 176.63 din
379.90 din

Merix Lavander&patchouli 9 kg

~~1449.90 din~~
1kg = 135.54 din
1219.90 din

Bokal za filtriranje vode
Colossus Line CL-350

~~1339.90 din~~
939.90 din

-33%
POPUSTA

Aparat za čišćenje koštica
Colossus CSS-5557

~~599.90 din~~
399.90 din

-33%
POPUSTA

REPREZENTACIJA HRVATA IZ SRBIJE NA PRIPREMNOJ UTAKMICI U STAROJ PAZOVU